

Grafisk illustration af: N.P. Nissen, udarbejdet til specialet

Forfatter: Maria Elisabeth Jensen (studie nr.: 202002050)

Vejleder: Pia Seidler Cort

Engelsk titel: *Day folk high schools from dystopia to utopia? - Narratives about a rhizomatic school form*

Kandidatspeciale i Uddannelsesvidenskab ved Aarhus Universitet, DPU

Forår 2022

Samlet anslag: 191.700

Indholdsfortegnelse

ABSTRACT	1
INDLEDNING	2
VILDE PROBLEMER	2
MENNESKET I VILDE PROBLEMER.....	3
TIDENS HERSKENDE MASKINER.....	3
FORFATTERENS ORD.....	4
UNDERSØGELSESPØRGSMALET DISSEKERET	5
FORSTÅELSE	5
RELEVANT	5
FREMTIDENS U&B-POLITISKE UDFORDRINGER.....	5
FORSKNINGSOVERSIGT	5
DH SOM SOCIALT ARBEJDE	6
DH EN EVALUERET SKOLEFORM	7
DH SOM NONFORMELLE LÆRINGSRUM.....	8
PÆDAGOGISK & DIDAKTISK STÅSTED	9
DHS OMGIVELSER.....	11
HISTORISKE NEDSLAG	12
OPRINDELSE	12
MÅLBARE EFFEKTER	12
10-PUNKTSPROGRAMMET & OLE VIG JENSEN	13
TIDLIGERE IDENTITETSARBEJDER.....	14
FOLKEOPLYSNINGENS VILKÅR I 00'ERNE.....	14
VIDENSKABSTEORETISK POSITIONERING	17
DEN POSTSTRUKTURALISTISKE TÆNKEMÅDE	17
SPROGBRUGEN SOM STUDIEOBJEKT	19
ANALYSENS MØDE MED TEORETISK LINSE	19
PROCESSUELLE ETISKE FORDRINGER	20
VALIDITET & RELIABILITET I KVALITATIV FORSKNING	21
PRÆSENTATION AF INFORMANTER.....	21
METODISKE GREB	23

NARRATIVITET – MOTIVATION & OPERATIONALISERING	23
NARRATIV VIDEN.....	25
NARRATIVITET - INSPIRATION.....	25
METODISK BEHANDLING	26
INDIVIDUELLE INTERVIEWS	26
TRANSSKRIBERING	27
KODNING & BEGREBSFORSTÅELSER.....	28
<u>TEORETISK VÆRKTØJSKASSE & LINSER</u>	<u>30</u>
DELEUZIANSK TÆNKNING & BEGREBSLEG	30
RHIZOMATISKE VALG.....	31
DELEUZIANSK AKTIVISME OG INSPIRATIONSOPHAV.....	31
DEN NOMADISKE FIGURS BEGREBSLIGE VÆRKTØJSKASSE	33
<u>ANALYSESTRATEGI</u>	<u>36</u>
ANALYSESTRATEGI VISUALISERET.....	38
<u>ANALYSE</u>	<u>39</u>
SAMTALER AKTØRER IMELLEM & TEMATIKKER	39
SAMTALEPARTNERE & PERSPEKTIVER	39
ANALYSEDEL 1: DH EN CYBORG.....	41
DH-MÅLGRUPPEN, EN KAKOFONI, ET UKLART FINGERAFTRYK.....	42
DH MELLEMLØSKOLEÅND OG SOCIALPÆDAGOGIK	46
DH ORGANISK LEVERANDØR I MEKANISK EVIDENSMASKINE?	47
DH MED MANGLEDE SPROG & FORLIGSVANSKELIGHEDER	49
ANALYSEDEL 2: DH MORPHING TIL HERSKENDE MASKINER	52
UDDANNELSESMASKINEN MOD GÅRDS DAGENS ARBEJDSMARKED	54
FRA DANNELSE TIL SPROGLIG CATERING MOD?.....	54
ANALYSEDEL 3: DH SOM TEMPORAL HACKER	61
RETERRITORIALISERING AF DH	63
SAMTIDENS MELDUG.....	65
HVOR STÅR DHS STRATEGISKE STJERNER?.....	66
DEN TVÆRSEKTORIELLE KODE.....	69
HACKING TIDENS MASKINER.....	70
<u>KONKLUDERING</u>	<u>71</u>
ABDUKTIV TILGANG & KAKOFONI SOM ADGANGSGIVENDE TIL FUND	71
HVILKEN FORSTÅELSE HAR AKTØRERNE AF DH?	71
HVORFOR KAN DH VÆRE EN RELEVANT SKOLEFORM I FREMTIDENS U&B-POLITISKE UDFORDRINGER?	72
<u>DISKUTERENDE PERSPEKTIVERING</u>	<u>72</u>

AKTØRERNES NARRATIVER KONSTITUERENDE.....	73
METODISKE STYRKER & SVAGHEDER, VALG & FRAVALG	73
FORTÆLLEVINKLER VED SAMTALESALONERNE	74
ANALYSESTRATEGI, POSITIONERING & TEORI	76
KRITISK BLIK PÅ FUND.....	76
ANDERLEDES TÆNKNING OM SPECIALETS FUND	77
HACKING REWIND.....	78
DH I OPLØSNING ELLER PORTEN TIL EMPATI & SOLIDARITET – VINTAGE FILOSOFI.....	79
<u>LITTERATURLISTE</u>	<u>80</u>
<u>BILAGSLISTE</u>	<u>86</u>
BILAG 1: INDIVIDUELLE INTERVIEWS	86
BILAG 2: SAMTALESALONER.....	86
BILAG 3: SAMTYKKEERKLÆRING ET EKSEMPEL	86
BILAG 4: INTERVIEWGUIDES.....	86
BILAG 5: KODESKEMA	86
BILAG 6: FORKORTELSER	86
BILAG 7: INVITATION TIL SALON ET EKSEMPEL	86

Abstract

The thesis examines the narratives key players have of the Day Folk High Schools (DFHS) and why the school form could be relevant for future challenges in education and employment policies. A future consisting of wild and complex education and employment issues, where a burnout pandemic replaces a virus pandemic, and where the roads to solutions are guarded by the doormen of the capitalistic market. In this market, education becomes a commodity, in the thesis exemplified by DFHS. A school form that; are reduced in number from about 200 to 17 schools during the past three decades, that people abroad are curious about, but local politicians seem to have forgotten, which historically has embraced different target groups, been thoroughly evaluated but not recently described. A school form, which can be classified as a 'younger sibling' to the Nordic Folk High School, with its nonformal learning spaces as a common element, but yet has its own genetic blueprint. Research shows that DFHS historically and currently has a positive influence on many people's lives, but in a time where the DFHS are reduced, the thesis sets out to examine key players and stakeholders' understandings of it. The thesis is based on narratives from two dialogue salons and three individual interviews. The narratives are analyzed using Deleuzian thinking and conceptual play from the Science Fiction (SF) genre as well as guest visits from market and branding thinkers, Hatch & Shultz. Other theoretical visitors contribute to the analytical lens and to the interpretations of contemporary society. The thesis finds that the DFHS is understood as a Cyborg, a mixture of something organic and mechanical, attempting Morphing to fit contemporary machines. In this process, the DFHS appear blurred for stakeholders. Through Hacking contemporary machines, DFHS can go either, with Hatch & Schultz into the machines of the market, towards a clear Brand, becoming an attractive commodity, or with Deleuzian philosophy, reinventing the school form. There is thus a need for further research in DFHS. A form of Hacking rewind, to understand if and how DFHS' learning environments, cross-sectorally can break educational hierarchies, political boundaries, and common-sense thinking - thereby addressing and assisting the solutions towards contemporary and future wild problems.

Indledning

“Alting flyder” (Heraklit)

Vilde problemer

Verden er i konstant forandring, og tænkningen af den græske filosof Heraklit, som ofte citeres, når konstante forandringer bliver ‘larmende’ i vores liv, er et billede på den tid som specialet skrives i. Netop havde vi sluppet Corona pandemiens isolationer og restriktioner og nåede lige at diskutere, hvorvidt det var for sent eller for tidligt, til at ukrainske flygtninge nu strømmer gennem Europa. Med de to eksempler ses det, hvordan forenede politiske leders kræfter og samtaler kan medføre hurtige handlinger med konsekvenser, som måske på den korte bane er overskuelige, men på den lange bane bliver mere tågede. Klimapolitik bliver sikkerhedspolitik og dagsordner flyttes og forskydes, og aftaler lande og partier imellem muliggør og effektuerer hidtil mere langsommelige politiske processer. Som Sigge Winther Nielsen beskriver, bærer tiden præg af, at den politiske kultur har ændret sig, politikere præmieres for hurtig handling (Nielsen, 2021, s.12). I en konstant foranderlig verden, hvor politikere præmieres for hurtig handling, er de såkaldte ‘vilde problemer’ (VP) som fx flygtninge- og klimakrise kilde til mange frustrationer og debatter blandt politikere, embedsmænd og borgere, fordi de ikke kan løses hurtigt. Jvf. Nielsen kan de imødekommes ved et politisk fundament bestående af viden, visioner og vedholdenhed (VVV) (Nielsen, 2021, s.224). VVV kan siges at være det historie-politiske fundament daghøjskolen (DH) hviler på. *Vision* (et klart politisk værdisæt), *Viden* (input fra borgere, praktikere og forskere) og *Vedholdenhed* (tålmodighed i udrulningen af reformer over mange år med bred inddragelse) (Nielsen, 2021, s.18-19).

Aktuelt sidder Reformkommissionen og arbejder på løsninger på nogle af Danmarks (DK) VP indenfor Uddannelses- og beskæftigelses (U&B) -området. Kommissionen peger på unges uforløste potentiale, voksne uden fodfæste på arbejdsmarkedet, en ikke fremtidssikret uddannelsesindsats, komplekse møder mellem system og menneske og uudnyttet produktivitetspotentiale (Reformkommissionen, 2021). Retorikken (uforløst potentiale, uden fodfæste, ikke fremtidssikret og uudnyttet produktivitetspotentiale) vidner om et blik på mennesket som en kapital på gyngende grund i en kompliceret og uforudsigelig verden. Fortolkningen står helt for egen regning, og det er ikke specialets formål at dissekere de lingvistiske valg truffet af kommissionen. Men specialets undersøgelsesspørgsmål formuleres i en tid, hvor der peges på opgaverne forude med denne retorik, som derfor kan ses som et eksempel på den samtid og det menneskesyn DHernes potentielle fremtidige opgaver formes af. Ved ti års jubilæet for Foreningen af DHer i 1994 skriver formanden

Randi Jensen, at DH bliver til i en tid, hvor mennesker i stigende grad oplever udfordringer, de ikke kan håndtere. Hvis disse udfordringer skal mødes, har man behov for fristeder og fællesskaber, og her tegnes DH som løsningen (Jensen, i Dupont & Ehlers, 1994, s.7). Med fare for at postulere på Jensens vegne kan jeg forestille mig, at hun ville skrive samme sætning i dag. Med tanke på de ovenfor skitserede udfordringer, og DHs gradvise marginalisering (Larson & Cort, 2019) udspringer specialets undring af refleksioner over, om DH kan være en potentiel, men glemt, aktør i løsninger af samtidens og fremtidens VPer?

Mennesket i vilde problemer

Beskrivelserne af komplekse udfordringer understøttes af nyeste målinger af danskernes selvvaluerede helbred, der bliver retningsgivende for de anbefalinger, kommunerne bør navigere efter (Sundhedsstyrelsen, 2022). Disse viser, at andelen af danskere der scorer lavt på mentale helbred, er steget for alle aldersgrupper, og at der er en social skæv fordeling til fordel for mennesker med længere videregående uddannelser (Sundhedsstyrelsen, 2022, s.10-11) (Socialstyrelsen, 2022). Der peges på, at årsagerne er komplekse. Men at lettilgængelige tilbud i kommunerne med ensartet høj kvalitet og positive fællesskaber er bud på løsninger. Dertil at afdækning af udfordringer og muligheder for at støtte den mentale sundhed er nødvendig (Sundhedsstyrelsen, 2022, s.11). Specialet skrives altså i en tid, hvor en viruspandemi kan siges at afløses af en 'Udbrændthedsepidemi', som der peges på i bogen *The Burnout Epidemic* af den amerikanske forfatter Jennifer Moss. Hun beskriver de enorme omkostninger denne epidemi har for det globale samfund. Pointerne fra bogen nuancerer de aktuelle danske målinger og peger på, at også højtuddannede er præget af udbrændthed. Årsagsforklaringerne er multiple. Længerevarende stressende arbejdsmiljø, 'the millennial condition', som for en bestemt generation har medført usikkerhed på jobmarkedet pga. finanskrisen og slitage ift. omstillingsparathedsdogmer. Og mennesker, med en internaliseret ide om at skulle præstere og optimere (Mosbech, 2021).

Tidens herskende Maskiner

Hurtige løsninger, fartdiskurs, udbrændthed og træghed når det kommer til VP, belyses af flere af samtidens tænkere. Det er ikke så meget fartperspektiverne men mere de strukturelle krav om, at befolkningerne må genkalibrere for at passe ind i de temporale krav fra varierende institutioner, som Sarah Sharma peger på. Men også sociale relationer og arbejdsaftaler, samt en forventning om, at alle skal være entreprenører på egen tidskontrol i meget forskellige temporalitetsforståelser, finder hun problematisk (Sharma, 2014, s.138). Hendes pointe handler om, at fjerne individualistiske beretninger

om tid og tillade sociale og relationelle magtkonturer i deres tidsmæssige former at træde frem. (Sharma, 2013, s.317). Hun peger på magtforskydninger således at de med mindre temporalt værd, dem der må arbejde for at overleve, må gøre det på en måde så de styrer egen tid, under hensyntagen til andres tid (Sharma, 2014, s.140). Det er ikke teknologisk fart som determinerer ens tid, det udspringer istedet af ens 'fit' med den biopolitiske økonomi af tid, som bestemmes af et diffust sæt af 'samtalepartnere' over det politiske spektre (Sharma, 2014, s.138). Med det menes, at temporalitet erfares forskelligt og problemerne med ulighed skabes gennem tidsforståelser og ift. økonomisk politik ses det ved at 'kroppe' værdisættes temporalt forskelligt ud fra evne til kapitalproduktion (Sharma, 2013, s.317).

Udfordringerne ér der. DHerne ér klar. (Dupont & Ehlers, 1994, s.85)

Sådan skriver Søren Dupont, lektor Emeritus fra RUC. Narrativet fra dengang undersøges i dette speciale, for bør narrativet i dag i højere grad artikuleres til et spørgsmål om, hvorvidt DHerne i realiteten ér der, og om skoleformen kan adressere tidens VP, hvor 'alting flyder'?

Forfatterens ord

Som forfatter til specialet bør jeg nævne mit ståsted, så andre ved, hvor jeg taler fra (Brandt & Sprogøe, 2019, s.121). Som tidligere underviser på DH mødte jeg en ung kvinde, hendes udvikling var markant. Hun startede med at råbe ad mig dagligt og af mange forskellige årsager, og hun sluttede med at holde tale for alle hendes kammerater og undervisere med en særlig kombineret styrke og sårbarhed, jeg sjældent har set. Hun bevægede sig holdningsmæssigt, handlingsmæssigt og i troen på sig selv med en sådan fart og kraft, som kan gøre de mest inkarnerede fartpolitikker og konkurrencediskurser misundelige. Måske også derfor blev det så paradoksalt for mig og formende for min undren, at fartpolitikker skulle medvirke til at nedlægge den slags skoler. Det blev motivationen for mit akademiske arbejde med DH. I mine indledende øvelser, opgaver og samtaler opdagede jeg, at fortællingerne om DHerne er lige så forskellige, som skolerne er, og at den akademiske litteratur i høj grad er bundet op omkring DHs fundament i Folkeoplysningen (FO) og dermed en 'efternøler' til folkehøjskolerne. Efter i en årrække at have set hvad DH kan, aktuelt studeret samtidens U&B-politiske VP, og arbejdet med, at kigge ind i krystalkuglen for området, satte jeg mig for, at forståelserne af DHerne skulle udfoldes, og specialets hovedspørgsmål blev derfor:

Hvilken forståelse har aktører af DH og hvorfor kan DH være en relevant skoleform mod fremtidens U&B-politiske udfordringer?

Undersøgelsesspørgsmålet dissekeret

Forståelse

I ordbogen defineres 'forståelse' som det at opfatte og kunne opfatte betydningen af noget eller indholdet af noget korrekt (Ordbogen.com). Netop det sidste ord i definitionen gør, at specialet nødvendigvis må uddybe begrebets situerede betydning. I specialet ses forståelse ikke i betydningen 'at forstå noget korrekt', eller som, 'at have forståelse og acceptere hinandens tanker og fortællinger' (Ordbogen.com). Specialets brug af begrebet lægger i højere grad op ad begrebets etymologiske udgangspunkt nemlig: at stille sig hen til noget for at undersøge det og fortolke det (Ordbogen.com). Specialet er således ikke optaget af at forstå DHerne korrekt eller skabe accept mellem de forskellige DH-aktørers forståelser, men derimod at opnå indsigt i de fortalte forståelser, der fremkommer. Ordet er dialogens væsen og har de konstituerende elementer refleksion og handling som gensidigt forbundne. Tilsidesættes den ene (handling) opstår verbalisme og den anden (refleksion) aktivisme (Freire, 1978, s.62). At eksistere menneskeligt er at navngive verden, og når dette er gjort, kommer verden igen til syne på en ny måde, som kræver ny navngivning og det kan mennesket ikke gøre alene, men gennem dialogen (Freire, 1978, s.63). Argumentet for at bruge 'forståelse' er således et, i fællesskabet undersøgende og fortolkende rum, der kan bruges til handling, forandring og ny navngivning af den institutionelle form DH er blevet.

Relevant

Specialets brug af 'relevant' knyttes særligt til den etymologiske betydning at løfte op, give betydning og kaste lys på (Ordbogen.com). Ordet anvendes således for at lægge vægt på den potentielle betydning og væsentlighed DH kan have i det fremtidige arbejde med U&B-politiske udfordringer.

Fremtidens U&B-politiske udfordringer

Jvf. indledningen beror forståelsen af disse på tanken om VP. Afgrænsninger foretages dog til at omhandle de udfordringer for U&B-området som fx beskrives af Reformkommissionen. Specialet afgrænser sig fra en generel redegørelse af fremtidens U&B-politiske udfordringer.

Forskningsoversigt

I det følgende præsenteres 17 udvalgte studier, afhandlinger, artikler, bøger og evalueringer, som hver især fortæller 'noget' om, hvad vi ved om DH. Dette 'noget' handler om at perspektiver og formål er

forskellige fra de forskellige ‘fortælle vinkler’. Udvalgte studier inddrages i specialets diskuterende perspektivering, hvor de vil nuancere analysens fund. I det løbende arbejde med DH-feltet er der åbnet for en række tematikker, som har formet oversigten. Forskningsoversigten afgrænser sig til året 1979 og frem til 2022.

DH som socialt arbejde

I litteratursøgningsprocessen er der anvendt forskellige metoder. Der er anvendt *kædesøgning* på eksisterende litteratur ved fx at gennemgå litteraturlister på tidligere udgivelser af og fra DH-aktører gennem tiden. Denne søgestrategi åbnede feltet bredt og medførte mange forskellige retninger at forfølge. Dertil assisterede strategien den noget lille mængde hits der fremstod ved *nøgleordssøgning* på ‘Daghøjskole’, fx ét hit på Scopus (Jensen, 2019). Artiklen arbejder med DH som feltcase i socialt arbejde mod træning af arbejdsløses sociale færdigheder. Jensen finder, at arbejdet karakteriseres af mere end blot ‘soft governance’ og arbejdsmarkedskrav, nemlig omsorgsarbejde og følelsesmæssig støtte. Dette er jvf. Jensen forankret i et bredt humanistisk menneskesyn flettet sammen med ‘soft power’, der afspejler det omkringliggende samfunds arbejdsmarkedskrav (Jensen, 2019). Jensen peger på modsætningsfyldte forhold i det sociale arbejde, der foretages på DH, som tvinges til officielt at efterleve og legitimere sig selv ved at højne arbejdsmarkedskrav, samtidig med at det sociale arbejde udføres vha. langt bredere forståelser af sociale problemer i DH (Jensen, 2019). Artiklen førte til en anden udgivelse af Prieur, Jensen & Nielsen, hvor danske socialarbejdere omkring unge vurderer deres uddannelses- og arbejdsparathed samtidig med, at de unge på DH-forløb også indgår i studiet. De unge karakteriseres som marginaliseret fra uddannelse og arbejdsmarkedet, og Prieur et. al. finder, at de unge karakteriseres som havende få personlige ressourcer, grundet opvækstvilkår (Prieur et. al. 2019). De finder også, at folkeskolen ikke er lykket i at kompensere herfor, hvorpå kontinuerlige oplevelser af fiasko og reaktioner som tilbagetrækning samt manglende selvværd er en realitet (Prieur et. al., 2019, s.623). Med Bourdieu som teoretisk anker konkluderer de, at de unge oplever en kropsliggjort social devaluering (Prieur et. al., 2019, s.623). Fundene baseres på interviews med 14 unge ml. 18-25 år på et DH-kursus i 2015. Og 16 interviews med deltagere i et aktiveringsprogram for unge med komplekse problemer ud over arbejdsløshed. Dertil 20 uformelle samtaler med unge i de miljøer, hvor forskerne var (Prieur et. al., 2019, s.616).

Som specialets hovedspørgsmål tog form, forandrede søgestrategierne sig, og der blev brugt *databaser* som Google Scholar, Education Database, Eric og Scopus. Her søgtes på udvalgte nøgleord:

‘Folkeoplysning’, ‘Daghøjskole’, ‘Day folk high school’, ‘Nordic Folk High Schools’, ‘Adult education’ m.f. Vejen gik således over FO, højskolerne og ind i Voksenuddannelse og Livslang Læring i nordisk kontekst. Men dertil søgtes også på de målgrupper der, fx af Prieur et. al., peges på som deltagere på DH, hvormed NEET-begrebet (Not in Employment, Education or Training) fremkom, som dog i *søgestreng* med ‘Day folk high school’ ikke gav nogle hit (Danmarks Statistik, 2022). Jvf. specialets hovedspørgsmål blev der foretaget en afgrænsning fra studier af marginaliserede unge på DHer. Forståelsen fra aktørerne af DH og blikket på fremtidens U&B-politiske udfordringer har således fokuseret forskningsoversigten herfra. Med henblik på at holde fokus på DH og ikke folkehøjskole og FO, som der findes adskillige publiceringer på, er der mange publiceringer som er sorteret fra. Det skal nævnes, at danske forskere som Søren Dupont, Bjarne Wahlgren, Søren Ehlers og Ove Korsgaard er meget fremtrædende med adskillige publiceringer gennem årene. Derfor vil de, både i forskningsoversigten og specialet, træde frem.

DH en evalueret skoleform

Igennem 80’erne udarbejdes ni rapporter med bl.a. Wahlgren som hovedforfatter (Dupont & Ehlers, 1994, s.92). Rapporterne antager et evalueringssigte med fokus på læring og beskriver en række DH-forhold (Dupont & Ehlers, 1994, s.14). I 2013 bestiller Arbejdsmarkedsstyrelsen en afdækning af den viden, der findes om effekten af den aktive indsats overfor ledige. Her indgår en bred gruppe af indsatser under ‘vejledning og opkvalificering’, også DHer. Afdækningen rummer kvantitative studier fra internationale og nationale indsatser, og med kvantitative eksklusion og inklusionsparametre (Arendt, 2013, s.15, 18). Effekten måles ift. ordinær uddannelse og resultaterne viser, at effekten af DH er negativ fem år efter (Arendt, 2013, s.27). Det problematiseres, at de anvendte termer i studierne som fx vejledning, afklaring, særlige uddannelsesforløb m.v. mangler fælles forståelse og en afdækning af disse fremadrettet bør være essentiel (Arendt, 2013, s.48). Det er ikke uvant for DH at være genstand for kvantitativ undersøgelse, og gennem årene ses også flere kvalitative eksempler på interne evalueringer, med primus motorer som DHerne og Dansk Folkeoplysnings samråd (DFS), i samarbejde med anerkendte forskere på området (Devantier, 1993; Elsborg & Pedersen, 2010; Elsborg & Pedersen, 2013). De kvalitative udgivelser arbejder med forskellige parametre for bl.a. motivation for læring til mennesker med mange nederlag bag sig. DHerne kan således siges at være et todelt evalueringsfelt blandt kvantitativ og kvalitativ forskningspraksis- og orientering. En tidligere DH-forstander peger på, at effektevalueringer primært har været fokuseret på Loven om DHernes formål med at forbedre deltagernes muligheder ift. arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet og i mindre grad fokus på deltagernes personlige udvikling

(Devantier, 1993, s.4). Netop motivation og viljen til anvendelse er beskrevet af Wahlgren som væsentlig ift. transfer af det lærte under forløbet (Wahlgren, 2009).

Oversigten viser indtil videre, at DH historisk har arbejdet med unge marginaliserede, og voksne i langtidsledighed. DH-kurser er evalueret dels kvantitativt og kvalitativt af adskillige forskere. Som specialet former sig, bliver DHs nonformelle læringsrum udfoldet. Vi skal derfor se på, hvordan nonformelle læringsrum virker, og hvordan de er undersøgt.

DH som nonformelle læringsrum

Nyere studier viser, at nonformelle læringsrum har længerevarende positive effekt på uddannelse, økonomi og mental sundhed hos unge (10-19-årige), unge voksne (19-24-årige), og i flere tilfælde langt ind i voksenlivet (Simac, Rachel & Harper, 2019). Der peges på at mentorer eller rollemodeller, mulighed for selv at deltage i meningsfulde roller og at især god tid i nonformelle læringsrum forlænger de positive effekter, der konkluderes følgende:

Policymakers and practitioners need to allow for failure alongside success. These programmes (*nonformelle læringsrum*) do not function in a vacuum, and constant environmental changes will dually hinder and support their potential. Regardless, the evidence shows that a multi-dimensional approach to youth programming is a valuable area for investment. (Simac et, al., 2019, s.720) (min kursivering)

Resultaterne bakkes op af andre studier, der viser, at man på globalt plan i stigende grad implementerer og bruger nonformelle læringsrum, men også at læringsrum mellem formel og uformel læring positioneres som mindre vigtige end formel uddannelse, hvorfor de økonomiske midler til området også er væsentligt mindre (Rogers, 2019, s.516). Disse peger på, at redefineringer af nonformelle læringsrum, der i højere grad fokuserer på deres udviklingsfokus i deres lokale områder, kan hindre den stigende formalisering og standardisering, og samtidig indgå som en del af den arkitektoniske planlægning af regeringers uddannelsessystem (Rogers, 2019, s.515&523). Med studiet får vi blik for, at DHernes udfordringer, hverken kan eller skal ses som et lokalt eller nationalt problem, men en global udfordring idet sammenlignelige strukturelle udfordringer finder sted for lignende skolemiljøer langt fra det danske U&B-politiske manøvrerum. Der beskrives følgende:

(*Skolemiljøerne*) do not fit into the neat portfolios of the current ministries, that is why they are seen as a sub-sector within education. And that is why they have been moved from department to department. At first the President's office, then the Ministry of Education, then the Ministry of Community Development and now back to the Ministry of Education under its vocational education and training department. (Rogers, 2019, s.523) (min kursivering)

Det nonformelle læringsrum er således etableret som et sidestykke til formelle læringsrum og benævnes som noget, der supplerer det formelle, og i nogle formater som fritidsaktiviteter (fx spejderbevægelsen m.f.). Med sin særlige form udfordrer det nonformelle formelle uddannelser, idet det når alle aldre, alle uddannelsesniveauer. Det påvirker livet som et hele og måden, at leve livet på. Ikke mindst bygger det formelle uddannelsessystem på det nonformelles teoretiske antagelser og pædagogiske praksisser (Romi & Schmida, 2009, s.257). Opsummerende peges der på, at nonformelle læringsmiljøer består af følgende karaktertræk (mine oversættelser fra Romi & Schmida, 2009, s.257-258):

- Organisatoriske og administrative karaktertræk, der placerer dem tæt knyttet til den superviserende myndigheds logikker.
- På makroniveau fungerer nonformelle aktiviteter som 'forandringsagenter' i det formelle uddannelsessystem og på mikroniveau ved at forbedre deltagernes hverdagsmestring (fx selvværd, styrke og seje).
- Unik pædagogisk tilgang, som en livslang proces, baseret på 'situeret læring', eklektiske metode- og emnevalg, der giver en fleksibilitet ift. den lærendes behov. Dialogbaseret og ikke afgrænset af tid og rum.
- Værdiorientering, og mere neutrale og universelle orienteringer.

Pædagogisk & didaktisk ståsted

DH møder mennesker med en præmis om ikke at 'klientgøre' men derimod at invitere ind i et divers fællesskab, som tænkes at styrke den enkeltes afklaring og orienteringsevne parallelt med demokratiske praksisser, mod forståelsen af andre mennesker, gennem møder om noget væsentligt (Dupont & Ehlers, 1994, s.7). Alligevel finder Netterstrøm, med DH som case og fokus på udvikling af den enkeltes læreprocesser at disse foregår i et spændingsfelt mellem klientgørende og frigørende processer (Netterstrøm, 1998, s.131). Underviserne skal, foruden faglig viden, have erfaringer fra den hverdag, hvor deltagerne kommer fra og vægte reelle faglige og pædagogiske forudsætninger, mere

end 'formelle' kompetencer (Skovgaard-Petersen, 1992, s.15). DHer stiller et FOende-læringsrum til rådighed, baseret på vejledning og undervisning orienteret mod den enkeltes personlige læring og udvikling, i tråd med UNESCOs 'Learning to be' fra 1972 (Kristensen, 2004, s.52). Her adskiller DHerne sig fra højskolerne, idet DHer har måtte orientere den personlige udvikling mod arbejdsmarkedets behov, hvormed rationalebalancen mellem ydre krav og indre motivation indlejres i DHs pædagogiske og didaktiske miljø (Kristensen, 2004, s.52-53). I førnævnte publicering af Elsborg & Pedersen finder de følgende fem observerede elementer, der karakteriserer det FOende-læringsrum med udgangspunkt i DH-kontekst (Elsborg & Pedersen, 2010, s.5):

- Insisteren på at møde og relatere sig til deltageren som ressourcefuld aktør
- Energigivende sociale rammer for handling
- Fleksibel målrettet tilrettelæggelse af indholdet
- Aktivt samspil mellem undervisning og vejledning
- Fokus på uddannelsesprocesser

Jensen sammenfatter DHs pædagogiske, didaktiske og sociale praksis og det (selv)arbejde som deltagerne gennemgår og skelner mellem intra og intersubjektivt (selv)arbejde. Selvarbejdet foretages i et omsorgsmoment, som til en vis grad er styret af magtelementer udefra, men samtidig præget af stærke relationer mellem kursister og socialarbejdere (som Jensen kalder vejledere og undervisere på DH) (Jensen, 2016, s.131). Andre har også anvendt DH som praksiseksempel i spændet mellem klasserummet og de omgivende rammebetingelser (Ahrenkiel, 2004, s.11). Her anvendes Bernsteins 'Usynlig pædagogik' til at indfange DHs pædagogiske og didaktiske læringsrum, idet der lægges vægt på personlig udvikling og kreative udfoldelsesmuligheder snarere end præstationer, og at den usynlige pædagogiks evalueringskriterier er implicite (Ahrenkiel, 2004, s.12). Det implicite beror på det at være en institution med en FOende selvforståelse og et arbejdsmarkedspolitisk redskab, hvilket kan medføre modsætningsfyldte signaler til deltagerne i praksis (Ahrenkiel, 2004, s.15). Underviseren arrangerer en kontekst, som deltageren forventes at engagere sig i og udforske. Deltageren har inden for konteksten stor kontrol over, hvad de vil lave, hvor lang tid og hvordan dette struktureres. Der er ikke så stor vægt på undervisning i specifikke færdigheder og evalueringskriterierne kan være mangeartede og diffuse for deltagerne pga. underviserens implicite kontrol fremfor eksplicit (Ahrenkiel, 2004, s.99).

DHs omgivelser

Her til sidst vil oversigten kort pege på dele af det billede, der kontekstualiserer DHs eksistens. Forskere inden for voksendannelse peger på, at der er sket et skifte fra et, i 80'erne bredt og alsidigt mulighedsfelt inden for voksendannelse, til et smalt og konkurrencepræget kompetenceudviklingsfelt orienteret mod at producere arbejdskraft til konkurrencestaten (Rasmussen, Larson, & Cort, 2019, s.21). Der peges på, at den tidligere orientering mod FO og læring for livet, ikke blot for arbejde, udsprang af bl.a. humanistiske idéer i samklang med politiske perspektiver som 'en chance til' i ønsket om at styrke demokratisk medborgerskab (Rasmussen et. al., 2019, s.1). Der peges endvidere på, at voksendannelse gennem 90'erne bliver langt mindre synlig i den offentlige politiske debat og agenda og det konkluderes, at den politiske og offentlige interesse i voksendannelse i første omgang fremstår aftagende, men ved nærmere eftersyn redefineret i erhvervsrettede termer og derfor en del af arbejdsmarkedspolitikken (Rasmussen et. al., 2019, s.3-4).

Andre forskere har peget på udviklingen over 80'erne og 90'erne som en bevægelse mod mere 'personlig vækst og udvikling' i søgen efter 'oplysning', og der sættes spørgsmålstegn ved om dette er befordrende eller svækkende for samfundet (Korsgaard, 2000, s.305). Der peges på, at individet er blevet centrum for opmærksomheden, hvilket giver udfordringer for den traditionelle forståelse af FO som historisk er baseret på folket, ikke individet (Korsgaard, 2000, s.321). Dertil er der grundlæggende enighed om, at viden er blevet et afgørende element i udviklingen af samfundet og således bliver intellektuel kapacitet et mål for menneskelig og samfundsmæssig udvikling, hvilket endeligt placerer uddannelse som en nødvendig og afgørende følgesvend gennem hele livet og ikke bare i en periode af livet som tidligere. Således bliver uddannelse en nøgelfaktor for den enkeltes jobmuligheder, virksomhedernes og nationens globale konkurrencekraft, og individualiseringen muligvis en ny manifestering af den samfundsmæssige orden (Korsgaard, 2000, s.322-323). Netop individualiseringen og fokus på den enkelte, arbejder oversigtens sidste inddragede studie med. Her undersøges, hvorvidt forskellige miljøer (DH-forløb vs. psykiatrisk indlæggelse) påvirkede og i så fald, i hvilken grad de påvirkede hverdagserfaringer, oplevelse af selv og mulighederne for personlig og social udvikling. I dette tilfælde for mennesker med alvorlig og langvarig mental sygdom. Undersøgelsen viste, at kursisterne på DH-forløbet udviste bæredygtig udvikling inden for relationsdannelse, symptom regulering, selvoplevet trivsel og integration i samfundet. Modsat oplevede patienterne mere fokus på behandling af sygdom, og mindre omkring personlig udvikling og interesser, dertil ensomhed, dårlig livskvalitet mv. (Lauveng, 2017, s.9). Udgivelsen er interessant,

fordi den viser noget om DH-miljøets historiske spændvidde indenfor arbejdet med mennesker med psykisk sygdom og langvarig dekobling fra arbejdsmarkedet.

Forskningsoversigten viser, at DH er beskrevet og evalueret, dels ud fra kvantitative effektmålinger og kvalitative feltstudier, hvor bl.a. DHs uformelle læringsrum, pædagogiske og didaktiske praksis bidrager til deltagernes selv-arbejde i et omsorgsmoment. Både effektmålinger og feltstudier foretages i en tid hvor voksendannelse tales om i mere erhvervsrettede termer. Denne tid karakteriseres af forskere ved at have skiftet form, fra humanistiske idéer forankret i FO mod styrkelse af demokratisk medborgerskab, til erhvervsrettede, individualiserede og konkurrenceorienterede termer (Rasmussen et. al., 2019; Korsgaard, 2000).

Historiske nedslag

I afsnittet præsenteres udvalgte historiske nedslag på DH. De består af aktørers, politikeres, program, og lov-behandlingers historiske narrativer. Gennem disse, ses eksempler på de forståelser, der politisk har hersket omkring DH og FO.

Oprindelse

DHernes historiske perspektiver og udvikling fra slut 70'erne til midt 90'erne er velbeskrevet fx i udgivelsen af Dupont og Ehlers, som et højskoleinitiativ rettet mod arbejdsløse voksne og senere beskrevet som sidste skud på FOs-stammen, med en selvforståelse som handlede om, at få deltagerne til at forholde sig aktivt til deres liv, også udenfor arbejdsmarkedet (Dupont & Ehlers, 1994; Jørgensen, 2004, s.51). Udgivelsen fra 1994 er ligesom andre af specialets referencer fra og af DH-folk, og dermed et vidnesbyrd om DHs historiske selvforståelse (Ahrenkiel, 2004, s.141). Ideen om DH i slut 70'erne var ikke ny. Borups Højskole eksisterede allerede i 1891 som DH, ud fra ideen om såkaldte 'højskolekurser for ikke-boende elever' med tilknytning til lokalmiljøet. (Ahrenkiel, 2004, s.141; Dupont & Ehlers, 1994, s.11). DH bliver til som et svar på samtidens udfordringer, der præges af stor arbejdsløshed (Dupont & Ehlers, 1994, s.7).

Målbare effekter

Gennem 80'erne har DH succes og med 'Lov om ungdomsuddannelser, produktionsskoler og DHer' fra 1991 får DH stabilt økonomisk grundlag, med den note, at DH integreres i den nye aktiveringspolitik, og således orienteres mere mod arbejdsmarkedets behov (Kristensen 2004, s.52). Allerede på det tidspunkt opstår det krydsfelt, hvor DH siden har befundet sig, nemlig mellem en U&B-politisk orientering med dertilhørende logikker og DHs oprindelige afsæt i FOs-traditioner og

dyder (Kristensen, 2004, s.52). I starten af 90'erne mødes DHerne med øget krav om målbare resultater af deres indsats. Da DHer fremstilles i effektundersøgelser med dårlige resultater, beslutter de at foretage egne effektmålinger. DH kritiserer dels hvilken effekt der måles på, og hvilke forudsætninger effektmålinger sker under (Devantier, 1993, s.5). Det pointeres bl.a., at mange af de 'dårlige resultater' opstår, fordi de nødvendige arbejds- og uddannelsespladser ikke er til rådighed for de ledige, at kursister får korte kurser, der i den længde ikke kvalificerer til et stadigt mere avanceret arbejdsmarked, og at man udelukkende måler på korttidseffekt. Dertil foreslås opfølgingsundersøgelser et-to år efter endt DH-forløb i stedet (Devantier, 1993, s.4-5).

10-punktsprogrammet & Ole Vig Jensen

I 1984 står forhenværende Kulturminister Ole Vig Jensen i spidsen for det såkaldte '10-punktsprogram', som får afgørende betydning for DH. DH hører på det tidspunkt under Kulturministeriet (Skovgaard-Petersen, 1992, s.14). Programmet udgjorde en række initiativer til at forbedre rammerne for udviklingen af voksenundervisning, FO og borgernes muligheder for at deltage heri. Punkter herfra pointerer fx: "*Undervisere og initiativtagere gives udstrakt frihed til, at bestemme indhold og form*" (Skovgaard-Petersen, 1992, s.15). Øvrige punkter fortsætter den retoriske fortælling om frihed, økonomisk støtte, selvstændighed, højnelse af voksenundervisning, øget fleksibilitet samt særlig opmærksomhed på voksne, som ikke har taget del i de eksisterende uddannelses tilbud. Endeligt får voksne 'ret' til at få dokumenteret reelle kundskaber uanset, hvorfra de er erhvervet (Skovgaard-Petersen, 1992, s.15). 10-punktsprogrammet bliver forløber for reformeringen af almen voksenundervisning i 1989. Af lovbemærkningen fremgår det at: "*Den almene kompetencegivende voksenuddannelse skal betragtes som et uddannelsessystem, der er ligeværdigt og ligestillet med det øvrige kompetencegivende uddannelsessystem. Et uddannelsesområde, der rummer både det personlighedsudviklende og det fagligt opkvalificerende.*" (Undervisningsministeriet, 2001, afsnit 3.1). Da der indtræder regeringsskifte i 1993, fortsættes den politiske tænkning om, at voksenuddannelsesindsatsen var et vigtigt led i bekæmpelsen af arbejdsløsheden (Undervisningsministeriet, 2001). DH var ikke en del af de formelle kompetencegivende uddannelser, dog har nogle af skolerne Forberedende Voksenundervisning (FVU) som af DH-foreningen beskrives som formel uddannelse med en særlig fleksibel tilrettelæggelsesform (Daghøjskoleforeningen u.å).

Ole Vig Jensen bliver senere i sit virke som Undervisningsminister foregangsmand for Den Frie Ungdomsuddannelse (FUU) og beskriver i den forbindelse FUUs sigte, som ikke kun

beskæftigelsesrettet men som tjenende en højere livskvalitet til glæde for den enkelte og samfundet (Den Frie Ungdomsuddannelse, 2009). FUU placeredes på FOende-skoler, bl.a. DH, men blev nedlagt i 2002 under voldsomme protester samtidig med Lov om DHer. Af protesterne lyder bl.a.: “...det er et hårdt slag mod den folkeoplysende ide og tradition i Danmark” og “...det er et hårdt angreb på skoleformens (DH) pædagogiske og faglige miljø” (Folketingets Uddannelsesudvalg, 2002, s.7). Formålet med DH, efter nedlæggelserne fremstår uklart. Også de økonomiske forhold anfægtes, og det bemærkes at besparelsen svarer til 65 millioner kr., hvilket vil medføre lukning af adskillige DH. DH skriver, at besparelsen på de såkaldte ‘frikvote’-optag og kommunal bloktilskudsfinansiering fra 2003 vil bevirke, at “...daghøjskolerne er på vej til den totale udslettelse som skoleform” (Folketingets Uddannelsesudvalg, 2002, s.9).

Tidligere identitetsarbejder

I 1999 stod Finn Thorbjørn Hansen i spidsen for ‘Den Sokratiske Dialoggruppe’, hvor 24 DH-forstandere, vejledere og undervisere deltog i Undervisningsministeriets projekt ‘Kompetenceudviklingsprojektet’. Dette som led i værtdiaflaringer og selvevalueringer for DH ikke defineret (Hansen, 2000, s.12-13, 38). Konteksten og de metodiske detaljer for udviklingsarbejdet afgrænser specialet sig fra at udfolde. Dog kan nævnes, at arbejdet blev udarbejdet i en tid, hvor Undervisningsministeriet var i færd med at udarbejde konkrete formuleringer for lovgivningen omkring DHerne (Hansen, 2000, s.32). Den sokratiske dialoggruppe havde ikke et instrumentalt sigte, men betegnedes som et: “...frirum for den operationaliserbare viden og tænkning” (Hansen, 2000, s.32-33). Der afsluttes med spørgsmålet om man kan måle lyset i kursisternes øjne? En kritisk forholder sig til om det FOende kan indfanges i spørgeskemaer og afkrydsningsprocedurer (Hansen, 2000, s.335). Gennem arbejdet, som også Wahlgren deltager i, beskriver han to modsatrettede tendenser inden for dansk voksenuddannelsespolitik. En arbejdsmarkedsorientering og en demokratisk, hvor FO har nogle særlige kvaliteter (Hansen, 2000, s.316). Han peger på, at der er to forskellige rationaler eller paradigmer på spil. Med DH-loven synes paradigmerne at holde våbenhvile, og de frie skoler løsnes fra formelle evalueringsformer, mod i stedet selv at skulle udføre egen værtdiaflarung og selvevaluering (Hansen, 2000, s.317).

Folkeoplysningens vilkår i 00’erne

I referatet fra Folketingets 1. behandling af et forslag, fremstillet af daværende ledende politikere for Radikale Venstre om at fremme FOs vilkår, anerkender den daværende Undervisningsminister Bertel Haarder, at der er behov for at se på FOs vilkår og fremtidige opgaver (Folketinget, 2008). Haarder

har i behandlingen særligt fokus på folkehøjskolerne som demokratisk anker i det danske samfund. Han fremhæver fire årsager til at imødekomme ønsket om, at nedsætte et udvalg, der skal se på FOs vilkår samtidig med at understrege: "*...der er ikke nogen grund til, at vedtage det ved 3. behandling, fordi tingene (FOs vilkår) er i så god gænge, som de er*" (Folketinget, 2008). Af de fire årsager fremgår det: *at* FO skal styrke bevidstheden om DK og demokratiet bl.a. via undervisningsforløb om demokrati. *At* FO skal passe på tendenser til selvforsyning og diskrimination mod oplysningsforbundenes frivillige arbejde. *At* FO tidligere har løst vigtige opgaver fx undervisning ved AOF med nytænkende kreativitet, men *at* voksenuddannelsescentre skal undgå at benytte ulige konkurrencevilkår og derpå udkonkurrere private aktiviteter i FOs-organisationsregi (Folketinget, 2008). Opsummerende kan der siges jvf. Haarder at være et nyttepotentiale forbundet med FO, som nationalt anker samt fagundervisning. Forståelsen af FO som nationalt anker deler Martin Henriksen (DF). Han peger på, at Aarhus kommune i 2006 har udbetalt FOs-midler til en forening, der anvendte disse til koranskole. Henriksen argumenterer derfor for en stramning af midlernes anvendelse (Folketinget, 2008). Haarder og Henriksen kan siges at dele forståelsen af FO, hvori DH er placeret, som et demokratisk anker, med særlige forudsætninger for at tilrettelægge kompetencegivende undervisning. Med Henriksens pointe får vi også forståelsen, at Folketinget bør have større opmærksomhed på midlernes brug.

Haarder skal også svare politiker Bente Dahl på, hvad FOs opgaver tænkes at være, og hvad som skal støttes fremadrettet (Folketinget, 2008). Hun fortæller om vældige økonomiske beskæringer indenfor de senere år (Folketinget, 2008). Hvortil Haarder svarer at der var en nedskæring i 2002 som han var bekymret for ville få betydelige konsekvenser, men at FO og organisationerne lever (Folketinget, 2008). I samme periode viser statistik omkring DHerne, at Kommunalreformen i 2007 medvirkede til at antallet af kommuner, der ydede støtte dertil, faldt fra 20% til 6% (Videncenter for Folkeoplysning, u.å.). Man kan derpå betvivle om Haarder forstår DH som en FOende organisation. Dahl spørger til Haarders forståelse af FO, som samfundsnyttig og støtteværdig aktivitet i sig selv (Folketinget, 2008). Haarder svarer: "*Vi skal ikke begynde at indlemme folkeoplysning i det almindelige undervisningssystem; det ville være artsfremmed for denne sektor*" (Folketinget, 2008). Hvor Haarder tidligere havde frembragt pointen om FO som nyttig ift. formel undervisning, opstår der med dette citat et behov for definering af 'almindelig undervisning'. Udvalgsarbejdet, som skal se på FOs vilkår, får i opdrag at holde eventuelle forslag udgiftsneutrale (Folketinget, 2008). Hvormed

den økonomiske tænkning omkring midlerne, der regulerer FO vilkår står frem. Behandlingen afsluttes af politiker Kim Mortensen, der som den eneste nævner DHerne:

Vilkårene for at bedrive folkeoplysning i Danmark er blevet væsentlig forringet i Danmark gennem de seneste år, i takt med at tilskuddene til folkeoplysning i kommunerne er mere end halveret, og daghøjskolerne er stort set nedlagte. (...) I takt med at efterspørgslen på formelle kompetencer, formelle uddannelser, og at efterspørgslen på uddannet arbejdskraft har været stigende, har den frie folkeoplysende undervisning været under tilsvarende pres. (Folketinget, 2008)

Mortensen understreger, at FO har mistet anerkendelse, lovgrundlag, økonomi, politisk opmærksomhed og nævner, at DHerne kæmper en overlevelseskamp ikke bare økonomisk, men også eksistentielt (Folketinget, 2008). Dahl tilslutter sig Mortensen og tilføjer, at smertegrænsen er nået. Hun pointerer, at stat og marked vil have tal og beviser for effektivitet, og områder som ikke kan måles og vejes nedprioriteres. Hun mener at FO er samfundsnyttig i sig selv og skal have rum, frihed og midler på egne præmisser, uden test og dokumentationskrav, for at den kan leve (Folketinget, 2008).

Gennem lovbehandlingen ses et politisk felt som i 00'erne forstår FO og DHs placering heri forskelligt. Det er ikke tydeligt, hvilken opgave FO'en, og dermed DH ønskes at varetage. Opsummerende om 10-punktsprogrammet og Lovbehandlingen kan siges, at én politikers VVV sås udvide området og én politikers VVV sås indskrænke området ved at medvirke til forringelse af vilkårene. I specialets søgen efter hvilke skridt der tages efter at forslaget henvises til Uddannelsesudvalget, adspurgtes tidligere DH-forstander, Steen Devantier. Han svarede: *"Der blev ikke lavet fundamentale forbedringer, og der blev ikke tilført øget økonomi. Tilbage stod stadig, at den økonomiske nedskalering fra 2002 og frem ikke på nogen måde stoppede sin fortsatte rutsjetur"*. (e-mail, 25. feb. 2022). Aktuelt består omtrent 17 DH på landsplan (Videncenter for Folkeoplysning, u.å.). Afsnittet viser et skoleområde som var og fortsat er underlagt massive styringsforhold fra nationalt og kommunalt hold.

Videnskabsteoretisk positionering

Den poststrukturalistiske tænkemåde

Specialet positionerer sig inden for poststrukturalismen. Specialets forståelse af poststrukturalisme læner sig i hovedtræk op ad Stormhøjs arbejde, og kan anses som en samlebetegnelse for løst beslægtede strømninger inden for filosofi, sprogvidenskab, human- og samfundsvidenskaberne, og dermed ikke en teori om viden som sådan (Stormhøj, 2006, s.13). Derimod betragtes poststrukturalismer som *tænkemåder*, der udvikles gennem dialog mellem strømningerne og uden fast opholdssted, også kaldet 'nomadiske', idet de rejser rundt, 'krydser grænser' og er i bevægelse (disciplinært, geografisk og tidsmæssigt) (Stormhøj, 2006, s.15). Poststrukturalistiske tænkemåder er jvf. Stormhøj, inspireret af bl.a. Deleuze & Guattari og består af en række træk, som specialet implicit arbejder med løbende:

Antifundamentalistisk dialog	Sproget forstås som en meningsgivende aktivitet, tvetydigt og ufuldstændigt, og tildeles en konstituerende rolle i erkendelsesprocessen. Vi kan altså ikke erkende virkeligheden forud for den menneskelige begrebsverden og dermed forud for tænkning. Subjektet ses decentreret i et netværk af diskurser, perspektiver osv., som udstikker sagnspositioner for det. Den erkendelsesmæssige adgang til virkeligheden sker via historiske, kollektive dannelser.
Perspektivisme	Erkendelsen sker igennem et perspektiv, er forankret i en krop, i en bestemt tid på et bestemt sted. Der tales om erkendelses'situering'. Erkendelsen er drevet frem af magt, værdier eller interesser. Vi har noget for med vores videnspåstande, hvorfor viden også bliver partisk, partiel og begrænset. Hvilket fordrer at videnskaben må oparbejde ansvarlighed for sine videnspåstande.
Tværdisciplinaritet & Forskellighed	Indebærer forskellighed og sammensathed i tænkningen, fx er opfattelsen af sprog og betydningsdannelse sammensat af analytisk filosofi og strukturel sprogteori. Det betyder, at ords betydning <i>er</i> deres brug, samtidig med at sproget er et abstrakt system af tegn og betydning skabes ml. tegnenes interne sammenhænge og udelukkelsesrelationer.

Grænseoverskridelse	Poststrukturalismernes tilblivelse er præget af trafik på tværs af kontinenter, landegrænser og historiske perioder.
Overførsel af begreber	Begreber anvendes bevidst udenfor den kontekst de oprindeligt optrådte i.
Blanding af sprog	Forskellige sprog til at beskrive virkeligheden blandes, hvormed grænser mellem genrer opløses. Derved problematiseres grænserne mellem sprog og discipliner.

(Stormhøj, 2006, s.16-18)

Specialets ontologiske ståsted bliver derpå, at der ikke kan opnås universel viden, idet der aldrig er et neutralt grundlag for erkendelse, men derimod regnes sand viden som forbundet med og i relation til herskende diskurser eller fortolkningsperspektiver, og dermed har videnskab en uomgængelig politisk karakter (Stormhøj, 2006, s.19). Det betyder for specialet, at det som betragtes som sand viden omkring DH og dens rolle i det danske samfund er resultatet af en magtdomineret 'lukning', der er konsensus om og som konstituerer DHs virkelighed på en bestemt måde (Stormhøj, 2006, s.19). Formålet med den viden som bringes frem, er derfor at identificere og definere det vi tager for givet, det hensigtsmæssige, naturlige eller værdifulde. Indsigten udvider mulighedsfeltet for, hvad vi kan tænke, forestille os og gøre (Stormhøj, 2006, s.20). Der er således et iboende kritisk sigte om forandring af en given social orden i poststrukturalistisk tænkemåde (Stormhøj, 2006, s.20). Specialets sigte og position bliver derpå ikke kun at afdække fremherskende konstruktioner, deres betingelser og effekter. Men også at pege på det problematiske og kritiserbare ved disse konstruktioner ud fra teoretiske og analytiske valg og fravalg, der former, fortolker og re/dekonstruerer det som undersøges. Dette alt imens, at forskerens position er beliggende indenfor et magtfelt, der eksplicit skal tages ansvar for (Stormhøj, 2006, s.22-23). Karakteren af den viden som indsamles gennem kvalitative forskningsinterview kan i en poststrukturalistisk tænkning bestemmes som dialogisk, narrativ, sproglig og relationel (Stormhøj, 2006, s.89). Forskerpositionen og karakteren af den viden, der frembringes, bringer et vidensprodukt, frembragt gennem samtaler, interview- og analysekontekst, hvormed aktører og forsker begge er bidragsydere i konstruktionen af forskningsresultatet, fx gennem forhandlinger af udsagn og deres betydning (Stormhøj, 2006, s.89).

Sprogbrugen som studieobjekt

Specialets fokus på sprogbrugen hos aktørene inspireres af Ahrenkiels Ph.d.-afhandling om kontrol og dynamik i pædagogiske processer (se forskningsoversigt) (Ahrenkiel, 2004). Her undersøges hvordan kommunikation i lærerværelset er indlejret i institutionelle magtforhold (Ahrenkiel, 2004, s.6). Derpå bliver det konkrete sprogbrug studieobjekt, og ikke sprogsystemet bagved, fordi det er med til at genskabe og forandre diskurser. Derfor betragtes det konkrete sprogbrug som en social praksis, og dermed bliver sprogbruget analysens genstand (Ahrenkiel, 2004, s.38). Betragtet som diskurs har ordvalget betydninger med bestemte funktioner og virkninger (Ahrenkiel, 2004, s.72). En grundlæggende kritik ved den måde at betragte viden på er, at interviewpersonens svar påvirkes af den diskursive kontekst, som dialogen med interviewer skaber og dermed ikke kun gennem hverdagsdiskurser. Således at interviewerenes egne formodninger, fremstillinger og kategorier gennemsyrrer interviewet. *"As narrative inquirers we work within the space not only with our participants but also with ourselves (...) it is impossible as a researcher to stay silent or to present a kind of perfect, idealized, inquiring, moralizing self"* (Clandinin & Connelly, 2000 s.61-62). Dette fordrer, at intervieweren forholder sig reflektivt hertil, hvormed teknikker kan anvendes. I specialets individuelle interviews spørges derfor til konkrete situationer og hændelser, aktørernes egne erfaringer, formuleringer og forståelse af begreber (Stormhøj, 2006, s.90; Bilag 1).

Analysens møde med teoretisk linse

Dialogen slutter ikke efter interviewet men fortsætter i analysens dialog med transskriptionerne, hvor der produceres nye fortolkninger af det sagte. Flere tolkninger havde været mulige, hvorfor specialets teoretiske referenceramme har bevirket ét af mange mulige svar på hovedspørgsmålene. Specialets forståelse af teorien som én ud af mange linser inspireres af Donna Haraways terminologi om videns situerethed, portionalitet og performative karakter:

There is no unmediated photograph or passive camera obscura in scientific accounts of bodies and machines; there are only highly specific visual possibilities, each with a wonderfully detailed, active, partial way of organizing worlds (...) Subjugated standpoints are preferred because they seem to promise more adequate, sustained, objective, transforming accounts of the world. But how to see from below is a problem requiring at least as much skill with bodies and language, with the meditations of vision, as the 'highest' techno-scientific visualizations. (Haraway, 1988, s.583-584)

Opsummerende er specialets poststrukturalistiske tænkemåde via Stormhøjs seks 'træk' operationaliseret implicit i specialets arbejder. Sprogbrug og fortællinger 'ordnes' ud fra valg og fravalg med konstant opmærksomhed på Haraways 'no passive camera obscura'. Ved at tage afsæt i poststrukturalismen som specialets metaperspektiv, placerer specialet sig inden for den metodologiske kollektivismen. Konsekvensen bliver, at specialet automatisk vil have et større fokus på de kollektive processer frem for de individuelle. Det betyder ikke at de individuelle processer underkendes, men som følge af en etisk afgørelse (Løgstrup, 2011, s.30) begrænses specialets muligheder for (også) at udarbejde et gennemgående studie af individet i en metodologisk individualistisk forstand (Larsen & Pedersen, 2011, s.410-412).

Processuelle etiske fordringer

Kvalitativ forskning handler ofte, i specialet i særdeleshed, om menneskers personlige erfaringer, som gennem narrative placeres i offentligt materiale. Derfor er gældende etiske procedure som fx informeret samtykke overholdt (Brinkmann, 2020, s.581; Bilag 3). Anonymisering er en etisk forpligtigelse, som i specialet er overholdt, på trods af, at der er pointer som således ikke kan skrives frem, idet de retter sig til den pågældende informants genkendelige virke. Specialets etiske overvejelser begrænser sig ikke til formelle procedure som anonymitet, fortrolighed og GDPR-regler (Brinkmann, 2020, s.585). Etiske overvejelser findes i alle faser, det være sig i nærkontakten med DH-feltet, valg af teori, kundskabsambition, analysestrategi, behandling af fundene etc. (Kofoed & Kousholt, 2011, s.1). Faserne rummer både intenderede og uintenderede effekter og ses som en kraft, der påvirker alle dele af videnskabelsen (Kofoed & Kousholt, 2011, s.1). Delene ses i specialet som sammenvævede i tid, og ikke som afgrænsede øjeblikke isoleret fra hinanden. Dvs. at selvom en samtale varer halvanden time, der bydes velkommen, samtale, og afsluttes, så er den forbundet med forudgående formelle etiske overvejelser, formalia, men også de analytiske processer, der foregår før, under og efter afholdt salon og under databehandlingen (Kofoed & Kousholt, 2011, s.1). Ligeledes baseres specialets fund på relation og samarbejder, der er skabt med forskellige aktører på DHerne og indenfor FO. Derfor tænkes etiske tilladelser fra en relationel vinkel, hvormed gråzoner er uundgåelige (Clandinin & Connelly, 2000, s.171). Relationerne til aktørerne er afgørende og specialets etiske ansvar i relationerne er gennemgående i dels metodiske valg og fravalg, men også de gråzoner og dilemmaer, der er behandlet. Der arbejdes derfor med gennemgående etiske fordringer inspireret af Kofoed & Kousholt. Disse omhandler bl.a. overvejelser ift. konteksten, som i specialet forstås bredt i spændet mellem samfunds- og informantperspektiv, men også som rammen, fx virtuelt og fysisk situeret på DH. Tillige de forskellige undersøgelsesfaser, som kræver forskellige

overvejelser og handlinger. Således ses etiske fordringer som sammenvævede og tværgående processuelt gennem specialet. Hvorfor specialet løbende spørger: Bør jeg? Kan jeg? Vil jeg? Tør jeg? (Kofoed & Kousholt, 2011, s.3). Bør jeg sætte netop de informanter sammen, kan jeg få informanternes historier frem i et rum med andre informanter, vil jeg gøre det på den måde, tør jeg gøre det? For hvilke effekter kan det få for informanterne som deltager? Andre mere overordnede etiske refleksionsspørgsmål har været: bør jeg forstå DH-formen, kan jeg forstå DH-formen, vil jeg forstå DH-formen og tør jeg, for hvilken betydning kan specialets fund få for DH? Refleksionerne, der udspringer af spørgsmålene, giver grundlag for de etiske overvejelser, specialet beror på. Sådanne overvejelser kan fx være, at informanterne kan og skal kunne skifte mening, ligesom konteksten omkring dem kan. Dertil om 'ejerforhold' til historierne, hvordan fortællingerne om specialet og undersøgeren ekspliciteres, 'sandfærdighed' af det, der fortælles når disse også kan ses som rekonstruktioner af hukommelse (Clandinin & Connelly, 2000, s.175-179). Der antages i specialet den grundlæggende etiske fordring, at alle historier er sande i en vis grad og indeholder frøene til en vigtig pointe, samtidig med, at der gives opmærksomhed til de historier, der ikke fortælles (Clandinin & Connelly, 2000, s.181).

Validitet & reliabilitet i kvalitativ forskning

Foruden ovenstående, og måske lidt atypisk ved kvalitativ forskning, vægter specialet også validitet og reliabilitet, forstået som 'dyder', der er vigtige i enhver forskningsproces, fx grundighed, systematik og gennemsigtighed (Brandt & Sprogøe, 2019, s.118). Når dette indgår i specialets etiske overvejelser, handler det om spørgsmål som troværdighed- og pålidelighed af analysen, som også spiller sammen med specialets videnskabsteoretiske positionering, for kan man tage aktørers fortællinger for gode varer? Og kan vi forvente, at andre vil nå frem til samme resultater, skulle de analysere de samme fund med samme metoder? Denne del arbejdes der med, gennem så stor gennemsigtighed, som muligt og med inspiration i Dahler-Larsens fire validitetskriterier (Brandt & Sprogøe, 2019, s.119-120). Specialet har arbejdet med håndværksmæssig validitet bl.a. ved at argumentere for de metodiske valg, der er truffet undervejs. Der er tillige kommunikativt valideret ved kontinuerligt at gøre det så transparent som muligt, hvad der foretages i den analytiske proces, fx tankerækker (Tegninger) og teoretiske overvejelser. Og endeligt beror specialet på at skabe anderledes tænkning, vinkler og perspektiver på DH.

Præsentation af informanter

Specialets felt består af 12 informanter, der gennem dialog ved to samtalesaloner og tre individuelle interviews har drøftet forståelsen af DH i det U&B-politiske felt. Grundet specialets etiske

forpligtigelse er informanterne anonymiseret, hvorfor kun sparsomme beskrivelser af deres motivation og erfaringsgrundlag for at deltage samt position ift. DH kan skrives frem. Informanterne kan dog siges at repræsentere helt centrale aktører, som er med til at skabe og forstå feltet. Når der senere, i analysens indledning udfoldes, hvordan aktørerne taler sammen, kan læseren med fordel vende tilbage til Skema 1, for at forstå erfaringsgrundlaget der tales ud fra.

Aktør	Præsentationsnarrativ
FORSKERE & FUTURIST	
Forsker (FP)	Lektor på Aarhus Universitet Beskriver at have hjertet et sted i FO samt forsket og beskrevet FO. Har et ønske om at få DHer, folkehøjskoler og FO tilbage på den politisk dagsorden.
Forsker (FJ)	Lektor ved Aarhus Universitet Arbejder med koblinger mellem bæredygtig udvikling, uddannelse og pædagogik. Har også arbejdet med FOs perspektiver og bredere set på forskellige FOende organisationer og hvordan de arbejder med bæredygtighed.
Futurist	Har bl.a. skrevet bøger og lavet en tænketank i håbet om at få udbredt eksisterende FO og dannelse i Norden til hele verden. Håber at kunne være en bro mellem infrastruktur i DK og resten af Norden og så en verden derude.
DHs FORSTANDERE & ORGANISATIONSREPRÆSENTANTER	
Org.S	Arbejder i DFS. I sin tid ansat til at arbejdet med Realkompetence. DH-foreningen er et af DFS' medlemmer.
Org.R	Har 40-års jubilæum og beskriver at være gammel i branchen med den længste hukommelse nu. Har været lærer på DH fra starten og leder. Har været med til at udvikle DH og starte DH-foreningen.
Org.K	Formand for X-oplysningsforbund med ca. 150 medlemmer, hvoraf 10 er DHer. Var med til at starte Udviklingscenter for FO og Voksenundervisning, og havde der en del med DHerne at gøre. Var kollega med Bjarne Wahlgren. Beskriver at kende historien langt tilbage, og FO på alle mulige forskellige måder.

Forstander S	Forstander på DH, som har kunst, musik og fotografi og tidligere uddannelsesleder på X-ungdomsuddannelse.
Forstander N	Forstander på DH siden 2020. Oplever stadigvæk at være ny i opgaven. Underviser på DH i 26 år.
Forstander J	Konstitueret forstander på X DH i et lille års tid. Underviser på DH i 26 år.
POLITIKERE	
Pol.B	Har været politisk aktiv i mange år og stillede op til kommunalvalget i 2017. Har været og er optaget af idræt og kultur og foreningslivet, som DK er kendt for.
Pol.C	Gruppeformand og politisk leder for X. Har altid været politisk interesseret og meget fokuseret på dem der har det sværest. Første kendskab til DH ligger 20 år tilbage og bestod af bestyrelsesarbejde i en DH som lukkede fordi, den ikke kunne løbe rundt.
Pol.A	Ledende politisk indflydelse i X kommune. Sparsomt kendskab til DH, kender dog en, der har gået på DH.

(Skema 1: Præsentationsskema, uddrag fra Bilag 1 & 2)

Metodiske greb

Narrativitet – motivation & operationalisering

Specialets narrative udgangspunkt opstod som en naturlig forlængelse af indledende samtaler, deltagelse ved konferencer og begyndende læsning omkring DH-formen i 2020. Alle har de tilfælles, at samtaler og fortællinger blev igangsat og feltet fremstod ivrig for at debattere, oplyse om og drøfte DHs aktuelle ståsted og potentielle fremtid. I processen mod at læse sig ind i feltet fremkom et hul i den dagsaktuelle litteratur omkring DH, hvormed en del af formålet med specialet opstod: at bringe narrativerne frem, at udforske dem sammen og bringe forståelser i spil fra flere kanter i og omkring DH. Idéen om samtalsalonerne kom fra ønsket om at skabe et rum for samtale, et rum uden svar eller ambition om at problemløse, et rum for gensidig inspiration, debat og også provokation. Ved at bringe mennesker sammen, som for nogles vedkommende var kendte ansigter og for andre ukendte, var hensigten at bringe selvfølgeligheder i spil og lade fællesskabet samtale herom. Der var flere inspirationskilder. Heriblandt Oscar Olsson som opfandt 'studiecirklen' (Andersen, 2020, s.81). Det lærerløse rum, hvor én dog leder mødet, finder litteraturen og skaber grundlag for spørgsmål og

tankeudveksling. Disse cirkler kunne finde sted i borgernes hjem, og var en begyndende selvorganisering af FO. Metodisk virkede det autentisk at tilbyde FOs-aktører et *mentalt* rum, der bidrog med en historisk reference til FO som rum for samtale, men også et *fysisk* rum, der fremstod autentisk, feltnært og i FOs institutionelle ramme, hvorfor de fandt sted på en DH. I specialets søgen efter indsigter om DH-formen og inspiration til, hvordan indsigterne kunne frembringes, inspireredes det af Ove Korsgaard, Flemming Meier og John Benedicto Krejsler. Gennem personlige samtaler har de fortalt, at de i deres arbejde med at forstå bl.a. FO og Deleuziansk tænkning, både praktisk og teoretisk refererer til 'studiekredsen' som metodiske greb til at udfolde tanker og viden gennem samtale. I operationaliseringen af samtalerne inspireres specialet tillige af Lloyd og Pass' arbejde med samtalsaloner i samfunds laboratoriet 'Borgerlyst' fra 2010, hvormed overvejelser vedrørende formen på værtsskabet, fx invitation, velkomst, 'drillende spørgsmål', styring vs. 'flydninger' tog form (Lloyd & Pass, 2016). Også deres bagvedliggende tanker omkring samtalsalonerne, som svar på nogle af samtidens udfordringer: at vi sjældent møder folk der ikke ligner os selv, og at vi tror, vi ved mere om hinanden end vi gør, var også fundamentet for specialets indledende forståelse af de aktører der omringer DH-formen på forskellig vis (Lloyd & Pass, 2016, s.21-22). Opsummerende motiveres brugen af det narrative af praksis- og litterære erfaringer for, metodisk at skabe en ramme for dialog, nysgerrighed og forståelser af DH.

Deltagerne ved samtalsalonerne var inviteret til én bestemt salon ud fra deres daglige virke, men fik givet muligheden for at deltage ved flere saloner, hvis de fandt det mere interessant. Der var således et frivillighedsprincip. En aktør deltog ved begge saloner. For at sikre at alle kom til orde, var der en vis styring fra facilitators side. Det sås bl.a. i salon to, hvor der på et tidspunkt opstod behov for talekø ud fra deltagernes markeringer. Salonerne var struktureret løst med én overskrift og få spørgsmål fra facilitators side (Bilag 7). Der var ikke indlagt øvelser eller på forhånd bestemte talekort. Valget blev truffet ud fra ønsket om at skabe et eksplorativt rum, hvor deltagerne fik lov at tale om det, som de fandt vigtigt, for på den måde at bringe deres forståelser af DH og dens fremtid i spil, som den udspringer af deltagernes erfaringer og oplevelser. Derudover står DH over for et vendepunkt, hvis den nedadgående aktivitet ikke skal fortsætte, hvorfor aktørernes motivation for at fortælle kan bidrage, udfolde, udfordre og måske udvikle DH gennem samtaler med andre aktører som tidligere set (Hansen, 2000). Således bidrager specialet med viden, som supplerer tidligere litteratur med nyere perspektiver, interaktioner og dialoger omkring DH-formen.

Narrativ viden

Hovedargumentet for at vælge at fokusere på fortællinger er ud fra betragtningen om, at narrativ 'viden' er den vigtigste bærer af viden i vore dages samfund, og hverdagsbrugen af fortællinger findes alle steder i vores sociale liv og praksis og måden, vi kommunikerer på (Czarniawska, 2020, s.348-349). I specialet anvendes narratologien ved at indsamle historierne fra praksisfeltet, analysere historierne overordnede tematikker og gennem udvalgte teoretiske værktøjer arbejde med forståelsen af fortællingernes mening i forbindelse med de begivenheder, der berettes om (Czarniawska, 2020, s.374-375). Fortællingerne produceres i en gruppe af sammensatte aktører, i interaktion, ud fra et allerede forudbestemt emne, en såkaldt fokuseret socialitet (Halkier, 2020, s.167). Samtalesalonerne bidrager med narrativer, der forstås kontekstafhængig, relationel og foranderlig. Således ses salonerne som performative, hvorfor analysen også vil berøre interaktion mellem aktørerne, fx positionering og betydningen heraf for indholdet af samtalerne (Halkier, 2020, s.168). Sådan tillades, at specialet får blik for det performative i alle kontekster for produktionen af fund (Halkier, 2020, s.168). Når dette er en velegnet metode, handler det om specialets fokus på aktørernes forståelse. Disse står ikke alene, men formes af og i samarbejdet med andre, hvorfor fortælle-vinklers betydning for fortolkninger og interaktioner er en essentiel del af produktionen af fund (Halkier, 2020, s.169).

Narrativitet - inspiration

Narrative Inquiry bevirker et særligt fokus på tre dimensioner: tid, socialitet og sted som konceptuelt rammeværk (Clandinin & Huber, 2010, s.436-437). Ifølge professor og forfatter Jean Clandinin handler Narrative Inquiry om, at mennesker gennem levede liv fortæller historier:

Story, in the current idiom, is a portal through which a person enters the world and by which their experience of the world is interpreted and made personally meaningful. Narrative Inquiry, the study of experience as story, then, is first and foremost a way of thinking about experience. (...) To use Narrative Inquiry methodology is to adopt a particular view of experience as a phenomenon under study. (Clandinin & Huber, 2010, s.436)

Når specialet tager udgangspunkt i aktørernes levede liv, og de historier, der udspringer heraf, er det aktørernes erfaringer om DHs udvikling, form, værdier etc. der er genstandsfeltet. Historierne ses ikke blot som personlige men også sociale. Mennesker forstås således ikke blot som individer, men som altid værende i relation til andre - hvormed erfaringerne også skabes i de sociale kontekster individerne befinder sig (Clandinin & Connelly, 2000, s.2). For DH er det tidligere set gennem dialoggrupper, hvor aktører fra DHerne i relation til hinanden og i erfaringsudvekslinger fandt frem

til defineringer af FO, DH og Dannelse (Hansen, 2000, s.33). I dialoggruppen var formålet at skabe 'et undersøgende fællesskab', som samtalesalonerne i specialet også intenderede (Hansen, 2000, s.35) og dertil at skabe en FOende kontekst for dialogerne, idet man traditionelt anvender den reflekterende og filosoferende samtale metodisk i højskolepædagogisk sammenhæng (Hansen, 2000, s.38). En metodisk overvejelse var derfor, at aktørerne ville opleve det naturligt qua deres mangeårige erfaring i DH og FOs-feltet at indgå i et undersøgende fællesskab med andre.

Metodisk behandling

Individuelle interviews

Efter samtalesalonerne var der en oplevelse af, at de politiske aktørers forståelse af DH potentielt kunne uddybe specialets besvarelse af hovedspørgsmålet. Det skyldtes at DH-aktørernes forståelser generede nye undringer omkring politiske og kommunale reguleringer af DHerne og FO. For at kunne imødekomme undringerne blev der derfor foretaget individuelle interviews med tre politiske aktører. Der blev sendt mails til syv politiske aktører ud fra deres indflydelse i X kommune ift. DHer og FO. Aktørerne repræsenterer tre forskellige partier over midten af dansk politik. Inviterede politiske aktører fra de to yderfløje af dansk politik responderede ikke på henvendelsen. Interviewene blev foretaget dels over zoom og personligt på Rådhuset. Interviewene varede ml. 30-40 minutter, og blev optaget på tlf. for derefter at blive transskriberet. Modsat samtalesalonerne var de individuelle interview mellem to parter, interviewer og informant. Dertil var der en mere deduktiv tilgang, fx anvendelsen af semistruktureret interviewguide (Bilag 4). Interviewene fandt sted over tre datoer i februar og april 2022. Spørgsmålene blev nuanceret dels mellem interviews, men også under selve interviewene og ved det sidste interview, var der særligt fokus på kendskab til- og politiske visioner for skoleområdet, da emnerne syntes relevante qua tidligere aktørers fortællinger. Om det kvalitative interview kan siges, at det forsøger at forstå verden ud fra interviewpersonens synspunkt samt udfolde meningen, der knytter sig til fortællingerne (Kvale & Brinkmann, 2009, s.17). Det at udføre interview, er ikke bare et spørgsmål om teknik. Det repræsenterer et potentielt kreativt sted mellem mennesker (Merrill & West, 2009, s.114). Og tilgangen til interviewet kan have mange former. Her operationaliseret ved at interviewer først fortæller lidt om formålet med interviewet, og derefter beder informanten fortælle åbent omkring vedkommendes første kendskab til DH. Herefter indtræder en anden fase, med mere strukturerede spørgsmål ud fra samtalsalonerne fund (Merrill & West, 2009, s.119). Formålet er at producere viden omkring forskningsspørgsmålet i samspillet mellem intervieweren og den interviewede, hvor forskellige forståelser udveksles (Kvale & Brinkmann, 2009, s.18). Den viden sigter ikke mod kvantificering, men derimod nuancerede beskrivelser af den

interviewedes livsverden (Kvale & Brinkmann, 2009, s.48). "*Interviewviden er produceret, relationel, samtalebaseret, kontekstuel, sprog, narrativ og pragmatisk* (Kvale & Brinkmann, 2009, s.71-72). Forskningsinterviewet er ikke en samtale mellem ligestillede, idet forskeren definerer og kontrollerer situationen (Kvale & Brinkmann, 2009, s.19). Dette fordrer etisk ansvarlighed og opmærksomhed på sociale processer, som inkluderer vores egne vanskeligheder ved at berøre bestemte emner (Merrill & West, 2009, s.126). Der arbejdes med bevidst naivitet, hvormed sigtet er en åbenhed overfor nye og uventede forståelser, og en lydhørhed overfor det, som siges og ikke siges (Kvale & Brinkmann, 2009, s.49). På trods af en semistruktureret interviewguide, antog interviewer en rolle som 'den rejsende', der udforsker mange områder af landet ud fra et kort, og slår følge med informanten og opfordrer denne til at fortælle historier, om end det i sammenhængen her var et kortvarigt 'følgeskab' (Kvale & Brinkmann, 2009, s.66).

Transskribering

Transskribering er en del af analyseprocessen fra samtalsaloner/interviews til den tekstlige fremstilling. Samtalerne blev optaget for at fastholde væsentlige pointer og have muligheden for at vende tilbage til samtalerne, tematisere, klippe sammen - også på tværs af salonerne og de efterfølgende interviews (Brandt & Sprogøe, 2019, s.37). Allerede i transskriptionsprocessen påbegyndes analysen, idet der foretages en række valg og fravalg, men også i processen med at genlytte, reflektere over spørgsmål, svar og samspil i samtalerne. I specialet er det noteret, hvornår aktører samstemmigt ler, idet disse øjeblikke fortæller noget om aktørernes indbyrdes stemning og kollektive forståelser. Men 'øh' er udeladt, og ...- illustrerer en 'tænkepause' for aktøreren efterfulgt af en fortsættelse inden for samme tema. Særligt for ét enkelt interview er foretaget en række valg baseret på forståelsen af det sagte, idet interviewpersonen har anden end dansk sprogstamme, og derfor nogle grammatiske udlægninger og 'ord der blev spist', som kunne medføre fejllæsning af det sagte. Transskriptionen skal ses som en oversættelsesproces fra talesprog til skriftsprog, og i denne oversættelsesproces 'tabes' elementer fx kropssprog og mimik (Kvale & Brinkmann, 2009, s.200). Hertil har de etiske overvejelser været i spil, således at aktørernes fortælling fremstår så nøjagtig som mulig, in mente, at dette forhold aldrig er 1:1 (Brandt & Sprogøe, 2019, s.38). Der er konsistent angivet betoning, hvis det var relevant, og tegnsætningen er fokuseret på at frembringe den mening, aktøren har haft med det sagte. I forståelsen af hvilken mening aktøreren har haft, skal det nævnes, at transskriptionen er foretaget af facilitator og interviewer selv, for at sikre sammenhæng mellem det der blev sagt og udtrykt og hvad der blev noteret i transskriptionen. De virtuelle interviews, bevirkede

at kropssprog og ansigtsmimik virkede ind i samtalen i højere grad end et interview over tlf. ville have gjort.

Kodning & begrebsforståelser

Samtalesalonerne er farvekodet i overordnede tematikker, som efterfølgende har været brugt til at reflektere og formulere spørgsmål til individuelle interviews med to af de politiske aktører. Derpå er også disse kodet ift. de tre overordnede tematikker, og tyngden af emner og problematiseringer, som er rejst i salonerne og i interviews, har dannet grundlag for interviewguiden til Pol.A. På den måde har der været en bevægelse fra en indledningsvis induktiv tilgang til gradvis at gå mere deduktivt til værks, hvormed specialets abduktive tilgang er operationaliseret. Gennem kodningen defineres, hvad der sker i fortællingerne og grundlaget for, hvad fortællingerne betyder, påbegyndes (Charmaz, 2006, s.46). Kodningen skal således ses som en proces, hvor der er identificeret og navngivet fortællebidder, som gør fortællingerne til håndterbare enheder, navngivet efter deres indhold. Derfor skal kodningerne ses som fortolkningsbaserede dannede tematikker drevet af fundene (Kristensen, 2020, s.605-606). Konkret er Google Docs programmet brugt, hvori der er udarbejdet, i første omgang farvekoder (samtalesalonerne) ud fra emne (fx informantens forståelse af DHs identitet fik farven lilla) (Bilag 5). Derpå blev det synligt, hvilke emner, der i samtalesalonerne fyldte mest og mindst, og også hvilke emner og begreber, der på tværs af informantens fortællinger gik igen. På den baggrund fremstod specialets tre analytiske tematikker som bærende elementer i aktørernes fortælling om DH. Et eksempel på tankerækken i kodningen er: DH - 'i det politiske' → 'mellem stolene' → 'en blanding' → 'DH kan skifte form' → MORPHEN. Således blev tematikken fra fortællingen om DHs navigeren i det politiske med et udtryk brugt af en informant 'mellem stolene', fortolket til 'en blanding' og med Deleuziansk/SF billed- og begrebsleg til MORPHEN (udfoldes i det følgende). Endeligt er samtalesaloner og individuelle interviews kodet i et samlet skema, hvor fortællebidder er ordnet under de tre hovedtemaer for at få øje på mønstre på tværs af fortællingerne og aktørernes positioner (Kristensen, 2020, s.607; Bilag 5). Ved at kombinere flere metoder til databehandling styrkes kvaliteten af databehandlingen, og idet det ikke er muligt at 'vende tilbage' til samtalsalonen eller interviewet, anvendes optagelser, transskribering og noter som repræsentationer af disse og redskaber til at muliggøre analyse heraf (Tessier, 2012, s.447).

SF-analogien (Cyborg, Morphing & Hacking)

Sprog og metaforer udspringer alle fra narrativet som tænkning og fremstilling via blik ind i den temporale afgrænsede dimension af aktørernes kulturelle og kollektive historier (Tanggaard &

Brinkmann, 2020, s.685). Metaforerne og analogierne virker rigere, billedlige og indfanger mere end en beskrivelse af det fortalte, disse anses i specialet som værktøjer til forståelse, strukturering og analyse og giver muligheder for lettere at huske specialets hovedpointer (Tanggaard & Brinkmann, s.686). Specialet er ikke firstmover ift. at anvende SF genren i forsøget på at tænke anderledes. Adskillige forfattere og forskere, fx Donna Haraway, bruger allerede i 1985 cyborgfiguren som metafor i hendes arbejde med at illustrere manglerne i gængse grænsedragninger og kategoriseringer (Haraway, 2020). SF er i stigende grad relevant, fx har genren påvirket en række kritiske lag i samfundet, heriblandt universitetsstuderende, yngre forfattere og almindelige læsere, der er modtagelige for nye værdisæt (Suvin, 2021, s.5). Der er jvf. professor og forfatter Darko Suvin tale om en betydelig kulturel indvirkning, hvor en fortællings radikalt anderledes kontekst eller person er kendetegnet (Suvin, 2021, s.5). Suvin peger på muligheden med genren i ikke blot at genskabe omgivelser, men tænke disse nyt og fremmedartet, et novum (Suvin, 2021, s.6). Han beskriver, at genren med en retningsløs undersøgelsestrang og semantisk leg uden klar referenceramme altid har været knyttet til håbet om, at man i det ukendte kan finde et fuldendt miljø, stat, intelligens mv. eller omvendt væmmes ved det modsatte (Suvin, 2021, s.7). Muligheden for andre og anderledes systemer og distinkte semantiske felter er således til stede (Suvin, 2021, s.8). I det 20. århundrede har SF jvf. Suvin bevæget sig ind i den antropologiske og kosmologiske tænkings sfære, og agerer således diagnose form, advarsel og indtrængende opfordring til medfølelse og handling samt kortlægning af mulige alternativer (Suvin, 2021, s.18). Dermed kan SF gøres til tjenerinde for den futologiske forudseenhed indenfor bl.a. sociologi, dog med åbenlyse fare for forvirring, hvis man glemmer at genren skal være sekundær (Suvin, 2021, s.19). SF skal derfor i specialet ses som en stimulering af den selvstændige tænkning, ikke profetisk (Suvin, 2021, s.19). Analogien bliver et redskab, et opdigtet sted, som kan udgøre baggrund for anskueliggørelsen af DHs karaktertræk og skæbne (Le Guin, 2021, s.8). Når billeder og metaforer tages i brug, fx i akademisk øjemed, bliver de gyldige symbolske hjælpemidler, der siger noget, som ellers ikke bliver sagt, om vores væren og valg (Le Guin, 2021, s.9-10). Kritikere af genren peger på SF som blot og bar fremstilling af idéer, en undsigelse af menneskelig relevans, en ofte dystopisk eller deprimerende fremstilling (Le Guin, 2021, s.9-10). Specialet afgrænser sig fra en redegørelse af kritik og diskussioner om genren, som det finder sted flere steder, og nøjes med at fremhæve den danske litteraturforsker Søren Baggesens pointe om, at SF ikke er en genre, men i højere grad et 'fortælle-modus' (Baggesen, 1993, s.18). Her peger han på, at en fortælling må have så meget af et bestemt udseende for at kunne kaldes SF, at det også 'stemmer' denne på en bestemt måde (Baggesen, 1993, s.18). Specialet skal således ikke ses som SF,

men som bruger af SF-billedsprog, der understøtter Deleuziansk anderledes tænkning, et redskab for et 'kognitivt novum' (Baggesen, 1993, s.28). Derpå karakteriseres SF-delen ved dens spekulative træk, de spørgsmål der rejses, modsat de svar den tilbyder (Baggesen, 1993, s.27). Samtidig med at SF-teksten altid anerkender civilisationshistorien som den historiske forudsætning for sin fantastik (Baggesen, 1993, s.39).

Analysen formidles vha. tre overordnede tematikker som fremkom i det metodiske kodearbejde med fundene. Specialets forståelse af de tre begreber Cyborg, Morphing & Hacking beskrives derfor kort i det følgende. Med inspiration fra organisationsteoretikeren Karl E. Weick er der ved to af begreberne tilføjet 'ing' i endelsen. Argumentet herfor er bevidst at synliggøre begrebets processuelle karakter, en handlende proces, mere end en statisk og episodisk begivenhed (Hammer & Høpner, 2014, s.33).

Cyborg opstår p.b.a. kodningen 'DHs Identitet' (Bilag 5), hvor informanterne fortæller om deres grundforståelse af DH. *Cyborg* visualiserer analysens tolkning af, hvordan aktørerne forstår DH. *Cyborg* skal forstås som en krydsning mellem arter, en hybrid: der har flere kilder til fremdrift. Den materialiseres som en blanding mellem organisk og mekanisk, skabt og ændret af teknologisk vej undervejs (Ordbogen.com). *Morphing* opstår på p.b.a. kodningen 'DH mellem politik og uddannelse' (Bilag 5), hvor informanterne fortæller om deres forståelse af den 'formning', der sker, når DH forsøger at tilpasse sig, ændre billede/udtryk overfor herskende Maskiner. Med andre ord den processuelle bevægelse mellem skiftende former for U&B-politik og de 'ansigter' DH formaterer i de processer (Meyers Fremmedordbog). *Hacking* opstår p.b.a. kodningen 'DH i fremtiden' (Bilag 5), hvor informanterne fortæller om deres forståelse af DHernes fremtid. Hackereren gennemtrænger ofte på ulovlig vis, men i specialets forståelse er det ikke pointen. Her agerer Hacking redskab til at gennemtrænge samtidens Maskiner, og rejse frem i tiden, ved at bruge fortiden og nutiden. Derpå bruges Hacking til at forestille os fremtiden for DHerne i det muliges U&B-politiske felt (Ordbogen.com).

Teoretisk værktøjskasse & linser

Deleuziansk tænkning & begrebsleg

Specialets hovedspørgsmål søges besvaret gennem aktørernes forståelser af DH. For ikke blot at reproducere gældende narrativer anvendes den franske filosof Gilles Deleuzes (1925-1995) tænkning, som han har udarbejdet med psykoanalytikerne Félix Guattari, og som den læses og fremstilles af primært John Benedicto Krejsler (Krejsler, 2019). Med Deleuze bliver det muligt dels at spørge feltet

‘efter næste mulighed’ og krydse grænser (Despret, 2006). Denne ‘spørgen efter næste mulighed’ er ikke uvant for SF, hvor fremtidige scenarier som beskrevet ofte fremstilles. I analysearbejdet sparkede fundene tilbage og åbnede nye uventede veje for et speciale om DH med dybe rødder i FO. Kodede tematikker blev med SF begrebsunivers udfoldet. Der viste sig derpå endnu et begrebssæt, som bedst lader sig placere i en kombineret markeds-, identitet og ‘branding’ retorik, hvorfor arbejder af Hatch & Schultz også inviteres ind i analysen for at give analysen de værktøjer, den kalder på. Specialet afgrænser sig fra en dybere redegørelse heraf, hvorfor kun udvalgte dele af Deleuze & Guattaris arbejde vil beskrives.

Rhizomatiske valg

Til at understøtte og facilitere nybrud i specialet klippes, gendannes og vikles begreber ud og ind af hinanden, som polymorfe rodstrengte for at de-legitimere dominerende trærodsstrukturer, der måtte fange refleksioner og analysen i rigide logikker, som ligesom grenen kan føres tilbage til stammen og rødderne (Krejsler, 2019, s.61-62). Begreber og deres sammenhæng er helt centrale i Deleuziansk tænkning, men en udfoldning af disse og deres, jvf. Fuglsang, Pedersen & Sørensen, dynamiske morfologi umuliggøres indenfor specialets rammer og formål, hvorfor specialets brug må ses som en kondenseret udgave. Det er essentielt, at begrebernes betydningsproduktion ikke er givet på forhånd, men en tilblivende aktivitet afhængig af brug og placering ift. andre begreber samt bestående af flere komponenter (Fuglsang et. al, 2014, s.255).

Deleuziansk aktivisme og inspirationsophav

Deleuze & Guattaris arbejde henvender sig til den aktivistiske forsker, der ønsker at tænke anderledes, idet filosofien jvf. Deleuze netop er den aktivitet, der består i at skabe begreber, der gør det muligt at tænke anderledes (Krejsler, 2019, s.17). De lægger altså op til, at vi som forskere producerer de begreber, som passer til vores ønskede udtryk, men endnu ikke er formuleret. Dermed tjener filosofien jvf. Krejsler også til at skærpe opmærksomheden på, hvordan (hverdags)begreber forudformaterer det, vi kan se og determinerer, hvad vi begærer (Krejsler, 2019, s.7, 19). Operationaliseringen i specialet bliver således en kombination af udvalgte begreber som de fremgår hos Deleuze & Guattari, og begreber som gennem det analytiske arbejde med fundene blev skabt. I Krejslers læsning af Deleuze tages der udgangspunkt i Deleuzes inspirationskilder Bergson, Nietzsche og Spinoza, hvilket betyder at udvalgte begreber trækkes frem og andre dele af forfatterskabet udelades. Dette fordi, begreberne jvf. Krejsler, er særligt relevante i samfundsvidenskabelige analyser i bred forstand, for at tænke anderledes omkring indsigter fra analysearbejde (Krejsler, 2019, s.13). For den

skizoanalytiske praksis, og dermed specialets analyse betyder Deleuzes inspiration fra de tre filosoffer følgende: (Krejsler, 2019, s.62-63)

- At der arbejdes på at afdække dominerende aktualiseringer og gøre det muligt at tænke dem anderledes. At samle vidensbrikker og begreber på nye måder. Fx hentede specialet dokumenter frem fra hukommelsen (historiske nedslag). De ses som sammentrækninger af *udvalgte* ledetråde fra hukommelsen, som bringer fortidsforståelser frem, som nutiden kan bruge for at pege på fremtidsforståelser. Der kunne altid have være foretaget andre udvalg (Krejsler, 2019, s.26).
- At specialet jagter livspraksissers vilkårlighed som gradvise terningekast, der iterativt muliggør en forskelstænkning, der ser og positivt bekræfter andethedens potentiale på aktivistisk vis. Terningekastet skal forstås som en aktivistisk og affirmativ attitude til det vi kalder skæbne (Krejsler, 2019, s.31). I specialet operationaliseres det ved kontinuerligt, at stille spørgsmål til DHs 'skæbne' så og sige. Og via aktørernes forståelser af DH, på aktivistisk vis, muliggøre en forskelstænkning og positivt bekræfte potentialet for en anden fremtid, end den nuværende.
- At specialet søger at praktisere en tænkning, der er affirmativ ved at understøtte en begærsproduktion, der søger at optimere glædesytringer og handlinger og mindske tristhedsytringer og handlinger. Sidstnævnte indskrænker kroppens potentialitet og dermed, hvad der er muligt (Krejsler, 2019, s.32). Begær skal forstås som det brændstof, der driver og motiverer aktivisme og tilblivelser, og kobler sig passivt eller aktivt til regimer eller *Maskiner*, der er på spil et givent tidspunkt (Krejsler, 2019, s.40). I specialet vil det narrative udgangspunkt i aktørernes forståelser af DH således undersøge glædes- og tristhedsytringer og handlinger i afsøgen af aktørernes potentialitet og i understøttelsen af den begærsproduktion, som kan udvide, hvad DH kan blive til.

Den skizoanalytiske praksis skal således ikke forstås som en metode, men en pragmatik til radikal forskelstænkning op imod de dominerende 'selvfølgeligheder' i stats-/identitetstænkning, tanke og tale, altså tænkninger (Krejsler, 2019, s.39, 52). Deleuze & Guattari kalder tænkningerne 'Nomadisk forskelstænkning', der bevæger sig i en fri sfære og karakteriseres ved sin udenforhed (Krejsler, 2019, s.43). Den nomadiske forskelstænkning bliver således én, der alt efter behov, kan pakke sammen og flytte videre, som kan indgå i adskillige symbiotiske eller omvendt modstandsprægede relationer til

fx staten og dens tænkning (Krejsler, 2019, s.37). Specialet vil derfor betragte sig som en sådan nomadisk figur med kontinuerlig ambition om at praktisere forskelstænkning. Denne tænkning karakteriseres ved ikke at kunne placeres i en velorganiseret bygnings indre, men derimod agerer den mere frit i søgen mod forskel og andethed (Krejsler, 2019, s.43). Som metafor bruger Deleuze & Guattari murstenen, der kan bruges til at bygge retsbygninger og domstole, men også bruges til at kaste mod ordensmagten (Krejsler, 2019, s.43). Nomadetænkningen spørger, hvad er murstenens subjekt? Er det armen, kroppen, hjernen eller hele situationen. Og hvad er murstenens objekt? Vinduet, bygningens, lovene eller hele classesystemet? Nomadetænkningen har intet subjekt eller objekt ud over sig selv (Krejsler, 2019, s.44). Opsummerende kan siges, at skizoanalysen eller pragmatikken er murstenen for den nomadiske forskelstænkning, der vil ombygge statstænkningens identitetsbekræftende konstruktioner (Krejsler, 2019, s.54).

Den nomadiske figurs begrebslige værktøjskasse

Maskiner

Deleuze & Guattari udvikler tænkninger, ikke blot for at søge anderledeshed for anderledeshedens skyld til enhver entreprenør på markedet, men derimod på baggrund af en kapitalismekritik. Det betyder, at de forstår måder, hvorpå institutioner organiseres i moderne samfund som endeløse deterritorialiseringer (transformationer) ift. den kapitalistiske Megamaskine (Krejsler, 2019, s.45). Sidstnævnte ses fx når statstænkningen semantisk fyldes af tanker om vidensøkonomi og konkurrencestat, der forandrer affekter, materialitet og tegn sådan, at vi alle ser os som selvoptimerende individer i en globaliseret verden (Krejsler, 2019, s.45). En *deterritorialiserende abstrakt Maskine* har ikke noget indhold, men ophæver konkret brugsværdi til almen bytteværdi, hvormed alt kan forandres til en køber-sælger form. Den næres af, at deterritorialisere traditioner, kulturer og institutioner mod ny produktion (Krejsler, 2019, s.46; Deleuze & Guattari, 2002, s.415). Maskinebegrebet skal forstås som et velegnet, flydende værktøj til at skabe narrativer om tilblivelser i kraft af Maskinens funktionsmåde, med fokus på procesforløb, og de forbindelser som den til enhver tid kan skabe og fastholde (Krejsler, 2019, s.64). En Maskine udgør et strømbrud ift. den Maskine den er tilkoblet, men er samtidig selv en produktion af strøm for den Maskine, den er tilkoblet. Den producerer et brud på strømmen ved at være koblet til en anden Maskine, som antages at producere strømmen (Deleuze & Guattari, 2002, s.46-47). Det maskinelle skal ikke opfattes som mekanisk eller metaforisk, men som en produktion, en sedimentering og organisering af intensive strømninger som Maskinen betinger (Fuglsang et. al., 2014, s.265; Deleuze & Guattari, 2002, s.426).

Krejsler anvender Moderniseringsmaskinen som eksempel på en Ordningsmaskine, der iscenesætter den produktive og verdensforandrende forestilling om modernisering af den offentlige sektor. Gennem semantikker hentet fra neoliberal diskurs, vidensøkonomi, konkurrencestats- og New Public Management diskurser. Krejsler eksemplificerer det vha. Moderniseringsprogrammet fra 1982, som konstruerede en væsentlig anderledes opbygning af institutioner og andre grundfortællinger og organisering af mennesker, kroppe og sind samt nye løsninger på deres problemer (Krejsler, 2013; Krejsler 2019, s.65-66). Herpå blev mennesker et slags knudepunkt for samfundets forskellige Maskiner (Krejsler, 2019, s.68). Når vi omtaler unge, undervisere, politikere skal disse altså forstås som narrativer, der synliggør et antal dominerende Maskiner, der igen og igen territorialiserer og stabiliserer mennesker i særlige knudepunkter, som kommer til at gælde som 'common sense'. Dermed mister det enkelte menneske sin selv-dirigering, og gennem begærsproduktionen afprøves tilblivelser, der opleves bedre (Krejsler, 2019, s.70). Til Deleuzes tænkning om Maskiner hører også en tænkning om samfundet. Disciplinærsamfundet optræder gennem en signifierende Ordningsmaskine. Den tilbyder/pålægger krop, sind og tanker et mentalt og materielt gitter, der aktualiseres gennem todelte koder fx. Politiker-Forstander. Disse reguleres vha. paranoide teknologier, der overvåger og sanktionér, fx evaluering. Modsætningen hertil, nemlig kontrolsamfundet, det postdisciplinære eller den Postsignifierende Maskine, forsøger at påvirke og forme subjektiveringspunkterne (affekter og forestillinger hos Forstanderen). Fx Forstanderens begær, typisk søgen efter selvrealisering og popularitet, gennem såkaldte lidenskabelige teknologier (Krejsler, 2019, s.47-48).

Legemet uden organer

Det såkaldte rene potentialitetsrum er *Legemet uden Organer* (LuO). Med rent potentiale skal forstås et udgangspunkt for konstruktion af nye sammentrækninger og aktualiseringer. Begrebet skal bruges til at forstå, hvor meget af vores tænkning og handling, der er lagdelt mod næste geologiske lag, som ved ophobede vaner, traditioner og dominerende disciplinering indskrænker vores mulighed for at tænke anderledes (Krejsler, 2019, s.59). Ved og med besindighedens kunst, kan man udfordre vanerne, men aldrig på én gang, idet man så ville blive trukket ind i det som Deleuze & Guattari kalder det cancerøse LuO sorte hul. Idet en for hurtig opbrydning af lagene vil underminere den livspraksis, der holder eksistensen oppe. Ovennævnte Maskiner forsøger at trænge ind i LuO, som reagerer med at støde dem fra sig, idet forskellen på dem er Maskinernes produktionsproces vs. LuO *ikke*-produktive tilstand (Deleuze & Guattari, 2002, s.20). Maskinerne implicerer dannelsen af et anti-

produktionselement fx kapitalen, hvorfra samfundet konstruerer sit eget delirium i en form for falsk bevidsthed (Deleuze & Guattari, 2002, s.21). Hele produktionen registreres i LuO, som svinger mellem overflader, som lagdeler og frigøre fra denne lagdeling. (Krejsler, 2019, s.59). Opsummerende kan LuO siges at repræsentere en tænkning om lagdeling (vaner, traditioner m.v.) som en begrænsning, men også som “...*det strategiske arsenal af situationsbeherskelse og fingerfærdighed der gør en i stand til at håndtere de sociale situationer som er på spil og overhovedet tillader en at spille med*” (Krejsler, 2019, s.60). Dermed bliver besindighedens kunst en forudsætning for at kunne praktisere pragmatik/skizoanalyse mod at tænke anderledes på konstruktive måder (Krejsler, 2019, s.61).

Noologi, en skizoanalytisk vandring med koder & aksiomer

Noologien er indenfor filosofien læren om de rene fornuftbegreber, og betragtningen om fornuften som erkendelseskilde (Hårbøl, Schack, & Spang-Hanssen, 2009). Deleuze & Guattari forstår Noologi som studiet af tankens billeder og historicitet, en såkaldt minoritær videnskab med en tjekliste (Krejsler, 2019, s.114). Sidstnævnte eksemplificeres med middelalderlige byggesvende, der byggede katedraler ud fra tommelfingerregler og tjeklister. Mod senere kodificerede byggestandarder, der sanktioneres af staten. Den minoritære videnskab rammer jvf. Deleuze & Guattari plet i situationer, hvor Nietzsches terningekast er på spil (Krejsler, 2019, s.114). Noologien udgøre altså en metode for skizoanalytikerens i sin nomadiske tilblivelsesaktivisme, der når ‘byggearbejdet’ igangsættes, løbende tilpasses ift. materiale og teknikker, alt efter medløb, modstand, alliancer og muligheder der træder frem (Krejsler, 2019, s.117). Modsat hertil ville fx være at indrette specialet efter almengjorte standarder (Krejsler, 2019, s.116). Foruden at fungere som en måde at strukturere specialet på, anvendes Noologien i forståelsen af de fortællinger, der omgiver og internt hersker i DH.

Skizoanalytikerens må, gennem begreberne koder og aksiomer kunne forstå aktuelle transformationer i moderne kapitalistiske samfund (Krejsler, 2019, s.117). *Koden* skal her forstås som indskrivninger eller tatoveringer på selve kroppen i slægtskaber, der synliggør tilhørsforhold. Disse koder giver gruppen mening og sammenhængskraft ved at referere til transcendent størrelser (Krejsler, 2019, s.118). Modsat hertil er *aksiomet*, der forstås som den indholdstomme, almene form for regler, der skal sættes i værk. Aksiomet referer ikke til noget transcendent, defineres heller ikke og bærer ikke mening (Krejsler, 2019, s.118). Krejsler beskriver det således: “*Kapitalismen lever af en simpel aksiomatisk formel om kontekstløs bytteværdi, der erstatter den kontekstbundne brugsværdi og hermed sikrer uforstyrret udveksling på markedet mellem køber og sælger*” (Krejsler, 2019, s.118).

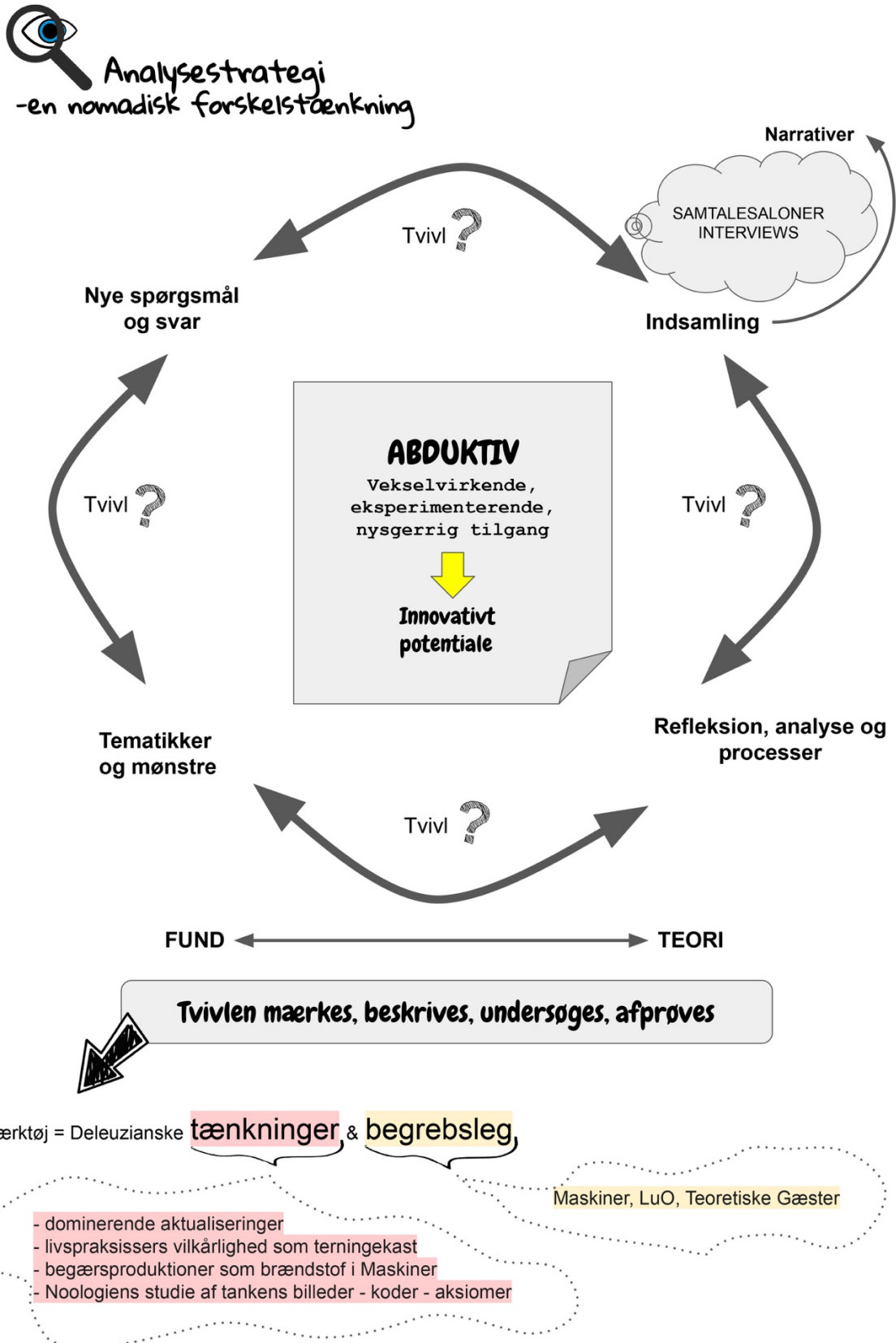
Således lever kapitalismen jvf. Krejsler af, i en uendelighed at skabe mere udveksling og vækst ved at transformere miljøer, der sameksisterer med kapitalismen for konstant at genopfinde ældre former for kodificering til at supplere egne meningsudsultede strukturer (Krejsler, 2019, s.119).

Analysestrategi

Skønt specialet fremstilles i en lineær struktur, skal analyseprocessen ses iterativ, idet der både i indsamling, refleksions-, analyse- samt skriveprocesser springes frem og tilbage. Analysestrategien bærer således præg af, at tematikker og mønstre er fremkommet uventet gennem arbejdet med fortolkninger som omdrejningspunkt (Brandi & Sprogøe, 2019, s.15). Fx blev samtalesalonerne transskriberet og kodet, inden de efterfølgende interviews med politiske aktører, hvormed et induktivt udgangspunkt gradvist bevægede sig mod mere deduktive tematikker, mønstre og ord. Således karakteriseres specialet ved en overordnet abduktiv tilgang til metodiske arbejder, hvor der, med fundene som udgangspunkt, arbejdes vekselvirkende og eksperimenterende med materialet (Brandi & Sprogøe, 2019, s.32). Ved at anvende den tilgang foretages metodiske valg og analyser som et puslespil, hvor brikkerne (antagelser og vidensproduktion) sættes sammen baseret på fund, og nye spørgsmål og svar opstår kontinuerligt (Brandi & Sprogøe, 2019, s.94). Strategien er udvalgt, idet den indeholder et innovativt potentiale og tillader en vekslende rytme mellem teori og fund i analysen (Brandi & Sprogøe, 2019, s.94-95). Specialets hovedspørgsmål rummer også tvivl som elementet i spørgsmålet - *hvorfor kan DH være en relevant skoleform?* Som spørgsmålet indikerer, kan der være tvivl om hvorvidt, hvordan og i hvilket U&B-politisk spændingsfelt DH skal og kan eksistere. Dette tvivlselement indfanges analysestrategisk ved at gå med tvivlen gennem analysen, generere og undersøge muligheder, transformere, afvikle dem og prøve igen. Indtil tvivlen tilfredsstilles ved, at der opstår nye begreber eller mønstre som foreløbig ny viden (Brandi & Sprogøe, 2019, s.97). Tvivl kan være en vanskelig følelse og tilstand at være i og arbejde med, hvorfor specialet, inspireres af John Deweys fem faser (Brandi & Sprogøe, 2019, s.100). I første fase omfavnes tvivlen ved fx. at sætte spørgsmålstejn ved vanemæssig tænkning og svar på kodningen, ved hverken at knytte kodningen til en bestemt tilgang (fx åben kodning) eller ud fra bestemte teoretiske begreber. For derved at kunne tænke kreativt ind i analysen (Brandi & Sprogøe, 2019, s.99). Dernæst bestemmes genstandene for tvivlen, hvad er mit vanemæssige svar og hvorfor passer det jeg ser ikke ind i fundene? Tredje fase er et nærmere blik på undersøgelsesspørgsmålet ud fra den eksisterende viden og teori, hvad karakteriserer problemet, og hvilke hypotetiske løsninger findes der? Her beror analysearbejdet på indsigter og fornemmelser og er ikke nødvendigvis konkrete og italesat, hvormed flere arbejdshypoteser kan sameksistere. Fjerde fase integrerer i stigende grad indsigter og hypoteser fra

fundene og teoretiske vandringer til den bedste forståelse af problemstillingen. Her foregår en iterativ bevægelse, idet materialet genbesøges med nye analytiske briller på. Endeligt er der femte fase, hvor analysens fund afprøves og præsenteres som nye forståelser og idéer og således et handlingselement (Brandt & Sprogøe, 2019, s.100-101). Gennem vejledning, private samtaler, samtalsaloner og interviews afprøves løbende tvivl. Analysestrategien illustreres sammen med specialets metodiske og teoretiske afsæt således:

Analysestrategi visualiseret

(Tegning 1: Analysestrategi)

Analyse

Analysen foretages for at håndtere og forstå de indsamlede fund og for at kunne lægge forståelsen frem for andre (Brandi & Sprogøre, 2019, s.116). Analysen opbygges ud fra de fortællinger, som fundene er konstrueret af og på baggrund af bl.a. kodningsprocessen fremstilles de tre overordnede tematikker som tidligere er præsenteret: *Cyborg, Morphing & Hacking*. Løbende vil specialets teoretiske værktøj støtte forståelsen af aktørernes fortællinger (jvf. Tegning 1). Analysen initieres ved at se på de overordnede samtaleniveauer.

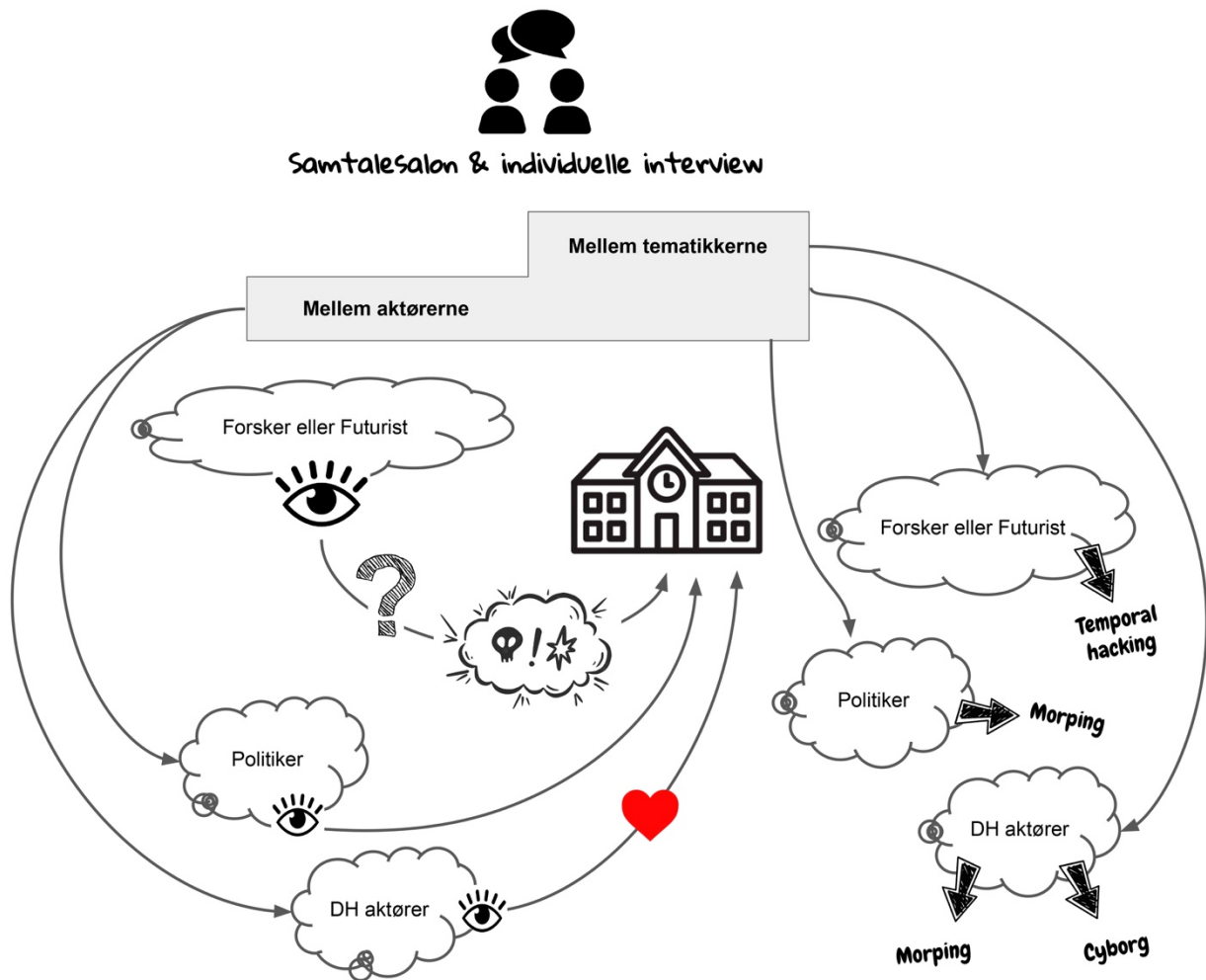
Samtaler aktører imellem & tematikker

Analysen afspejler to niveauer, dels samtalen *mellem aktørerne* - hvordan de taler med og mod hinanden. Dels samtalen *mellem tematikkerne* - hvordan fremtræder de ift. hinanden og hvad vægtes af hvilke aktører. Dette for at få blik for, hvilken betydning fortællepositionen har for forståelsen af DH og vægtningen af tematikker. Der trækkes løbende på fortællinger både fra samtalsalonerne og de individuelle interviews.

Samtalepartnere & perspektiver

Forskerne & Futuristen taler med de andre udefra som observatører, der ser ind på skoleformen og FO-området mere bredt forstået. I deres fortælling formuleres i højere grad undringer og spørgsmål, end der beskrives daglige praktiske erfaringer med DH. Det betyder noget for den modtagelse deres fortællinger får hos DHs øvrige aktører ved samtalsalonerne, hvilket analysen også enkelte steder viser. Forskerne & Futuristen kan således positionere sig nysgerrigt og udfolde aktørernes fortællinger, men også provokere og skabe abstraktioner i tankeprocesserne under samtalerne. På den måde skabes brydninger i 'common sense' forståelser. På samme vis repræsenterer politikerne også aktører udefra. Dvs. i betragtninger på DH, er det de overordnede forståelser, de har erfaret gennem deres politiske arbejde, og altså ikke fra dagligdagen og 'hertet' som DH-aktørernes forståelser udspringer af (jvf. Skema 1). I samtalerne skaber de ikke på samme måde brydninger og provokationer, idet de individuelle interviews foretages på andet tid og sted. Brydninger og provokationer kan siges foretaget indirekte gennem analysens efterbehandling og konstruktion af samtalerne. Således præsenterer analysen forståelser fra tre overordnede samtalepartnere og perspektiver; Forskere & Futurist, DH-aktører (Forstandere & Organisationsrepræsentanter) og Politikere.

Fylden af tematikkerne var fordelt således at Forsker & Futurist primært talte og bragte emner i spil der handlede om tematikken Hacking. Altså et fremtidsblik på DH. Fylden hos politikerne lå primært på Morphing tematikken, dvs. et U&B-sigte. Og endeligt en todelt fylde hos DH-aktørerne på tematikkerne Morphing og Cyborg, hvorimod Hacking ikke fyldte lige så meget. Der ses på denne illustration en opsamling af samtalepartnerernes perspektiver og tematisk fylde:

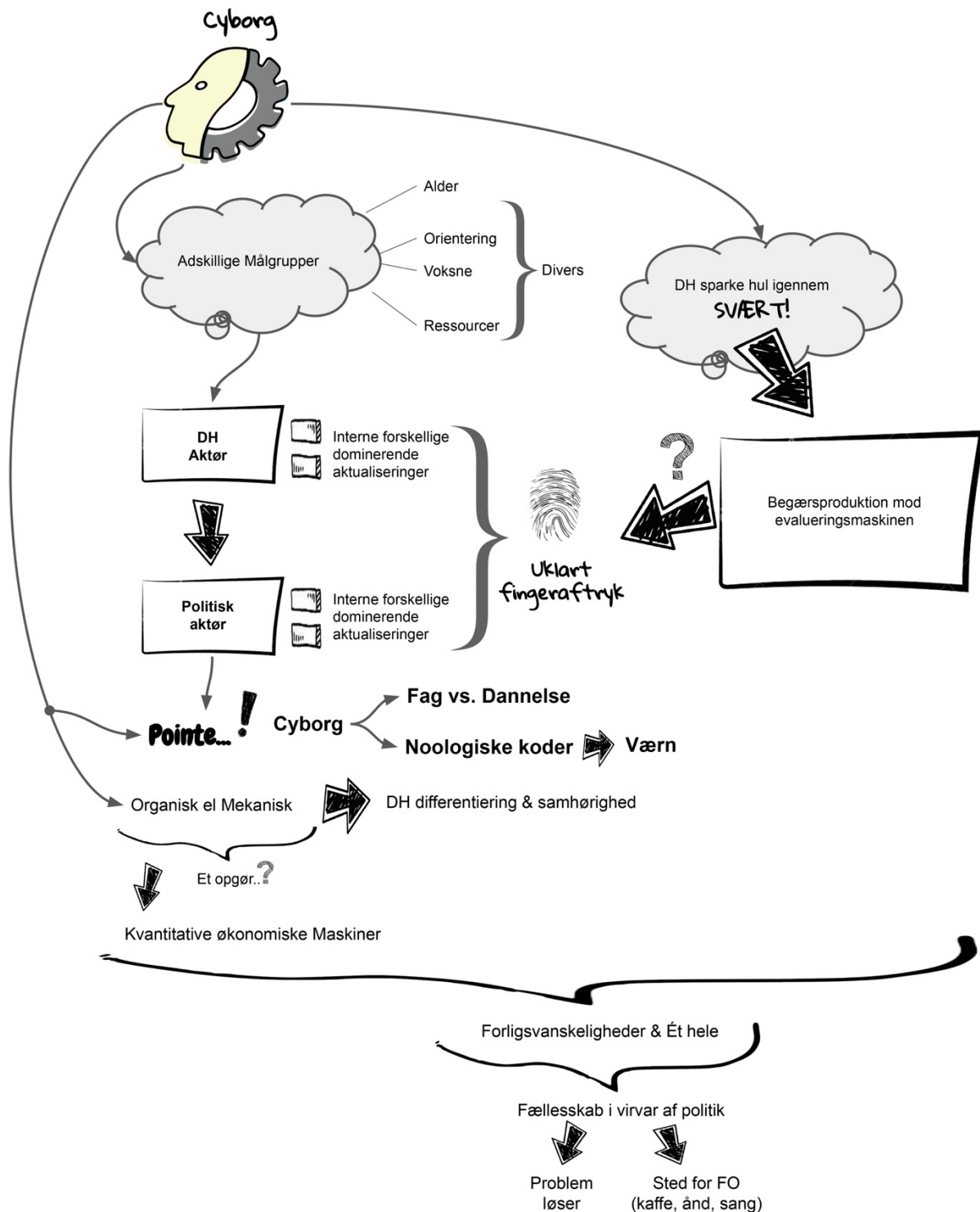

(Tegning 2: Samtaleperspektiver)

Specialet ser en styrke i metodisk at bringe forskellige perspektiver sammen i samtalen om DH-formen. Idet de vægter tematikkerne forskelligt og via deres position kan få blik for forskellige og mangesidede forståelser af DH, hvilket kan skabe brydninger i 'common sense' forståelser.

Analysedel 1: DH en Cyborg

Når samtaler finder sted og forståelser udveksles, kan det ske, at dialogen forekommer 'flerstemmigt' eller med andre ord - at folk taler i munden på hinanden. Det kan medvirke til en uskøn sammenblanding og til tider mislyde - en kakofoni (Den Danske Ordbog). For at assistere læsningen vil der derfor ved hver analysedel indledes med en illustration, der samler analysedelens pointer og kan virke som hukommelsesstøtte. Den første ses her:

(Tegning 3: Cyborg)

DH-målgruppen, en kakofoni, et uklart fingeraftryk
 Forståelsen af DH kan ikke kondenseres til at handle om unge. En Forsker beskriver DH som en skoleform med fundament i FOen og en 170-årig tradition, bestående af abstraktheder (Bilag 2, FJ).

Aktørerne fra DHerne fortæller, at der historisk var mange unge, men at der gennem tiden har været flere målgrupper tilkøbt DH. Dertil nuanceres målgruppen til at handle mere om graden af motivation og ambitioner i og for livet beroende på erfaringsmæssige forhold med at lykkes eller mislykkes i forskellige fag eller generelle livsopgaver (Bilag 2, Org.R). Det fortælles, at målgruppen også adskiller sig ved på nogle DHer en 'fagorientering', og andre en orientering mod at stå i en sårbar position udenfor U&B med komplekse barrierer for at finde fodfæste (Bilag 2, Forstander.S & Forstander.N). I forståelsen af DH ses således ikke én målgruppe men adskillige, både aldersmæssigt og i orienteringen. DH-forløbet er, for dem med fagorienteringen, ikke et frirum, men et kompetitivt kreativt fællesskab målrettet akademier og kunstsoler nationalt og internationalt (Bilag 2, Forstander.S). DH-forløbet for dem udenfor U&B, er et kursus de visiteres til fra jobcentrene som led i en beskæftigelsesindsats. De to målgrupper finansieres forskelligt, fra dels 'Sport og Fritid' og dels 'Jobcenteret' (Bilag 2, Forstander.N). På nogle af DHerne er målgruppen én af disse, på andre skoler sameksisterer de. Fælles er dog at det er 'voksne' med forskellige økonomiske og personlige ressourcer. Adgangen til DH er ikke fri, man skal visiteres og de fleste deltagere på DH ville ikke have modet til bare at 'droppe ind' (Bilag 2, Forstander.N). DH skal mere forstås som et heltidsforløb for nogle mennesker i en periode, og det at droppe ind stemmer ikke med den relationsopbygning, der foregår på DH (Bilag 2, Forstander.N & Org.R). Der hersker således en fælles forståelse af, at deltagerne enten visiteres eller selv betaler for forløb på DH, en 'ordnet' indgang så og sige. I afsnittet tales uenighederne frem, vedrørende DHs målgruppe. Med Deleuziansk begrebsbrug kan der siges at være interne forskelligartede dominerende aktualiseringer, som får DHs målgruppe til at fremstå uklare. Derfor skal vi se på, om de politiske interessenter har et klart billede af den?

De politiske forståelser af DHs målgruppe falder til dels i tråd med DH-aktørernes, men også internt modsiger de sig selv. De politiske aktører anvender 'unge' konsekvent som betegnelsen for målgruppen, men der skelnes mellem gruppen af unge. DH er til dem med behov for en særlig håndholdt indsats. Pol.C ser ikke DH som et sted for 'velfungerende unge', idet de egner sig bedre til højskoleophold og kan ekskludere dem, som har mest brug for DH (Bilag 1, Pol.C). For Pol.C har DH ikke en opgave ift. velfungerende unge, hvilket står i kontrast til den førnævnte forståelse hos Forstander.S, der beskriver et fagorienteret kompetitivt miljø hos målgruppen på dennes skole. Pol.C pointerer hertil at vi har mange miljøer til velfungerende unge, men det er til de unge med komplekse problemstillinger, der mangler tilbud, og det er her DHs målgruppe er (Bilag 1, Pol.C). I en refleksion over målgruppen på DH fortæller en anden politiker:

Jeg tænker egentlig på mange måder det er et lidt flot tilbud vi også giver til nogle, til unge, hvor vi betaler for at gå på daghøjskole, som led i, at man skal finde sin egen ben (...) Det er et tilbud til den øvre middelklassens børn, vi så også betaler for her, altså hvor jeg også er optaget af, hvordan løfter vi nogle af de allermest sårbare, eller dem med svagest baggrund. Er det her bare et 'add on' til dem vores samfund på mange måder er designet til? (Bilag 1, Pol.A, s.21)

Hos politikerne ses således forskellige forståelser af, hvilke unge DHerne er til for. Hvor DH, for Pol.C ikke er til de velfungerende unge, er DH for Pol.A et lidt flot tilbud til middelklassens børn. De er dog enige om, at der skal et tilbud til som 'løfter' den mest sårbare gruppe af borgere i samfundet. Som beskrevet tidligere kan informanternes egne erfaringer spille ind (jvf. Skema 1). Den, hos DH-aktørernes interne manglende samklang ift. DHs målgruppe, kan skyldes, at de ser sig som forskellige DHer. Fagorienteringen vs. 'udenfor U&B', kan derpå præge de politiske aktørers forståelser. En vej til større samklang i de forskellige stemmer kan jvf. Larsen & Shultz være, at DH må definere sig selv som en person med et 'fingeraftryk' (Larsen & Schultz, 1998, s.16). Som det er nu, kan der siges, hos politikerne, men også internt i DH, at være mislyde i stemmerne, der billedliggører hvem DH er til for. Hvormed 'fingeraftrykket', eller DHs 'Brand', med stor værdi over for interessenter, ikke fremstår tydeligt (Larsen & Schultz, 1998, s.5). Analytisk kan fem pointer bidrage yderligere til forståelsen af, hvorfor politikerne har forskellige forståelser af, hvilken målgruppe DH kan og skal rumme. (1) Pol.C henter sine aktuelle erfaringer med DH fra besøg ved én bestemt DH, som historisk og aktuelt, bl.a. har udbudt kursustilbud målrettet sårbare unge og voksne, 'udenfor U&B'. (2) Pol.C har siddet i bestyrelsen for en DH for 20 år siden og DHs målgruppe kan have nuanceret sig siden. (3) Forståelsen kan være udtryk for en ideologisk holdning orienteret imod dem der har det sværest (Bilag 1, Pol.C). (4) Pol.A henter sin forståelse i egne erfaringer med en kunstinteresseret bekendt, 'fagorienteret', og tænker måske ikke DH til de 'sårbare'. (5) De divergerende forståelser, kan handle om ringe kendskab til DH.

Idet DHs vigtigste ressource er dens symbolske kapital kan en analytisk pointe være at, hvis politikerne skal få et klart billede af DH, kan DH undersøge, hvad politikerne mener og tænker om det 'fingeraftryk' de efterlader. Det er her DH kan sætte billeder på deres strategi (Larsen & Schultz, 1998, s.5; Hatch & Schultz, 2009, s.69). I fortællingerne beskrives dog vanskeligheder ved at sparke hul igennem til det politiske felt, at opnå lydhørhed:

Noget af det som er daghøjskolernes udfordring, det er, vi kender vores berettigelse, vi ved at det vi kan, det virker, og vi insisterer på, at det skal blive ved med at virke, men det er svært at slå hul igennem og få forståelse for, hvad er det egentlig der virker. (...) Og det synes jeg der mangler meget dokumentation på, og frisk dokumentation, som man kan gå til kommunen med. (Bilag 2, Forstander.J, s.41)

Forstander.J beskriver vanskelighed ved at 'få hul' igennem, hvormed der ikke opnås en forståelse for, hvad DH kan. Derpå formuleres, i tristhedsytringer, et begær efter mere dokumentation, hvormed én af samtidens dominerende og deterritorialisierende Maskiner, Evaluerings- & Evidens, ses internaliseret (Larsen, 2022). Analytisk kan ses et begær mod evidensproduktion for at DH virker, hvormed DH kobles på Evalueringsmaskinen (Krejsler, 2019; Larsen, 2022). Jvf. Larsen tilskynder denne at tænke i succes og målbarhed og sætter værdiudøvelse i relation til mål (Larsen, 2022, s.14). Således kan citatet ses som udtryk for, at DH styres af politiske strømpile og forskelligartede rationaler (Larsen, 2022, s.27). I citatet kan ses en værdi i at have noget målbart at gå til kommunen med. Citatet kan også være et aktivistisk forsøg på at gøre DHs 'fingeraftryk' mere klart for politikerne, hvormed en analytisk pointe kan være et behov for en 'iscenesættende direktør' med gennemslagskraft til at skabe harmoni i de forskellige mislyde (Larsen & Schultz, 1998, s.38). Denne kan fastholde og kommunikere virksomhedens fortælling, gøre den relevant for eksterne interessenter med særlig betydning for dens succes og markere dens særegenhed overfor andre 'look alike' (Larsen & Schultz, 1998, s.5-7&12). En bevægelse mod samklang kan være at undersøge, hvorvidt DHerne hver især er blevet små subkulturer, som ikke i tilstrækkelig grad ser sig selv som én samlet skoleform. Og derfor ikke inspireres af det samme, hvormed DH-'siloer' trækker skoleformen i forskellige retninger (Hatch & Schultz, 2009, s.105). Denne silotænkning beror på, at forskellige DHer med forskellige opgaver og kompetencer, kan trække brandet i hver sin retning og derpå forhindre en realisering af fælles kraft. Det kan betyde, at den højre hånd ikke ved, hvad den venstre hånd foretager sig, hvorpå forvirring opstår (Hatch & Schultz, 2009, s.105). Ydermere fremstår det, at de politiske aktører generelt ikke kender diversiteten i DH særlig godt, ikke har et klart 'fingeraftryk' (Larsen & Schultz, 1998, s.16). Vi skal derfor se på, hvordan de politiske aktører indhenter viden om DH:

Jeg har haft kontakt til mange af de her daghøjskoler, der er jo forskellige daghøjskoler, som har forskellige former. Nogle har fokus på idræt, andre har fokus på noget andet, men jeg må indrømme, jeg har ikke haft sådan dybdegående kendskab til hele sådan arbejdet med de

forskellige former der er. Ud over det, jeg har kunnet læse mig frem til og også de udfordringer, de står overfor. (Bilag 1, Pol.B, s.1)

Pol.B fortæller, at hans primære viden om DHer opnås gennem personlig kontakt og det han har læst sig til. DH kan dermed siges at nå en politiker kommunikativt gennem det personlige møde og gennem mediernes dækning (i dette tilfælde lokalavisen). Pol.B refererer bl.a. til en lokal læserbrevsdebat, der fandt sted i forsommeren 2021, hvor bl.a. tidligere og nuværende DH-Forstandere sendte læserbreve, kronikker samt hørings svar ind til en lokalavis og rådmand. DH var lokalt blevet beskåret således, at nogle DHer vaklede i deres eksistensgrundlag. Debatten foregik umiddelbart op til kommunalvalget og fik adskillige politiske reaktioner. Pol.B fortæller, at kontakten til det politiske er vigtig, fordi de politiske forestillinger nuanceres af erfaringer fra DH-aktører og skaber bindeled mellem politiker og borgerne (Bilag 1, Pol.B). Pol.A udtrykker også at han har hørt om DH i forbindelse med, at nogle blev utilfredse og sure over at have tabt udbud (Bilag 1, Pol.A). Analytisk ses, at politikerne lytter og reagerer via personlige møder og mediernes dækning, hvormed der kan peges på potentielle kilder til dialog, for en iscenesættende DH-direktør.

DH mellem højskoleånd og socialpædagogik

Pol.B fortæller at DH opfylder et tomrum, fungerer som et springbræt, en fordybelsespause og mener der er behov for DHer, som også ses værdifuld for samfundet bl.a. idet DHer er mere frie og styret af den motivation og energi der er (Bilag 1, Pol.B). Pol.C fortæller at DH danner unge til livet, at god tid og rum gør, at DH kan noget særligt for unge, som får et ståsted i livet (Bilag 1, Pol.C). Hun fortæller endvidere, at DH er både undervisning og socialpædagogisk arbejde idet man kommer som menneske og ikke skal ramme et bestemt niveau, men mere har menneskelige relationer i fokus (Bilag 1, Pol.C). Dette bakkes op af Pol.A, der beskriver DH-forløb således: *“At få noget højskoleånd, uden at være sådan fuldstændig committed på 24/7 højskole i 4-5-6 mdr. agtigt. Og også nogle hvor det har været nogle særskilte kan man sige meget specifikke faginteresser”* (Bilag 1, Pol.A, s.18). Således ses en forståelse hos de politiske aktører af DH som en blanding af to arter, som mere eller mindre er sammenvævet og adskilte indenfor U&B-sektoren, *fagkundskab* og *dannelse* i fællesskaber. DHs ‘fingeraftryk’ placerer således spor af forståelsen ‘højskoleånd’ (dannelse) og fagkundskab. Anvendes LuO og Deleuziansk tænkning herom, kan det siges, at flere lag gør sig gældende for DH, og dermed bliver DH udgangspunkt for nye sammentrækninger og aktualiseringer (Krejsler, 2019). DH bliver en lagdeling baseret på fagorientering, dannelse, højskoletradition som med Noologien kan

siges at være tegnet som koder på DHs 'krop' fx gennem Forstandere. Forstandere, som skriver debatindlæg og høringsvar, kan siges at give DHerne sammenhængskraft, slægtskab og tilhørsforhold (Krejsler, 2019). Derpå kan vi også spørge om de aktuelle 17 skoler vs. midt i 1990'ernes 200 skoler skyldes, at 'besindighedens kunst' ikke har været i spil, hvormed DHerne er trukket ned i det cancerøse sorte hul, efter en accelereret opbrydning af lagene gennem 00'erne? På den vis bliver tænkningen om DH som LuO en begrænsning, men med førnævnte koder kan lagene også ses som det hybride og strategiske arsenal af situationsbeherskelse, fingerfærdighed og tatoverede kroppe, der skal bringe DHerne frem som noget andet end en truet skoleform (Krejsler, 2019, s.60). En del af den proces kan med Hatch & Schultz siges at være afhængig af, hvor DHerne hører til (samhørighed) og ikke til (differentiering), hvorfor spørgsmålet om, hvor der er grundlag for samhørighed for DH, samt hvilke interessenter, der deler samme værdier som DH bliver aktuelt (Hatch & Schultz, 2009, s.43)? I afklaring heraf kan DHs symbolske 'fingeraftryk' være afgørende, da det hjælper med at identificere andre med lignende markører og værdier som DH (grundlag for samhørighed) samtidig med, at differentiere dem fra leverandører med andre værdier end dem selv (Hatch & Schultz, 2009, s.44). Fingeraftrykket (Brandets) symbolske betydning skabes og formidles af de mennesker det berører. Via personlige meningsbærende handlinger, generer den styrke som forøger (markeds)værdien af dem, der står bag. Symboler forstås som ethvert ord, handling, eller ting (Hatch & Schultz, 2009, s.49).

DH organisk leverandør i mekanisk Evidensmaskine?

På jagt efter samhørighed kan der i aktørernes fortællinger igen ses tristhedsytringer denne gang forbundet med DHs forvaltningsovergang fra staten til kommunerne, og opdelingen i U&B- og 'Sport og Fritid'-midler (Bilag 2, Forstander.N, Org.R, Org.S). I overgangen har DH fået nye konkurrenter. Vi skal derfor se på hvilke konkurrenter eller 'look alikes' DH har, hvad er deres 'fingeraftryk' og hvordan affekterer de herskende politiske Maskiner? Pol.C refererer i det spørgsmål til førnævnte lokale debat og nævner, at konsulentbureauerne, lidt forenklet, var dem som 'vandt' det pågældende udbud og DHerne 'tabte' fordi:

Der må ikke være nogen, der siger at de får den der opgave hvert år, bare fordi de kender dem inde i forvaltningen, og de har altid haft den. Der skal være en åben og fair proces hvor der er nogle helt åbenlyse kriterier for, hvem, der får opgaverne når man laver udbud. (...) Problemet er bare, hvad skal så være åbenbare kriterier i en DH, der har menneskelig dannelse? Det er svært, fordi der er jo aldrig en udbyder, der vil sige at,

det kan de ikke håndtere, problemet er bare at, det er på konsulentbasis, de har ikke den kontinuitet der ligger i at have nogle fastansatte, der har en viden og en erfaring og som har valgt lige netop den her gruppe til. (...) De (*forvaltningen*) oplever at tingene skal være transparente i udbud, tingene skal være målbare og beskæftigelsen er så fokuseret, at det er det eneste parameter, der er fokus på for outcome. (Bilag 1, Pol.C, s.12)

Pol.C fortæller her om et system, der premierer transparens, fair og fri konkurrence ved udbud som forvaltes af kommunale magistrater i overensstemmelse med de overordnede lovgivningsmæssige rammer - aksiomer. Tillige at forvaltningerne ser på målbare resultater og fokuseret beskæftigelse. Man kan således sige, at de kvantificerbare effekter som vi så i forskningsoversigten, eller med Larsen Evidensjagten, er dem/den forvaltningerne orienterer sig mod. I konkurrencen taber DH idet DH-forløb er dyre sidestillet med jobsøgningskursus hvor én konsulent kan have 20 deltagere på jobsøgningskursus (Bilag 1, Pol.C). Pol.C bakkes op af de to andre politiske aktører, hvoraf en af dem fortæller, at DH er én leverandør blandt mange andre som opererer på markedsvilkår (Bilag 1, Pol.A). Larsen peger på, at den tidligere nævnte dokumentation for virkning, altså Evidensjagten er blevet en man skal hylde og lytte til (Larsen, 2022, s.41). En analytisk refleksion kan være, om DH kan bruges i en Kvantitativ Maskine, idet regnemodellerne ikke inkluderer kvalitative evidensparametre, som vi fra forskningsoversigten så, er DHs primære effekt. Hvis analysen for et øjeblik træder ind i en Kvantitativ Maskine, kan der refereres til slutevalueringen af Den Kombinerede Ungdomsuddannelse (KUU). I X kommune var KUU placeret på DHer rundt omkring i byen, og resultaterne fra evalueringen viste at 68% var i selvforsørgelse eller i gang med uddannelse tre mdr. efter afsluttet KUU-forløb (Undervisningsministeriet, 2019, s.8). Rapporten baseres på data hentet fra årlige evalueringer i den tid KUU eksisterede. Evalueringerne blev stoppet før tid, og KUUs delelementer videreførtes til den Forberedende Grunduddannelse (FGU), hvorfor der ikke foreligger yderligere på resultaterne. Når rapporten nævnes, er det for at prøve at forstå den Kvantitative Maskine og aksiomerne, hvor DH i de politiske forståelser er dyrere for samfundet. Inddragelsen er også et led i at undersøge 'den åbne og fair' proces, som er forvaltningens orientering. For, var resultaterne fra KUU forvaltningen bekendt, da udbuddet sættes i gang? Hvis ikke, kan en analytisk pointe være, at den Kvantitative Maskine bevirker en deterritorialisering af et skoleområde grundet ren og skær uvidenhed om effekterne på, i dette tilfælde selvforsørgelse. Kan der, som Larsen peger på, bevidst være set bort fra evalueringen fordi den ikke passede med regeringens politiske beslutning om indførelsen af FGU (Larsen, 2022, s.20)?

Bekymringen hos Pol.C beror på, at det kan blive dyrere på den lange bane uden DHerne, men anerkender at konsulentbureauet kan noget for gruppen af unge, som i forvejen har ressourcer, men blot skal i gang igen. For de unge på DH, mener hun, kan sammenlignes lidt med de unge som får Særlig Tilrettelagt Undervisning (STU), idet de er hæmmet i sindet og ikke kan trives i miljøer som fx FGU (Bilag 1, Pol.C). Opsummerende ses en forståelse af DH som én særegen leverandør blandt mange i konkurrence med fx konsulentbureauer, hvormed DHs forstås dyrere, på den korte bane, som er den bane politiske beslutninger træffes i samtiden (Nielsen, 2021, s.87-90). Med et højskole- og socialpædagogisk 'fingeraftryk' kan DH siges at fremstå organisk i en mekanisk Evidensmaskine.

Analysen har indtil nu pointeret, at dele af det politiske felt omkring DH ser dem som relevante at bevare. Flere udtrykker også, at der lokalt arbejdes på en fast konstruktion økonomisk, men at det er vanskeligt at opnå brede aftaler på området blandt de politiske partier (Bilag 1, Pol.B). En del af det kan skyldes, at flere politikere ikke har kendskab til DHerne og forstår dem forskelligt. Men det kan også skyldes, at DH-forløb anses for at være dyre på ugebasis, hvorfor forvaltningens løsning er udbud.

DH med manglende sprog & forligsvanskeligheder

Ved en af samtalesalonerne fortælles om en formel økonomisk del af DH, men også en FOende del som rækker længere ud i samfundet, og de to polers 'forligsvanskeligheder' (Bilag 2, FJ). Forskeren peger på et behov for et sprog på tværs af Nordiske lande til at beskrive DH og FO mere generelt. Et manglende sprog, har måske betydning for de forskelligartede forståelser af DH? Der ses dog ved første samtalesalon en fælles forståelse af DH som udspringer fra en beskrivelse i DH-foreningens vedtægter: "*Lokale kursusvirksomheder for voksne der tilbyder undervisning der forholder sig til samfundsmæssige og eksistentielle vilkår, styrker deltageres personlige kompetencer, forbedrer deres muligheder ift. arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet, foregår i et folkeoplysende læringsmiljø der er præget af helhed og sammenhæng*" (Bilag 2, Org.R, s.15). Beskrivelsen kan flere DH se sig ind i når de skal beskrive sig selv (Bilag 2, Forstander.S). DH kan i beskrivelsen siges at være en 'artskrydsning' med flere kilder til fremdrift i samfundet, hvorfor DH som Cyborg analytisk træder frem.

DH et dannende fællesskab først! Et virvar af politikker dernæst

Gennem samtalesalonerne viser der sig et gennemgående tema, som handler om, hvorvidt DH skal løse et givent samfundsmæssigt 'problem'. Der spørges til om DH blot er en 'lap organisation' på

meget større strukturelle problemer? (Bilag 2, Futurist). Forstander.J fortæller, at DH med fordel skal bruges til at løse ledighedsproblematikker ift. særligt unge og voksne, hvilket Forstander.S konsekvent problematiserer. Forstander.J mener, at DH kan ruske op i et stift uddannelsessystem, hvor kravene er for store og timerne for mange (Bilag 2, Forstander.J; Forstander.S). Men Forstander.S forklarer:

Jeg bliver altid sådan lidt provokeret når man tænker, at vi er sat i verden for at løse nogle problemer, fordi det er jo sådan en diskussion - hvad er det for et problem der er? Og man kan sige det er jo politik, det er at løse problemer, og hvis man så hele tiden lader sig rive med på, jamen lige nu er problemet der skal løses arbejdsløshed, lige nu er problemet der skal løses uddannelse, så får man også sådan en diffus identitet, hvor jeg tænker det er også et eller andet med at træde et skridt tilbage. Og sådan lidt stå fast på det der med at være nogen der laver dannelse i hvad skal man sige i sådan et virvar af forskellige policy, som politikker der jerner rundt, så man ikke altid prøver at gå med. (Bilag 2, Forstander.S, s.8)

Der fortælles her om en skoleform, der har som grundformål at lave dannelse i et kompleks policyfelt og i den proces undgå at forfølge herskende politiske diskurser og problematiseringer. Hun beskriver endvidere at DH er en højskole for folk, der ikke har lyst til at bo der, med det FOende og dannende som hovedformål sammen med det fag man nu har valgt (Bilag 2, Forstander.S). Hun problematiserer, det som Larsen også peger på, at institutionen DH ved at løbe rundt efter politikker forlader det eksistentielle engagement, den dragende danneshorizont som Larsen kalder det, og reduceres til leverandører af kvalifikationspakker (Larsen, 2022, s.58). Det FOende og dannende beskrives også af Org.R som det fælles fundament, der gennem DH arbejder for, at gøre samfundet mere rummeligt for mennesker, der har svært ved at være i det (Bilag 2, Org.R). Dette gøres gennem fællesskaberne, ved fx at kigge på andre og 'stå ved siden af en anden', så lærer deltagerne, at resultaterne bliver stærkere end hvis det bare havde været dem selv (Bilag 2, Forstander.S). Dertil supplerer Org.R med, at fællesskaberne i FO kan modvirke den mistrivsel der ses i samfundet (Bilag 2, Org.R). Der ses altså 'samklang' i vægtningen af *fællesskabernes* betydning i FO, dels som bidragende til stærkere faglige resultater, men også som redskab til, at arbejde med mistrivsel og forebyggelse heraf. I forståelserne hos de forskellige aktører spores forskellig vægt på faget og fællesskabet, hvor Forstander.J har erfaret at det er fællesskabet og ikke faget som er det vigtigste, og andre at faget bringer indhold i fællesskaberne og at disse højner det faglige niveau. Org.S kan siges at samle

forståelserne og det dannende formål i udtalelsen: “...*man kan ikke dannes alene*” (Bilag 2, Org.S, s.11). Forstander.N eksemplificerer via et nyligt initiativ på DH, hvordan DH ser et dannelsesopdrag for skolerne i den aktuelle tale om omstilling til en mere bæredygtig livsstil. Ofte er de unge ikke en del af fortællingen og indsatserne omkring emnet, men gennem projekter som DH understøtter via fondsmidler gøres de unge til hovedpersoner i projekter drevet og udført af de unge med pædagogisk støtte fra DH (Bilag 2, Forstander.N). Der tegnes således en forståelse af DH som en kommunalt støttet skoleform, for dannelse i fællesskaber, med fag og menneske som hovedrolleindehaver.

DH som Sted, med kaffe ånd og sang

Formålet behøver ikke være specielt langsigtet på DH (Bilag 2, Forstander.S). I en samtalesalon bliver *kaffe, ånd og sang* udtryk for kontekstuelle former eller sansninger af det FOende miljø. Det er vanskeligt at beskrive med ord fordi det er implicit i forståelserne hos DH-aktørerne (Bilag 2, Org.K). Måske netop derfor falder samtalerne på sanselige beskrivelser af rummene i DH. Futuristen eksemplificerer: “*Hvis man sætter en sofa op og drikker kaffe og lytter til film så kommer det (dansk sproget) ind*” (Bilag 2, Futurist s.42). Således sammenbinder Futuristen DHs fysiske ramme, didaktiske og pædagogiske tilgang. En Forsker spørger: “*Hvorfor giver det mening at gå til yoga i FOende sammenhænge i større grad end at gå i et SATS center?*” (Bilag 2, FJ, s.37). Org.K fortæller om forskellen således:

Det lokale vi sidder i her, det emmer jo af forskellige ting, vi kan se, der er nogen der plejer at arbejde her til hverdag og har det godt med det. Men hvis en aftenskole kommer ind i et folkeskoleklasseværelse, så emmer det jo ikke af folkeoplysning og man kan ikke nå tre timer en aften at få det sted, det steds betydning, til at give noget til de mennesker der er der. Jeg ved ikke om vi bare skal opfinde endnu flere ord for ånd og kaffe og sang end vi har i forvejen. Fordi det er jo det, det er. Men det er jo også folkeoplysningen der så skal give de steder betydning, som ja, som faktisk skal brede sig til hele samfundet. (Bilag 2, Org.K, s.38)

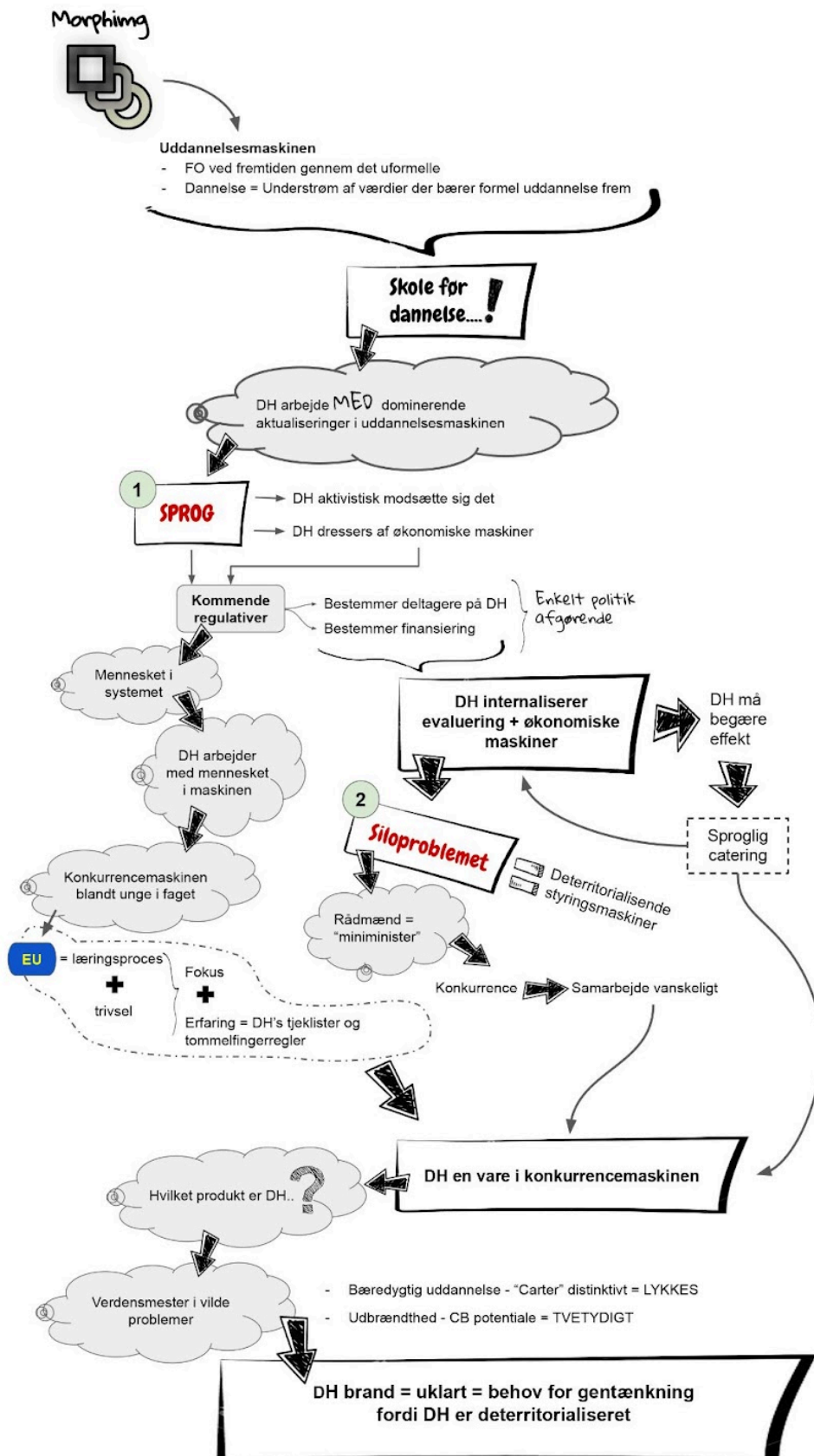
Hun fortæller om ting der kan ses, projekter nogen er i gang med, processuelle tegn på kreativ aktivitet indlemmet i en rummelig stemning, der skabes gennem et åndeligt fællesskab forankret i det FOende. Som bl.a. rummer sang og samtale over kaffe. Samtalsalonen finder sted på en DH i et lokale med sofaer, plakater på væggene, kreative igangværende projekter på en reol, et 1000 brikkers puslespil i proces på et sofabord. Vi sidder ved et langt træbord, lokalets møbler er gamle møbler, der har fulgt med rundt i lokalerne. Stolene er en blanding af forskellige former og farver, der er kaffe og kiks på

bordet, lokalet er nyligt blevet omlagt til pædagogisk værksted, for ikke så længe siden var det et musiklokale.

Som illustreret (Tegning 3) forstås DH multipelt, som dels Problemløser, dels Sted for FO, Dannelse og Fag (herfra betegnet Sted). DH forstås som havende en ordnet indgang til et fællesskab med mennesket som hovedrolleindehaver. DH er indrettet med sansninger for øje, fx i rummene, hvor hjemlige møbler og igangværende værksteder ses, men også i sangen. Balancegangen mellem Problemløser og Sted kan muligvis forklare hvorfor DH fremstår uklar, og der kan også spørges om DH skal og kan balancere begge roller i det U&B-politiske felt? Analysen vil derfor se på hvilke(t) omgivende dominerende aktualiseringer der hersker, for på den måde, at forstå hvorvidt DHs Morphing risikerer at udviske DH historiske lag, eller omvendt transformere skolemiljøet til et tydelig DH-Brand.

Analysedel 2: DH Morphing til herskende Maskiner

Analysens pointer fra forrige afsnit (Tegning 3) kan ses som en samling af fragmenter og tanker på nye måder, hvormed modellen kan agere ledetråd mod en mere konsistent fælles forståelse af DH. I en glædesytring kan pointerne måske understøtte, hvad DH er i stand til. I en tristhedsytring, kan de simplificere DHernes diversitet, og rubricere dem i tidens entydighed og transparensambition. Terningekastet kan siges at være i spil for DH, hvorfor vi skal se om DH kan Morphe tidens herskende Maskiner. Men først den lovede hukommelsesstøtte til afsnittet:

(Tegning 4: Morphing herskende Maskiner)

Uddannelsesmaskinen mod gårdsdagens arbejdsmarked

Ved anden samtalesalon peger FP på, at der i dag er en snæver måde at tænke uddannelse på, og et markant behov for at gentænke uddannelse (Bilag 2, FP). Pointen bakkes op af FJ som fortæller om et uddannelsessystem, der er udviklet til gårdsdagens arbejdsmarked, som vanskeligt lader sig forandre i det formelle uddannelsessystem, og pointerer at FO kan bidrage til at: *“...vi insisterer på at verden er en anden i morgen og vi kan gå ind i det”* (Bilag 2, FJ, s.32). Forskerne peger på at FO har noget at tilføje det formelle uddannelsessystem, en hjælpende hånd mod at gentænke det i retningen af fremtidens ukendte. Fx ved at skelne mellem skole, dannelse og uddannelse. FJ peger på at vi har masser af skole i de formelle uddannelsesinstitutioner vi har, men at dannelse er den understrøm der bærer disse (Bilag 2, FJ). Pol.C peger på, at vi har talt for lidt dannelse i mange år og for meget matematik, i en god mening, men derved glemt fundamentet for at læringen kan foregå (Bilag 1, Pol.C). Der ses således samklang mellem FJs betragtninger og Pol.Cs analyse af hvordan vægtningen mellem skole og dannelse, til fordel for skole bliver på bekostning af dannelsen, som er bærende for læring (Bilag 2, FJ). I en nylig artikel diskuteres pointen, og det problematiseres, at dannelse er blevet instrumentel og mere *ud* end dannelse. At dannelse ikke handler om fag. Fag handler om at opnå viden om det, vi allerede ved, hvorimod dannelse handler om en insisterende nysgerrighed på, hvor vi er på vej hen, og at dannelse af er en social adfærd (Skov-Jakobsen, 2022). Man kan derpå spørge, hvis forandringen af Uddannelsesmaskinen skal pågå mod mere dannelse, og FO, gennem DH, kan være behjælpelig hertil, hvordan kan DH så arbejde *med* de dominerende aktualiseringer i Uddannelsesmaskinen?

Fra dannelse til sproglig catering mod?

Futuristen peger på at det er nødvendigt i højere grad at fokusere på tidens sprog, forståelse af det at være menneske og tænkningen om at ‘fikse dig’. At vi har skabt et samfund, hvor mennesker falder ud gennem bunden, og at præmissen for at være menneske er i omkalfatring. Hun anfægter sproget vi bruger om mennesker som fx ‘psykisk sårbare’ og mener også at DH ‘cater’ til den slags ved at bruge samme terminologi, fx i ansøgninger eller beskrivelser af målgruppen (Bilag 2, Futurist). Hun peger på, at sproget er overtaget fra det som har skabt problemerne, og at DH bør modsætte sig de fremmedgørende og ekskluderende ord og råbe politikerne op i langt højere grad (Bilag 2, Futurist). Forstander.N peger på kompleksiteten, der afspejles i sprogbrugen. Han fortæller om det således: *“Sådan her kan vi nemt lande i vores dagligdag, når vi snakker om vores skolemiljø, det er fordi vi er økonomisk dresseret, vi er så meget reguleret af de økonomiske muligheder vi har for at være en selvejende institution”* (Bilag 2, Forstander.N, s.39). Han peger på, at DH-sproget formes af de

Økonomiske Maskiner, DH taler ind i. Institutionen kan siges at tale om sig selv under niveau, hvor 'sukkerpludder' og rosenrød tale træder i stedet for frihed til at ytre sig uden angst (Larsen, 2022, s.33). En analytisk pointe er, at det økonomiske eksistensgrundlag som DH har, fordrer bestemte sproglige valg, som ikke tillader beskrivelser af *kaffe, ånd og sang*. Forstander.N uddyber:

Når vi skal finde finansiering til huset eller til vores medarbejdere eller til vores aktiviteter, så kigger vi jo ind i kommunen og siger hvordan kan I hjælpe os? Og så sætter de en hel masse 'ret og pligt'-rammer op for, hvad vi skal gøre, og det hjælper ikke noget jeg så skriver en ansøgning til dem, og skriver 'hernede der hygger vi os, vi har det sjovt og vi leger, og så synger vi også en gang imellem og spiser noget god mad, når vi kan komme til det'. Fordi så siger de, det passer bare slet ikke ind i den skabelon vi har, fordi at vi vil have det det det og så i øvrigt vil vi have afrapportering hver 7. uge og så en slutrapportering når det er sådan de stopper, og der skal gerne være en tydelig progression på, hvor er det de er nået hen og allerhelst så skal de komme i beskæftigelse og hvis ikke de kan det, så i hvert fald i uddannelse, og hvis ikke det, så skal de slutte i praktikforløb ude i en virksomhed, hvor de skal være i 13 eller 4 uger. (Bilag 2, Forstander.N, s.39)

Citatet kan siges at understrege pointen om kommunale regulativer som fordrende for sproget, der anvendes og tillige, hvad der foretages på DH, hvis de skal varetage en opgave for kommunen. Det understreger ydermere pointen om en progressiv fremadgående rytme, faciliteret af herskende Maskiner, der betinger kommunale regulativer, som påvirker DH og den enkelte deltager derpå. Analytisk peges der således på reguleringer fra kommunalt regi og fra progressionsrytmer i samfundets tænkning om uddannelse og beskæftigelse, som trumfer DH med et sprog, de ikke har aktier i. DHs egne tanker bliver ikke begrebsliggjort men i stedet erfaringsramt lokal støj, hvormed DHs arbejds ethos skal objektivere sig selv inden for Effekt- og Progressionsmaskinernes diktering (Larsen, 2022, s.60). Analysen vil derfor prøve at give en forståelse af de kommunale regulativers indflydelse på DHerne mere dybdegående.

Kommunale regulativer

Forstander.S fortæller, at der i samme kommune med få km's afstand kan være meget forskellige deltagere på DHerne, idet de kommunale regulativer bestemmer, hvilke deltagere skolerne har:

Hvor det hernede er rigtig mange beskæftigelsesrettede. Det er det lige pludselig blevet fordi nu er der lavet en lovgivning, der gør nu er det dem I skal koncentrere jer om og så har I den her lille håndfuld som er under 'Sport og Fritid' og hvor vi har kun 'Sport og fritid' så på den måde er målgruppen jo selv i den samme kommune, selv i en radius af 1 km voldsomt forskellige i bund og grund, fordi det er så kommunalt politisk styret, at det bliver jo nærmest sådan på politiker individniveau. (Bilag 2, Forstander.S, s.14)

Hun fortæller at kommunale regulativer bestemmer, hvilke deltagere og hvilken finansiering DH har, samt pointerer, at beslutningerne herom er så tæt på den enkelte politiker som det kan være. Derpå bliver det aktuelt at spørge, hvorledes DH navigerer, hvis disse reguleringer kan skifte med skiftende politikere? Og kan denne pointe også være en af årsagerne til den løbende marginalisering og lukning af DHer? Org.K fortæller, at FO generelt er blevet meget forsigtige samfundspolitisk, netop pga. de økonomiske regulativer, som gør, at FO er afhængige af de økonomiske midler. Derfor bliver det svært at råbe op og få en FO-politisk dagsorden helt ind på Christiansborg (Bilag 2, Org.K). Der kan således igen peges på en reguleret forsigtighed over for lokalpolitikere på bekostning af en FO-politisk dagsorden. Kan forsigtigheden være medvirkende årsag til politikernes manglende kendskab til DH og kan kommunale regulativer være medvirkende årsag til deterritorialisering af DH?

Siloproblemet – konkurrencen om midlerne

Org.K fortæller at der hersker en silotænkning i de kommunale reguleringer, som gør det svært at lave samfundsforandringer, der er bredere end økonomien, fordi økonomien hele tiden sættes først (Bilag 2, Org.K). Hun beskriver at ministerier undsiger sig økonomisk ansvar med argumentet 'det er ikke mit bord'. Hun bakkes op af en politisk aktør som fortæller: *"...det bliver bare en kæmpe stor opgave, at de der siloer eller forvaltninger og systemer skal snakke sammen. Og hvis der er noget der ikke fungerer i X kommune så er det at X slet ikke kan snakke sammen"* (Bilag 1, Pol.B, s.4). Der ses således enighed mellem Org.K og Pol.B om at der hersker et såkaldt 'siloproblem' på kommunalt niveau, som fx ses ved dårlig kommunikation mellem afdelingerne. Der peges på at rådmænd opfatter sig selv som minister for deres område og derfor kan opleve, at skulle afgive midler fra eget til andre områder (Bilag 1, Pol.B). Der kan siges at herske en konkurrence om midlerne. Pol.B uddyber:

Hver X har deres egen administration og det er rådmanden der 100% har ansvaret for det, så der kan jo godt opstå nogle dilemmaer som betyder, at rådmanden skal beskytte sit eget

område (...). Interessen for at kunne samarbejde på tværs den er der, man samarbejder meget, men når det gør virkelig ondt, så er det svært. (Bilag 1, Pol.B, s.5)

Siloproblemet kan således ses som en økonomisk reguleret Styringsmaskine, som i nogle kommuner, potentielt kan have deterritorialiserende magt overfor DHerne fordi kommunale regulativer bestemmer deltagere gennem finansiering. Det bekræfter også Forstander.S' forståelse af, at den enkelte politiker er afgørende for DH, hvilket igen bringer DH i en position hvor, herskende politiske holdninger og forståelser af DH er afgørende. Det kan problematiseres, at der tegner sig et billede af at 'ekstressenterne' bestemmer, beskriver og italesætter DH, ligesom det sker for mange andre institutioner (Larsen, 2022, s.63). I det førnævnte Effekt- og Evidensmaskiner således bliver aprioriske trumfkort for hvordan sociale og pædagogiske forhold bør foregå og behandles (Larsen, 2022, s.65). I den optik peger pilen, for DH, igen på at beskrive, informere, klæde politikere på, og gøre sig synlig i det politiske landskab for at genvinde territorium. Citatet indikerer tillige konkurrencen om de økonomiske midler som overskyggende samarbejdet på tværs af afdelinger. Dertil bekræftes Org.R's forståelse af kommunen, ikke blot som tidligere 'sogn' eller geografisk område, men som forvaltninger i konkurrence, for hvem, det bliver 'give and take' logikker overfor andre forvaltninger (Bilag 2, Org.R).

Analytisk kan der opsummerende peges på en catering til ovennævnte Maskiner, via sproget, med potentielt deterritorialiserende effekt på DHerne. Vi skal derfor undersøge om andre Maskiner også dominerer DH. Vi tager udgangspunkt i en samtale om mennesket i Maskiners konkurrenceprægede natur, og ser på hvorvidt konkurrence også er en variabel i DHs arbejde med mennesket.

Konkurrence, fag, dannelse & system – DH en vare?

DH forsøger at hive det konkurrenceprægede ud af de unge, som har internaliseret det med, at læring skal have et formål. De bejler til akademier i hele verden og kan ikke ligesom gymnasieelever gange med en decimal og komme ind via gennemsnit (Bilag 2, Forstander.S). De må sammenligne med deltageren ved siden af, hvilket dagligt inspirerer, men også gøder ambitionerne og konkurrencen. Dertil må de unge samtidigt forsvare det kreative kursusvalg på DH ved at fortælle forældrene, at det er ligesom at gå på universitet. Forstander.S fortæller, at der hersker en forståelse af nogle fag som 'restfag' eller 'gøglerfag', og at de er mindreværdige. Der ses internaliserede opfattelser af værdige og mindreværdige fag både i systemet, i forældrene og i de unge og en sameksisterende formålsorientering og konkurrence som progressionsværktøj (Bilag 2, Forstander.S). De opfattelser

forsøger DH at modellere ved at 'hive' det konkurrenceprægede ud af de unge. Pointen trækker paralleller tilbage til dannelse vs. fag tidligere i denne analysedel. Det er derfor interessant at spørge; om DH, med Deleuzianske tjeklister og tommelfingerregler, fra dannelsen og FO kan transformere Konkurrencemaskinen? Når vi også har fundet, at DH sprogligt internaliserer Maskinens dominerende aktualiseringer i kommunalt-sprogligt samarbejde? Og når der tillige peges på et stakåndet økonomisk og politisk system optaget af legitimationsforsikrende tiltag mere end fagfordybelse (Larsen, 2022, s.66). Forstander.S fortæller, at blikket på DK udefra viser, at vi har en skoleform og tradition som fx Spaniere er meget nysgerrige på, og at disse har taget dele af skoleformen med hjem efter samarbejde med danske DHer. Hun oplever utrolig stor respekt fra omverdenen (Erasmus+ og EU) for 'sådan nogle som os', idet der i højere grad hersker en anden tænkning. En tænkning der handler om læringsprocessen, mere end målbarhed på outcome, og hvor fokus i stedet er på trivsel i læringsprocessen (Bilag 2, Forstander.S). Skal DH transformere Konkurrencemaskinen kan en analytisk pointe være at inddrage det som verden ser og respekterer DH for at gøre. At arbejdet med mennesket uden bekendtgørelser, men med de ressourcer, der er tilgængelige i den gruppe af deltagere der er (Bilag 2, Forstander.S & N). DHernes særlige erfaringsgrundlag (tjeklister og tommelfingerregler), i DHs traditionelle arbejde med mennesket i nonformelle læringsrum ses som noget verden udenfor inspireres af. Da specialet spørger Pol.B om dennes kendskab til forståelserne af DHerne udenfor DK svarer han:

Jeg må indrømme det vidste jeg ikke, at der er mange lande der kigger på det, men ja det må man sige, måske er det en eftertragtet vare som vi kommer til at kunne sælge, hvis der er så meget interesse for det. Jamen det viser jo også bare, at den kreativitet som vi har haft, at der måske er mange lande, der er nysgerrige på det, så det er meget interessant. (Bilag 1, Pol.B, s.7)

Pol.B er ikke bekendt med anerkendelsen i udlandet af DHerne, og der bliver vakt en nysgerrighed for DH som en 'vare' vi har i DK, som måske kan 'sælges' på den lange bane. Derpå kan der trækkes en tidligere analytisk pointe ned til dette afsnit og spørges: hvilken Maskine 'cates' til her? Når terminologien hos Pol.B hentes fra butiksterminologien, kan der ses en internaliseret Markedsmaskine, som går på at have den mest interessante vare på hylden. Jvf. tidligere pointe kan der altså siges at være eksemplificeret flere versioner af Konkurrencemaskinen, *indenfor* DH (i de unge og i DHs sprog) og *uden for* DH (gennem Styrings, Konkurrence og Markedsmaskiner i

kommunen). Hvis analysen for et øjeblik går med forståelsen, at DH er en vare på hylden, som verden har brug for, hvad kan DH så for verden?

En verdensmester i VPer?

Bæredygtig udvikling

Bæredygtighed er en del af den offentlige samtale, som også FO deltager i fx via paraplyorganisationen FORA (fora.dk). Den enkelte DH gør sig også erfaringer med emnet:

Jeg startede med at prøve og sige; 'jamen hvordan kan man få bæredygtighed i et klimaperspektiv ind i en daghøjskoleverden og se det som et dannelsesområde?' Og det jeg noterede mig ind i den sammenhæng, det var at mange af vores unge, har ikke det overskud, der skal til for ligesom at involvere sig i en bæredygtighed, i et klimaperspektiv, så der så jeg et dannelsesopdrag for os som skoleområde. (...) Vi laver projekter sammen med vores unge. Vi prøver på at gøre dem til hovedpersoner i den gode fortælling fordi de måske faktisk ofte kommer med ikke ret mange erfaringer om at have været med i en god fortælling eller hvor de er primus motor i en god fortælling. (Bilag 2, Forstander.N, s.34)

Gennem den, tidligere nævnte tilgang om deltagerne som hovedpersoner kan DH siges at forstå sig selv som ansvarlig ind i en samfundsaktuel debat omkring klima og bæredygtighed. Dertil kan tilgangen (fokus på læringsproces og trivsel) i arbejdet med de unge siges at være en operationalisering af social bæredygtighed, forstået som arbejdet med, at gøre de unge til hovedpersoner og primus motorer i en god fortælling. DH kan siges at bruge sin Cyborg - Organisations Identitet (ml. Problemløser og Sted) i arbejdet mod bæredygtig udvikling i både klima og social forståelse. FJ fortæller om forståelsen af social bæredygtighed således:

Social bæredygtighed eller mental bæredygtighed er noget der er forsøgt defineret meget overordnet også. Verdensmålene og alle mulige andre går og peger på, hvad der er vigtigt, men for mig er det noget der altid også skal defineres kontekstuel, altså der hvor mennesker så og sige færdes. Og jeg synes jo vi står enormt stærkt i Danmark, ikke mindst pga. vores FOende tradition, ift. at gå kritisk ind i de her samtaler, altså hvad er det vi synes er vigtigt, så vi også er med til at definere. (Bilag 2, FJ, s.31)

Citatet kan forstås som et udtryk for FO, som en stærk tradition, der med kritisk stemme og inkluderende ansvarliggørende tilgang, kan påvirke og definere mere overordnede 'common sense' forståelser af fx social bæredygtighed. Dertil pointeres den specifikke konteksts betydning. En kontekst som tidligere i analysen beskrives med *kaffe, ånd og sang*, og som, med tilgangen 'hovedpersoner i den gode fortælling' kan siges at 'cater' distinktivt ind i Bæredygtighedsmaskinen. Vi forlader lige pointen for et øjeblik, idet vi skal se på endnu et aktuelt og kompliceret VP.

Mistrivsel & Udbændthedsepideemi

En aktør fortæller, at noget af det DH kan er at hjælpe mennesker til at turde at skue ud af, at være i verden og tage aktiv del i den (Bilag 2, Forstander.S). Andre uddyber og fortæller, at DH arbejder med hverdagsmestring, fællesskab og miljøer, hvor man kan slå rødder og udvikle sig fra (Bilag 2, Forstander.N). Man kan med Jennifer Moss' pointe fra indledningen om de massive omkostninger det har på globalt plan at så mange mistrives og brænder ud spørge, om DH her har et særligt 'fingeraftryk' historisk? Svaret er ikke så enkelt idet DH-aktørerne også her stiller sig forskellige steder:

Lige nu er det rigtig meget oppe i tiden, at kunst er godt mod depression og angst. (...) Der ved jeg godt jeg er meget en møgunge når de ringer med de der 'kunst og depression' og man tænker det er jo mega fint, hvis man bliver glad af at lave kunst. Men vi er simpelthen ikke sat i verden for at nogen med depressioner skal blive glade (...) Hvis man (DH) har kørt sig ud på sådan et 'bliglad' så er det svært at insistere på en faglighed og sige altså vi er også mega faglige. (Bilag 2, Forstander.S, s.8)

Forstander.S' forståelser viser, at DH ikke har til formål at behandle mistrivsel og udbændthed, men at trivsel og bedring kan ses som et resultat af DHs tilgang til faget. Dertil ses også en bekymring ift. DHer, der fokuserer primært på at arbejde med mental trivsel, idet det forstås som værende på bekostning af det faglige. Forstander.S stiller sig således kritisk overfor, at DH skal løbe efter tidens VPer. Hun erkender samtidig, at DHer må takke ja til begge dele (Bilag 2, Forstander.S). En analytisk pointe kan derfor være, at præmissen for at være en attraktiv 'vare' på hylden i Konkurrencemaskinen er at takke ja til at agere Cyborg, - at tale med to tunger (Bilag 2, Org.R, s.40). Fra forskningsoversigten så vi, at DH tidligere succesfuldt har tilbudt mennesker med psykiske

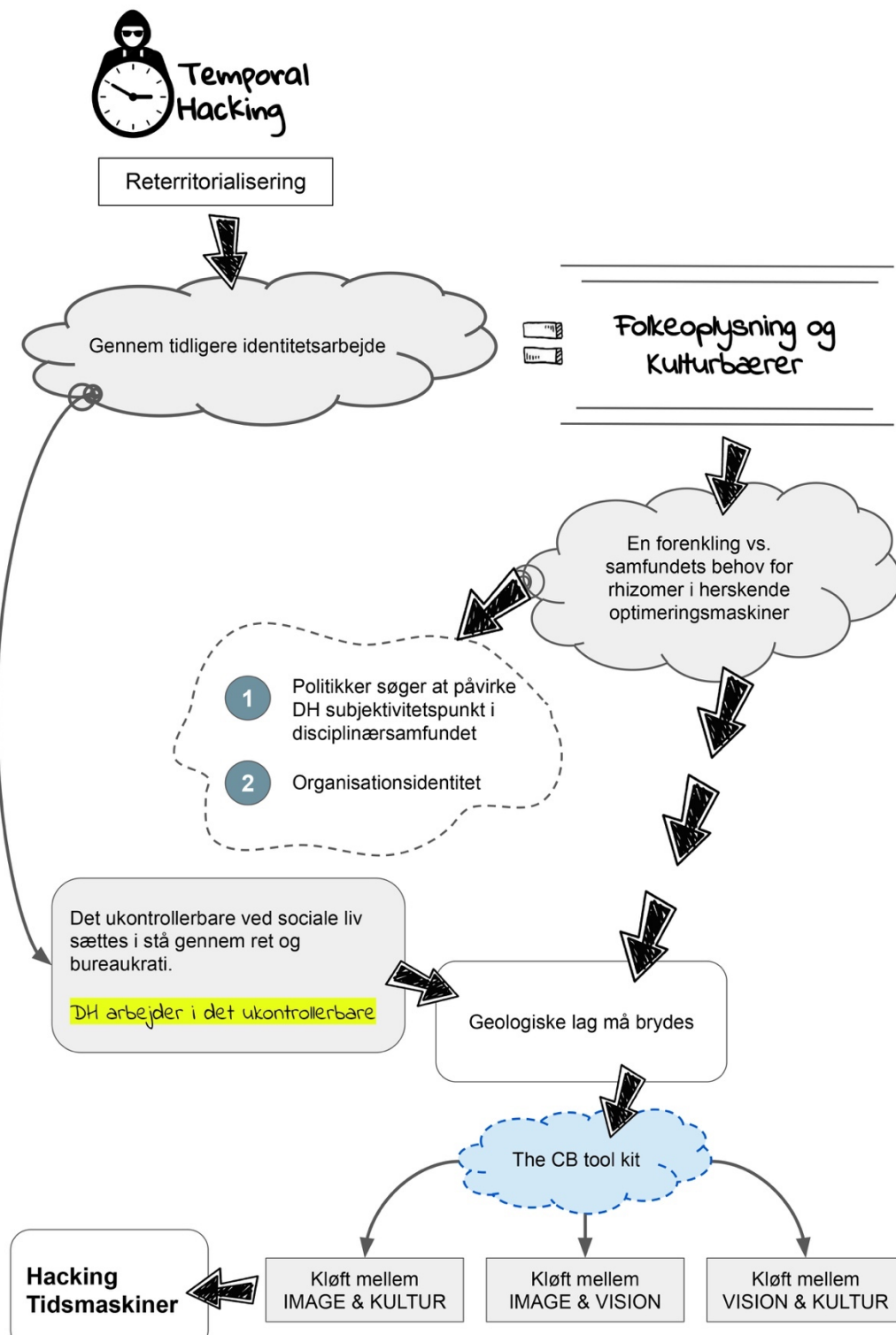
udfordringer et miljø der bidrog til deres bedring (Lauveng, 2017). Der kan således siges at være et erfaringsgrundlag for at DH kan bidrage med positiv effekt ind i udbrændthedsepidemien

Hvilken verdensmester?

Analysen har indtil nu fundet, at der både i forståelsen af DHs målgruppe, tilgang og opgave er markante interne forskelle og holdninger, hvormed DHs Organisationsidentitet fortsat fremtræder som en Cyborg mellem værnende miljøer (Sted) og mekanisk styret sprog (Problemløser). Man kan med Hatch & Schultz sige, at DHs 'fingeraftryk' som kritisk stemme, inkluderende, ansvarliggørende og rodfæstende miljøer, fortsat ikke gør at DH fremstår klart. Med Deleuziansk Noologi kan man sige, at DH ikke formår, på trods af FO-'tjeklister og tommelfingerregler', at bringe dem selv i spil som oplagte leverandører på løsninger af VPer. De to VPer karakteriseres begge ved at forgrene sig på kryds og tværs i ministerier og magistrater. Vil DH være leverandør til et samfund, hvor netop VPer forsøges løst kan en analytisk pointe være, at det er nødvendigt for DH at spørge, hvordan kan vi efterlade et klart 'fingeraftryk' og respektere diversiteten i holdninger og skoleformer. For derpå at positionere sig som relevant institution til at varetage komplekse og mangeartede opgaver. Hvis DH vil agere leverandør på dette marked, skal DH således gentænke det de gør (Bilag 1, Pol.A). Opsummerende kan man sige at tidens dominerende aktualiseringer, fx tænkninger om skole før dannelse, sprogdressering, der fordrer catering til diverse Maskiner gør, at DH fremstår deterritorialiseret. Muligvis pga. siloproblemer og konkurrence fra andre leverandører, men også pga. iboende i skoleformen, tvetydige identitetsforståelser.

Analysedel 3: DH som Temporal Hacker

Analysedel 1 og 2 har præsenteret en forståelse af DH som splittet mellem Problemløser & Sted og med et uklart brand fremstår DH deterritorialiseret af herskende politiske Maskiner. Der er fundet et gennemsigtighedskrav ift. hvilke institutioner, der får opgaverne som tildeles via udbud, hvor den bedste leverandør vinder. I analysens tredje del inviteres Hatch & Schultzs arbejde med Corporate Branding (CB) ind som værktøj til at assistere Temporal Hacking mod DHernes potentiale som leverandør. Brydningen kan siges at være et resultat, et reflektivt 'outcome' af det analytiske arbejde med fundene. Med en CB-tænkning om DH skal vi se om forståelsen af DH affirmativt kan træde klart frem for nuværende og fremtidige interessenter og i så fald hvordan? Men først som lovet:

(Tegning 5: Temporal Hacking)

Hatch & Schultz finder inspiration hos den britiske professor og pioner Wally Olins (1930-2014): *“Our idea is simply that to be effective, an organization must understand itself, its uniqueness and project a clear idea of itself to everybody with whom it deals”* (Schultz & Hatch, 1997, s.334). Hatch & Schultz definerer CB med vægt på virksomhedens traditioner, værdier og overbevisninger, som er fælles for alle i virksomheden. CB udspringer fra virksomhedens identitet og udtrykkes gennem *sammenhængen* mellem virksomhedens Vision, Kultur og Image (Hatch & Schultz, 2009, s.281). *Visionen* består af det som den øverste ledelse ønsker at opnå i fremtiden. *Kulturen* handler om det som medarbejderne ved eller tror på, nedfældet i deres kultur. *Image* handler om det forskellige eksterne interessenter forventer eller forbinder med virksomheden (Hatch & Schultz, 2009, s.12, 29, 32; Hatch & Schultz, 2001, s.5). Jo større sammenhængen er mellem de tre jo stærkere bliver CB, jo større kløfter der er imellem jo svagere CB (Hatch & Schultz, 2009, s.102). Således bliver CB alt det organisationen er, siger og gør (Hatch & Schultz, 2009, s.34).

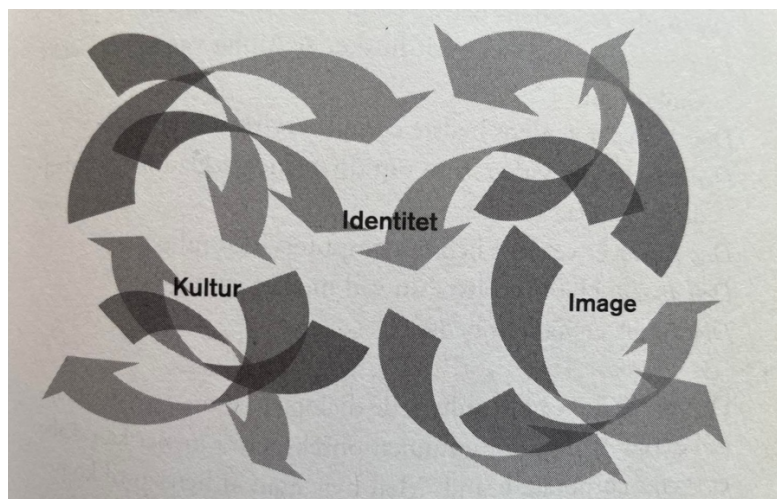
Reterritorialisering af DH

Vi har tidligere set at politikerne får deres information via læserbreve og besøg på DHer. Vi har set, at de politiske interessenter ikke har et klart billede af DH og dermed heller ikke allesammen entydigt kan se berettigelsen af DHs eksistens. De præges af et todelt billede af DH, som DH-aktørernes forståelser internt også afspejler. Det kan skyldes, at DH for at levere ‘varen’ må agere Problemløser i U&B-problematiseringer. Det miljø DH befinder sig i, er under konstant forandring. Konkurrencemønstrene og opbakningen fra interessenter skifter gennem tiden (Hatch & Schultz, 2009, s.17). Samtidig må DH, i Noologisk forstand, holde fast i den identitet, som træder frem i tidligere identitetsarbejder (Hansen, 2000), hvor fx målgruppedefinering (middelklasse, kompetitiv, fagorienteret, sårbar m.v.) ikke er så vigtig, men hvor i stedet de filosofiske, dannelses- og livsoplysnings orienteringer er afgørende. *“Kursisterne bliver bedre til at føle og se en dybere mening i deres tilværelse ved at forstå sig selv i større sammenhænge og gennem individuel værdiafklaring”* (Hansen, 2000, s.334). Er det netop her i det allerede foreliggende identitetsarbejde, at DH adskiller sig fra andre leverandører? Og kan DH også her finde det forankringspunkt, som inspirerer alle DHer? Med andre ord kan alle DHerne samle sig i det foreliggende identitetsarbejde og derpå fremstå som en mere samlet skoleform med et fælles fingeraftryk der afspejler etik, holdninger, værdier og forhistorie? (Larsen & Schultz, 1998, s.5, 16). Pol.A fortæller:

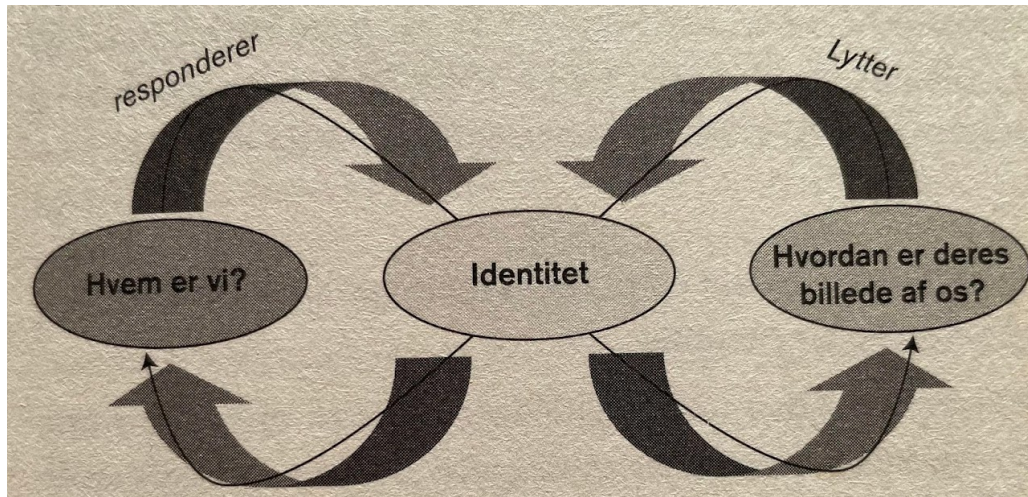
Jeg tror de (DH) er bedre til at være FO og kulturbærere end de er til at være beskæftigelsestilbud, for nogens vedkommende. Og så tror jeg, hvis man synes det er vigtigt,

at de fortsætter, så tror jeg, det er der, man skal sige 'jamen det er en værdi', og så tror jeg også man bliver nødt til at tage efterspørgslen seriøst. Følger man med tiden? (...) Der tror jeg også nogle (DH) har været for sårbare og for lidt innovative i det, man har kunnet tilbyde. (Bilag 1, Pol.A, s.25)

En virksomheds største værdi ligger i hovedet på folk. Det fingeraftryk (billeder, forestillinger og forventninger) virksomheden efterlader hos interessenter er afgørende (Larsen & Schultz, 1998, s.5). Der ses i citatet en forståelse af, at DH er FO og kulturbærere, hvilket kan siges at adskille sig fra fx en konsulentvirksomheds CB. Sidstnævnte er i Pol.A's forståelse markant bedre til at drive beskæftigelsestilbud end DH er (Bilag 1, Pol.A). Forståelsen kan siges at placere DH som Sted og ikke Problemløser. Det kan være en vanskelig og dyr øvelse at forenkle i et klart budskab, hvilket også kræver fravalg (Larsen & Schultz, 1998, s.16, 25). Det kan betyde, at DH skal forlade en stor del af den oprindelige historie indenfor arbejdet med arbejdsløse og skoleformens virke som beskæftigelsesklargørende. Men som tidligere pointeret, så kan det også afhjælpe DHs oplevelse af aktuelt at skulle være jurist for at drive DH, tale med to tunger og danse efter herskende problematiseringer i samfundet. Dertil kan der muligvis lande en klar ministeriel og kommunal placering af DH også, hvormed en tværsektoriel rolle forsvinder. Visualiseret kunne processen fra status quo til fremtiden for DH således se sådan ud:

(Dysfunktion i organisationsidentiteter, Hatch & Schultz, 2009, s.80-81)

(Dialog om organisationsidentitet, Hatch & Schultz, 2009, s.75)

Illustrationerne visualiserer hvorfra DH gennem interne og eksterne dialoger med interessenter kan lytte og respondere på interessenters billeder af DH. Dialogen omkring identitet påvirker sammenhængene i brandet (Hatch & Schultz, 2009, s.76). Er det vejen at gå for DH når fremtiden, som beskrevet, tegner et billede af VPer, vi ikke kender løsningerne på, og hvor der jvf. Nielsen er mange 'stakeholders' med konfliktende interesser (Nielsen, 2021, s.332). Har vi ikke netop brug for en divers rhizomatisk, flertydig skoleform, med komplekse forgreninger tværsektorielt og ministerielt?

Samtidens meldug

Hvis spørgsmålet skal besvares, må analysens afsluttende dele tage fat på præmissen, at DH og dens interessenter, aktuelt fx de politiske aktører, agerer i en tid med herskende vækstlogikker, acceleration og jvf. Hartmut Rosa pålagt tvang til innovation. Det implicerer effektivitet, output, proces og resultat som konstante Optimeringsmaskiner. Rosa skriver: "*Output skal stemme og skal være til at beregne og beherske både i tid og i indhold*" (Rosa, 2020, s.76). Citatet understøtter det som specialets politiske aktører udtrykker nemlig: effekt og output er præmisser. Det er en Optimeringsmaskine vi har set, at DH oplever, at de dresseres ind i (Bilag 2, Forstander.N). Men hvis det ikke var sådan i udbud og transparent konkurrence: "*Så kunne enhver jo komme*" (Rosa, 2020, s.78). Hvormed den logik der hersker, afspejler, hvad Deleuze ville kalde Signifierende Ordningsmaskiner for Disciplinærsamfundet (Krejsler, 2019, s.98-99). Pol.A's refleksion om, hvorvidt DH følger med tiden, og har været for lidt innovative, kan ses som et forsøg på at påvirke og forme DHers Subjektivitetspunkter mod øget popularitet og 'selv'realisering i det Postdisciplinære samfund. Således ses to argumenter, dels politisk, men også teoretisk, for det løbende identitetsarbejde som fordrende for DHs fortsatte eksistens.

Rosa problematiserer præmissen om udbud og transparens, som ikke blot er baseret på økonomisk væksttrang, men også velbegrundede bud om ligestilling og retfærdighed, og kræver systematisk udelukkelse af vilkårlighed og forskelsbehandling (Rosa, 2020, s.78). Dette sås også i Pol.C's beskrivelse af, at leverandører ikke skulle have opgaven fordi de altid havde fået den (Bilag 1, Pol.C). Rosa pointerer at sådanne forsøg på retsligt og bureaukratisk at gøre det sociale liv kontrollerbart har den konsekvens, at den ukontrollerbare dynamik i sociale processer i livets sammenhænge bliver bundet og i værste fald sat i stå (Rosa, 2020, s.79). Omvendt kan man ikke blot ignorere regler og forskrifter, idet de også betyder tilregnelighed (Rosa, 2020, s.80). Som Pol.B påpeger, så er det borgernes penge politikerne har ansvaret for (Bilag 1, Pol.B). Dimensionerne kontrollerbarhed, transparens, kalkulerbarhed og effektivitet er således allestedsnærværende, institutionaliseret og vanegjort. De ligger som et slør af meldug over den produktivitet i det sociale liv, der er ukontrollerbar (Rosa, 2020, s.80-81). DH kan ud fra analysens hidtidige pointer siges at være en institution, der arbejder i den revne eller spalte, der altid vil være der, det som altid bliver ved at være ukontrollerbart, som unddrager sig (Rosa, 2020, s.83), som en Forsker siger:

Der er jo altid unge, der ikke navigerer indenfor de formelle uddannelsessystemer. Sådan er det altid i alle samfund, og der har man bare brug for meget mere fintfølelse institutioner og organisationer end formelle institutioner nogensinde kan være. Og der mener jeg jo faktisk DH kan være et bud på en løsning. (Bilag 2, FJ, s.43)

Jvf. FJ, vil der altid være mennesker som navigerer udenfor de formelle rammer, og disse mennesker mener han DH kan noget for. Analysens aktørfortællinger peger på udfordringerne, hvorfor analysen nu bevæger sig mod de strategiske overvejelser DH fremadrettet kan gøre sig. Eller i Deleuziansk tænkning forestiller vi os DH som LuO, det rene potentialitetsrum, hvor nye aktualiseringer og sammentrækninger kan finde sted. I begrebets forståelse må vi bryde med de geologiske lag, der har hobet sig op og indskrænker evnen til at tænke anderledes (Krejsler, 2019, s.59). Dette brud foretages med besindighedens kunst og strategisk beherskelse i de følgende afsnit.

Hvor står DHs strategiske stjerner?

Vi skal vha. Hatch & Schultz's 'The CB tool kit' (Hatch & Schultz, 2001, s.5) se på om, og i så fald hvordan, DH- og de politiske aktørers forståelser skal nå hinanden i samtidens og ikke mindst fremtidens herskende Maskiner. Som tidligere nævnt er ambitionen ikke at nå til enighed, men mere

at bruge dialogerne til at arbejde konstruktivt med DHs geologiske lag (Krejsler, 2019, s.61). For at operationalisere det anvendes de to ovennævnte VPer som 'cases'. Den Deleuzianske leg med begreber har givet analysen dels en Cyborg, som leverer en forståelse af DH som en blanding af noget organisk og mekanisk, en Problemløser eller Sted, med flere forskellige kilder til fremdrift. Dertil har analysen vist en deterritorialiseret skoleform i forligsvanskeligheder mod at danne et klart billede af sig selv i Morphingprocessen, hvormed DH i bedste fald fremstår uklar, i værste fald risikerer at udviskes.

Kløft ml. Image & Kultur

I specialet er DHs interessenter politikere, og nogle ser at DH har en berettigelse men ikke som en skoleform i mangetal, og også med en vis pessimisme ift. om DH reelt overlever (Bilag 1, Pol.B & C). Der ses tillige en politisk uenighed med aktørerne omkring DHs rodfæstning i FO som 'common sense'. Pol.A fortæller: "*Daghøjskoler er for mig ikke synonym med folkeoplysning. Men er jo selvfølgelig, jeg tror, der er da også nogle folkeoplysende midler i DHen*" (Bilag 1, Pol.A, s.20). Som tidligere vist kan én af årsagerne til den forståelse være erkendt manglende kendskab til DH. Forståelsen kan også ses som et udtryk for at DHs FO-Brand ikke er tydelig kommunikeret. Hvormed interessenterne ikke ser et klart Image for sig når de tænker på DH. Der kan således ses en Image-Kultur kløft, hvormed DH, for at hacke sig gennem kodningerne til fremtiden, kan indhente viden om:

Hvilke billeder associerer interessenterne DH med?
På hvilken måde interagerer DHer og interessenter?
Er DHerne interesseret i hvad interessenter tænker?

Hvis de politiske interessenter primært ser DH som en skoleform der får midler og ikke kan se FO-formålet med dem, vil kløften med tiden måske blive dybere. En Forsker peger på at der er en dansk-politisk dekobling fra FOs-traditioner, pga. en orientering 'udad' fx mod OECD. FP fortæller: "*Der er noget interessant i det her med, at man skal forsvare det folkeoplysende i Danmark, men man kan gå ud i verden og så sælge det til Sydkorea som synes det er 'mindblowing' ift. Livslangs Læring* (Bilag 2, FP, s.22). En anden Forsker peger på, at der er en stærk arv, en succeshistorie, og en enorm efterspørgsel ift. nye måder at skabe dannelse og uddannelse på, sågar en sult efter nye måder at undervise på (Bilag 2, FJ). DH kan endvidere interessere sig for og kritisk forholde sig til, hvorvidt de billeder som politikerne har af DH bringer skoleformen derhen hvor DH gerne vil være. Der kan henvises til den førnævnte lokale debat, hvor DHerne fremstod kritiske ift. de politiske beslutninger

efter udbudsrunderen i X-kommune. Det viser en stor interesse fra DHer i hvordan interessenterne tænker, men måske også en armlængde i interaktionen mellem DH og politikerne.

Kløft ml. Image & Vision

Med besindighedens kunst og strategisk beherskelse kan man spørge om DHs interessenter fremadrettet kunne tænkes at overskride tværsektorielle, kommunale og sågar nationale grænser? Tidens VPer kalder på forandring i politiske og strukturelle VVVer (Nielsen, 2021, s.320-324). Dertil kan der siges at være brug for et Sted, med en stærk forankring og erfaring i at skabe rum for kritiske samtaler, båret på demokratiske værdier. Måske DH har en rolle ikke blot i DK men internationalt. Men ikke blot VVV er vigtig. Som Futuristen påpeger, hvor finder samtalen sted om, hvad det vil sige at være menneske i det 21. århundrede? (Bilag 2, Futuristen). Med et VP som eksempel, kan der spørges om DH kan indgå andre samarbejder, fx med psykiatrien (jvf. Lauvengs Ph.d.), som parallel kursusform, der supplerer psykiatrisk behandling. Herved kan DH adressere den aktuelle udbrændthedsepidemi som Moss peger på. Den multiple erfaringsmæssige baggrund DHerne har, kan siges at være unik. En interessant, som specialet har fundet, der finder denne unikke form interessant, er EU gennem Erasmus+ midlerne (Bilag 2, Forstander.N & S). DH kan derfor med fordel stille de tre følgende spørgsmål på rhizomatisk vis. Forstået som forgrenende polymorfe rodstrengede der tværsektorielt, nationalt og internationalt fx i samarbejdet med EU arbejder på potentialet i at trække dansk uddannelsestradition over grænserne og derved udvide hidtidige geologiske lag og understøtte allerede igangværende nye forgreninger.

Hvem er DHs interessenter fremadrettet?

Hvad ønsker de af DH?

Er DHs værdier attraktive for interessenterne i en sådan grad at de støtter dem?

Er svarene at de aktuelle interessenter finder DH værdifuld pga. det FOende arbejde, men ikke det beskæftigelsesorienterede arbejde, kan DH med fordel orientere sig og indhente yderligere viden om, hvilke Images, der kan bryde grænserne for allerede forudindtagede billeder, som interessenterne besidder. DH kan i højere grad løfte kommunikationsniveauet til og med interessenterne, gennem medier, invitationer til besøg, støtte til demokratiske processer og som vært for kritisk samtale. Men også tænke andre interessenter ind.

Kløft ml. Vision & Kultur

Ud fra aktørernes fortællinger ses et billede af en skoleform, der i samarbejdet med kommunen ofte og igen må give køb på de værdier de står for, og arbejde med Maskinerne der hersker, på måderne som dikteres. Med Deleuze & Guattaris mursten in mente, kan DHerne internt undersøge, hvilke værdier de ønsker at kæmpe for og hvordan. Skal det være som dem der startede DHerne i udløbet på ungdomsoprøret og dermed kaste mod herskende Maskiner. Eller kaste mod hinanden i kritisk samtale, mod et nyere identitetsarbejde, som samlet skoleform, hvormed alle skoler (eller subkulturer) potentielt kan se sig selv, inspireres af andre, men hvor også DH-kulturen står forenet. Med murstenen som den sidst skitseres, kan DH spørge:

Praktiserer DHerne de værdier de står for?
Inspirerer visionen alle subkulturer (DHer) som samlet skoleform?
Er DHs samlede vision og kultur anderledes fra DHs konkurrenter?

Det sidste spørgsmål drejer sig især om at få øje på konkurrenterne. Tidligere har analysen spurgt hvorvidt det var konsulentbureauerne. Men hvad nu hvis det er højskoler og efterskoler eller aktører på det private marked, der i dag praktiserer FO med dannelsessigte i kreative og mangfoldige miljøer? Hvordan kan DH så adskille sig fra dem, og ligesom de to skoleformer stå som ét 'hele', med diverse traditionelle Deleuzianske koder og tatoveringer? Aktuelt har de tre skoleformer meget forskellige finansielle grundstrukturer qua deres deltagersammensætning, som der, for DH, muligvis kan være en pointe i at gøre opmærksom på politisk. Et argument for det kunne være, med Rosas pointe om bureaukратиets meldug, der ligger over det sociale livs ukontrollerbarhed, at der ses en socioøkonomisk skævhed, som bevirker at bestemte målgrupper udelukkes fra FOende skoletilbud (Bilberg, 2021). DH kan også her med fordel gennemgå et fælles identitetsarbejde, ligesom man gjorde i Den Sokratiske Dialoggruppe (Hansen, 2000) og forny DHs fingeraftryk ind i det 21. århundrede (Larsen & Schultz, 1998, s.16).

Den tværsektorielle kode

Gennem arbejdet med at besvare spørgsmålene i 'The CB Tool Kit' kan der potentielt knækkes en kode til fremtidens strategiske arbejde for DHerne. Hos politikerne er der aktuelt tvivl og uenighed om, hvor DH bedst placeres og dermed finansieres. Der er med Deleuziansk glædesytring således et åbent vindue for en omkalfatring.

Aktørerne fortæller om, at der i verden er et enkeltpersons-fokus og at der i højere grad er brug for en anden tænkning, en væren i verden, hvor man smelter sammen med det som omgiver en og i højere grad kigger ud end ind, en gensidig forbundethed (Bilag 2, Forstander.S & FJ). Der fortælles om en DH-kultur for fællesskab og ønske om, at ville lære og dannes er forankrede kulturelle værdier (Bilag 2, Forstander.S). En Forsker peger på FO som værdimæssig forankring for at tænke bæredygtighed, stille kritiske spørgsmål og være demokratisk anker i samtalen om, hvordan vi gerne vil leve med det som omgiver os på jorden, vores klima (Bilag 2, FJ). Én af tidens allerstørste samtaleemner og i skrivende stund, ikke blot en Klimamaskine, men også en selvstændighedskæmpende-krigsretorisk Maskine. Forskerens pointe er, at DHerne potentielt og potent kan adskille sig fra andre konkurrenter i samtalen og operationaliseringen af social bæredygtighed, som er svært definerbart (Bilag 2, FJ). Men før at social bæredygtighed og kritisk demokratisk samtale kan agere Vision, Kultur og Image må vi se på, hvad det vil kræve lige nu og her:

Hvis jeg sådan skulle trække et fremtidsperspektiv, en ønsketænkning om DH-området så vil jeg selvfølgelig sige, at hvis vi skulle gøres fri, sådan at vi kunne sige 'drop ind', vær med. Så vil det kræve, at vi var frie skoler og vi fik nogle frie midler at være i. Vi skulle ligesom flyttes væk fra de der reguleringer, der ligger i en kommune, men måske flyttes over til en eller anden form for grundfinansiering via staten. (Bilag 2, Forstander.N)

Hacking tidens Maskiner

For at DH kan gå fra kløfter på alle tre parametre i 'The CB tool kit' peger aktøren i sidste citat på at kodeknækket kan siges at findes i en grundfinansiering af DHerne. En skoleform med fristeder, fællesskab og kritiske demokratiske samtaler som fælles narrativ er måske et muligt, og jvf. indledningen, meget aktuelt bud på et Brand. Med identitetsarbejdet som foreslået ovenfor kan DH tillige mere klart fremstå som et alternativ til højskolen eller konsulentbureauerne. En uformel FO-(dag)skoleform, hvor man kan deltage uden at være en del af 'det officielle projekt', kan siges at være nytænkende (Bilag 2, Futurist). Denne udvikling fordrer en videre samtale om, hvad 'skole' er i fremtiden. Ikke i fortiden, men om en verden vi ikke har mødt endnu, en samtale som DH erfaringsmæssigt kan skubbe til, og dermed potentielt levere et samfundsskabende moment (Bilag 2, FJ). For at en sådan samtale kan finde sted, må DH opnå ørenlyd hos de politiske aktører, som i højere grad må kende til hvad DH har været, er og kan blive. For med Cyborg-evner, årelang og fleksibel Morphing erfaring kan Hackeren bruge disse karaktertræk til rhizomatisk at trække DH fra trærodstænkning og faste identitetsnarrativer til i højere grad at bestå af polymorfe rodstreng, der

kan klippes og gendanne sig på nye måder i fremtiden (Krejsler, 2019, s.85). Nye betydningssystemer kan træde frem, og DH kan blive tydelige institutionelle forandringsagenter, i arbejdet med det slør af meldug, der ligger over den kraft i det sociale liv, der er ukontrollerbar (Rosa, 2020, s.80-81).

Konkludering

For at lave en konklusion må der være et sammenfattende svar. På Deleuziansk vis foretager specialet en sproglig bøjning af ordet, som ikke findes i ordbogen, men sammen med Weicks processuelle *ing* (se tidligere) bidrager til følgende pointe: at fundene er en status i ét øjeblik. Øjeblikket er del af en temporal proces, hvor specialet har lavet ét nedslag, og peger på, at sådan ser det ud lige nu. Der kan overordnet siges at være mange forståelser i spil, som vrider og drejer DH i mange retninger, alt efter hvilket perspektiv man ser på DH med, hvormed DH kan forekomme uforståelige. Specialet afspejler i sig selv de mange forståelser, hvorfor noget endegyldigt facit, (også jvf. ontologisk positionering), ikke har været ambitionen.

Abduktiv tilgang & Kakofoni som adgangsgivende til fund

Hvilken forståelse har aktørerne af DH?

Analysens abduktive tilgang og fundenes til tider svimlende og forstyrrende kakofoni, frembragte tre tematikker, som konkluderer specialets undersøgelsesspørgsmål på følgende vis. DH forstås som en skoleform og et Sted, der dels har problemløsende identitet og virkning, dels har FO & dannelse som formål, en Cyborg. Dette todelte væren eller 'fingeraftryk' bringer DH dels internt men i høj grad eksternt frem som en ikke skarpt genkendelig skoleform, der i tidens herskende Maskiner mislykkedes i Morphing mod at danne et klart billede for dens interessenter. Derpå peger analysen på en delvis *intern* årsag til den graduale udviskning af DHerne. Når det er delvist drejer det sig om, at analysen i sin tredje del foretager en overskridelse af dels positioneringen, men også den Deleuzianske tænkning, idet der ikke blot adopteres, men også afprøves teoretiske perspektiver fra Markeds- og Konkurrencemaskinerne. Gennem Temporal fremtidsorienteret Hacking af disse Maskiner fremstår DH som en skoleform med dybe kløfter til dens nuværende interessenter, hvormed udviskningen også sker *eksternt* fra. Den analytiske Hacking tilbyder potentialer for gennembrud, hvis DHs geologiske lag brydes internt og eksternt. Med Sharmas pointe fra indledningen kan man sige, at DH temporalt forstås forskelligt fra samtidens Maskiner og ses som mindre værd i kapitalproduktionen end andre skoleformer i U&B-politiske Maskiner (Sharma, 2013, s.317).

Hvorfor kan DH være en relevant skoleform i fremtidens U&B-politiske udfordringer? For at kunne foretage *konkludering* på andet hovedspørgsmål må vi genbesøge de komplekse og VP U&B-politikken peger på. Reformkommissionen beskrev unges uforløste potentiale, voksne uden fodfæste, en ikke fremtidssikret uddannelsesindsats, komplekse møder mellem system og menneske og endeligt uudnyttet produktivitetspotentiale (Reformkommissionen, 2021). Specialet har vist at DHerne rummer unge, voksne, eliten, dem med dårlige skoleerfaringer og dem med psykiske lidelser i ét skolefællesskab. Specialet har vist at de nonformelle miljøer af nogle forstås som fristeder, af andre som fællesskaber, med bl.a. fag som omdrejningspunkt. Specialet har fundet en skoleform, der i kraft af sin diversitet, historisk og aktuelt afspejler en kompleks og smidig institution. Fremtidens U&B-politiske udfordringer kan siges at kalde på netop en Cyborg, der erfaringsmæssigt tilpasser sig det miljø den befinder sig i og til enhver tid kan forandres (Morphing) for at imødekomme pludselige, ukendte og uforberedte hændelser. Fx flygtningekrise, pandemier, inflation, hvor kvantitative regnemodeller begrænser kompleksiteten af konsekvensberegningerne. Hacking tidens Maskiner viste os, at DHerne kan fremstå klar i sin forskellighed, potent spille ind som en uformel FOende (dag)skoleform, hvor man kan deltage uden at være del af et 'officielt projekt'. Således kan alle kommissionens målgrupper og påpegede U&B-politiske udfordringer i princippet adresseres af DH. Ikke blot i dansk, men også i europæisk kontekst. Det fordrer et opgør med den aktuelle finansieringsmodel parallelt med den kritiske samtale om, hvordan U&B forstås i fremtiden mod det endnu ukendte. Tillige fordres et bæredygtigt greb, hvor en glemt skoleform genbruges til at skabe nyt i det politiske felt mod at løse fx Reformkommissionens bud på VP.

Opsummerende kan siges, at DHerne forstås ud fra en dominerende markedstænkning som gennemsyrrer uddannelsestænkningen, idet uddannelse tænkes instrumentelt til nytte. DHerne kan bidrage til at styrke den danske U&B-rettede indsats, også ved at bringe FOende-miljøer over landegrænser. Derpå bringes specialet videre til perspektiverende refleksioner, bud på videre arbejde og kritisk filosofisk forholden til fundene.

Diskuterende perspektivering

I det følgende vil der foretages en vurdering af specialets metode og fremgangsmåde. Der peges på styrker og svagheder ved metodiske- og analytiske greb, positionering og teori. Endeligt vil der på Deleuziansk vis tænkes anderledes og kritisk om analysens fund. Larsen vil assistere i en kritisk forholden til, hvordan analysens fund relaterer sig til en bredere samfundsmæssige kontekst.

Ambitionen er at angive perspektiver på, hvordan DH og politikere kan bruge specialet aktuelt samt pege på videre forskning indenfor DH-området.

Aktørernes narrativer konstituerende

Via en poststrukturalistisk positionering som tænkemåde, har specialet tildelt aktørernes narrativer en konstituerende rolle i forståelsen af DH. Dette er foregået gennem samtalesaloner, som kollektive dannelser, hvormed perspektiver og dermed forskelligheder i forståelserne er fremtrådt. Specialets individuelle interviews med politikere førte DH-aktørernes forståelser videre og nuancerede deres pointer med U&B-politiske betragtninger udefra og ind på DHerne. Der er krydset grænser, fx teoretisk og disciplinært (filosofi, CB, SF) og tidsmæssigt (historisk, samtid- og fremtids). Specialets fund er således resultat af sprogmix og overførsel af begreber over multiple disciplinære grænser (Stormhøj, 2006, s.16-18). Det manifesteres tillige ved, at fortællingerne er analyseret ud fra begreberne Cyborg, Morphing og Hacking, som er begreber, der bevidst overføres fra SF, - en helt anden kontekst end DH. Det skabte analytiske brydninger i forståelserne, opløste grænser mellem genrer og forskellige sprog og bevirkede at beskrivelsen af 'virkeligheden' blandedes (Stormhøj, 2006, s.16-18). Med sproget som udgangspunkt, er bestemte Maskiner i ordvalgene fremkommet. Med Clandinin & Connellys Narrative Inquiry er dels specialets levede erfaringer (se forfatterens forord) og aktørernes erfaringer blevet gensidigt forbundne i kollektive dannelser. Derfor er specialets konkludering også karakteriseret som én af mange mulige, idet intet 'passive camera obscura' har været til stede (Haraway, 1988, s.583-584).

Metodiske styrker & svagheder, valg & fravalg

Specialet beror på et bredt felt af informanter, som tilsammen har bragt en diverse og nuanceret besvarelse af hovedspørgsmålene. Der er inddraget historiske nedslag som har 'talt med' under specialets analyser af den, i fortiden, politiske udvikling og forståelse af DH. Det er lykket at bryde regionale og nationale grænser fx ved at organisationsrepræsentanter og Futuristen har deltaget. Ligeledes har Forskerne bidraget til, at indsigter fra tværnational forskning har været repræsenteret. Men hvilke historier er ikke fortalt? (Clandinin & Connelly, 2000, s.181) Fx den fra andre byer, idet de tre DHer alle er fra samme by. Begrænsningen beror på, at lokale kommunale regulativer dominerer forståelserne hos de tre forstandere. Havde flere forstandere på landsplan været repræsenteret kunne andre historier have nuanceret besvarelsen af hovedspørgsmålet. Der kan således peges på et behov for at fremtidig forskning breder feltet ud til og inddrager DHer på landsplan, således at lokale styreformers betydning for området træder mere nuanceret frem. Det anses som en

styrke at specialet har inddraget de politiske aktører. Politikerne og DH-aktørerne er ikke særligt tit i rum sammen. Det har specialet kunnet, altså sætte dem sammen og pege på hvori kommunikationen brister, og hvor der kan arbejdes fremadrettet. DHs forståelser møder mod- og medspil hos politikerne, hvorfor forståelserne for DH i det U&B-politiske felt træder frem.

Fortælle vinkler ved samtalsalonerne

De forskellige vinkler hvorfra DH forstås har betydning for hvordan man går til det, hvad man har adgang til, hvad vi sammenligner med, og hvilke sanser der kan tages i brug (Brandt & Sprogøe, 2019, s.20). Tematiske overskrifter og indledende mails gjorde, at DH og FO var fælles for alle, men at vinklerne hvorfra de så på DH var forskellig. Netop balancen mellem fælles kendskab til og forskellige ståsteder ift. DH og hinanden bibragte en vis homogenitet i samtalerne, idet vi talte om noget vi alle havde en vis forståelse og viden om. Men også en heterogenitet der bevirkede provokationer og 'skubben' til hinandens forståelser og sprog (Halkier, 2020, s.171). Heterogeniteten bevirkede også en nysgerrig 'spørgen ind', som ikke nødvendigvis havde fundet sted, hvis alle deltagerne havde kendt hinanden på forhånd (Halkier, 2020, s.172). Det skal nævnes, at det at forskerne var til stede eller at nogle arbejdede mere i dybden i DHernes hverdag end andre, kan have bevirket en form for social kontrol (Halkier, 2020, s.172), eller 'jeg ved mere om DHerne eller FO end dig'. Dog fremstod det ikke eksplicit i dialogerne eller observeredes i form af fx tilbageholdenhed ift. at sige noget. Der kan dog være blevet brugt særlig termer idet forskerne var til stede, som DH-aktørerne ikke bruger til dagligt. I specialet var formålet at bibringe komplekse data, mere end det var at se på gruppens interaktion (Halkier, 2020, s.170). Dog viste det sig at nogle fik mere taletid end andre, og talte i længere tid. Det kan være interessant at se på, hvordan forståelserne farves af det antal år en informant har arbejdet med DH, idet der flere gange blev nævnt at nogle anses som 'Grand old men & women', og derfor taler med en vis tyngde fra fortiden, som bringes i spil ift. fremtiden. For hvem er de nye talere for DHerne, hvordan vil de forstå DHer ud fra den tid de er af? Og, hvordan forstår nye aktører FO? Det perspektiv kan med fordel undersøges nærmere.

En væsentlig afgrænsning men også begrænsning i besvarelsen er, at deltagerne og medarbejdere på DHerne bevidst er udeladt i specialet, hvorfor dele af forskningsoversigtens pointer ikke udfoldes (Jensen, 2019; Prieur et. al., 2019; Ahrenkiel, 2004). Samme hovedspørgsmål kan således i fremtiden undersøges ved at inddrage narrativer fra de to positioner på de tilbageværende DHer i landet. Fx som individuelle- eller fokusgruppeinterviews og/eller via observationer, autografering- og billedbaseret

forskning på/af landets tilbageværende DHer (Staunæs & Bramming, 2011). Et sådant feltarbejde ville muliggøre en langt højere deltagelse og iagttagelse af stemmer og visuelle indtryk, der går ud over det sproglige narrative greb (Staunæs & Bramming, 2011). Dertil udfordre den socialkonstruktivistiske stamme af poststrukturalismen, idet det performative perspektiv på virkeligheden som kompleks og forurenede får plads (Staunæs & Bramming, 2011, s.106). Feltarbejdet vil forstyrre forsker og feltet mod at tænke anderledes ud over, hvad sproget tillader (Staunæs & Bramming, 2011, s.109). DH som Sted får derved en visualitet, som trods også dennes metodiske begrænsninger, bidrager med noget yderligere til 'forskningsfeltet' omkring DH. I modsætning til et sådant felt- og observationsarbejde tillod specialets metodiske greb at indhente fund på en koncentreret måde uden at 'trænge sig på' i dagligdagen hos aktørerne (Halkier, 2020, s.170). Den kombinerede fysisk/virtuelle ramme medførte at deltagerne kunne samles i ét rum på tværs af bygrænser trods covid-19, som et rammesættende vilkår for samtalesalonerne i januar 2022. Den særlige 'stemning' og frie tale som var ønsket ved en fysisk samtale salon eller studiekreds blev dog mere til talerækker og manglende øjenkontakt til dem som deltog via zoom.

Samtalsalonerne tillod at kompleksiteten og tvetydigheder i DH-aktørernes forståelser stod eksplicit frem. Udvalget af informanter bevirkede, dels blik på DHerne udefra og ind, dels indefra og ud, fx pga. forskelligartet kendskab og opgaver ift. DH. Kombinationen af informanter med forskellige positioner og blik på DHerne bragte adskillige tematikker i spil. Et eksplorativt format tillod samtalen at vandre derhen, hvor informanterne ville. En væsentlig indvending ift. formatet er her, at tilbage stod et meget fyldigt materiale, dvs. utrolig mange tematikker stod frem og fik plads, hvilket kan have forstærket den kakofoniske disharmoni, som ses sporadisk i analysen. En større grad af styring fra facilitators side kunne have holdt samtalerne og analysen mere stringent, men også forsømt at skrive de tvetydige forståelser frem. Salonformatet gjorde, at de kunne spørge ind og kommentere på hinandens erfaringer og forståelser på en anden måde, end en facilitator kan, hvilket også tillader facilitator refleksionstid. Fx sås at Forskerne og Futuristen adskillige gange frembragte meta-tænkninger over det sagte, det sproglige, det usagte og det endnu ukendte i fremtiden, hvilket ikke nødvendigvis var veje, eller perspektiver specialet havde forestillet sig eller kunne gå med qua egen position (se forfatterens forord).

Analysestrategi, positionering & teori

At gå abduktivt til værks åbner for en række fordele. Heriblandt kreative forståelser af fundene, nye perspektiver og vandringer frem og tilbage mellem fund og teori, mellem deduktiv og induktiv analyse (Brandt & Sprogøe, 2019, s.94). Dog har denne tilgang også flere ulemper. Fx kræves fantasi, som bidrager med mange forskellige fortolkningsmuligheder der med 'tvivlen' som fast følgesvend gør specialeprocessen ubekvem og til tider decideret forvirrende idet der hele tiden åbnes nye spor (Brandt & Sprogøe, 2019, s.114, 94). Med Deleuziansk tænkning mod det anderledes i et SF inspireret begrebsunivers, er der frembragt tre tematikker som ikke tidligere har bidraget til forståelsen af DH og med den abduktive tilgang er der opnået anderledes og åbne analyser (Brandt & Sprogøe, 2019, s.94). Der er åbnet op for en fremtid og analyseret en nutid, som afspejler forståelsernes kompleksitet fra de mange blikke, der omgiver DH. Begrebsapparatet er dog også til tider et delirium, og sammen med aktørernes kakofoni og Deleuziansk filosofi udfordres analysens stringens. Specialets visuelle, grafiske samlinger har forsøgt at tage læseren i hånden og understøtte hukommelsen undervejs. Havde specialet positioneret sig fx positivistisk, med dertilhørende observerbar vidensproduktion, ville de metodiske greb have været af kvantificerbar karakter, fx udsendte spørgeskemaer, registerdata og fx en økonomisk orientering, der kunne sammenligne DH med andre skoleformer fx ift. udgiftsniveau. På den måde ville analyser i højere grad fremkomme som et resultat af målbare positivistiske kendsgerninger, og 'forståelsen' en iagttagelse og erkendelse af noget der faktisk er (Larsen & Pedersen, 2011, s.504). En sådan positionering kunne have belyst de økonomiske regnemodeller og kommunale forståelser der ligger bag når fx udbud igangsættes, og forståelsen af DH måske anderledes. En positivistisk tilgang vil dog have forsømt at indfange det metateoretiske behov for at konstruere en politisk filosofi, som er anvendelig til at indfange de deterritorialiserende dynamikker af global kapitalisme i oplevede erfaringer og nytænkning (Sinnerbrink, 2006, s.85). Specialet har valgt at inddrage teori af Hatch & Schultz idet fortællingerne frembragte en forståelse af DH som en 'vare'. Dette velvidende at Deleuze ville kritisere Hatch & Schultz for at tale ind i den Kapitalistiske Megamaskine. Og Hatch & Schultz ville kritisere Deleuze for at forsømme DHs aktuelle, operationelle behov for at fremstå med et klart 'fingeraftryk' og at overleve som institution.

Kritisk blik på fund

Mindre værd, uklar eller sågar et bedaget skoleområde. Glemte af politikere og embedsmænd, måske også af medier og folk. Kun beskrevet i læserbreve og til valg møder op til kommunalvalgene, hvor politikerne 'når ud' til borgerne og omvendt. Skal DH nødvendigvis huskes? I ovennævnte foranderlige verden, skal en skoleform vel kontinuerligt forandre sig, fornyes og naturligt forgå

således, at nye tilbud kan få plads og løse opgaverne som det foranderlige samfund står overfor. Det er vel, med botanisk reference, naturens gang. Forskningsoversigten pegede på en erhvervsdrejning og en individualiseringstendens som mulige årsager til DHs marginalisering (Rasmussen et. al., 2019; Korsgaard, 2000) specialets fund udvider disse perspektiver.

Anderledes tænkning om specialets fund

En helt grundlæggende kritik af specialets fund hjælpes på vej af filosofiske perspektiver fra Larsen, som også har været behjælpelig gennem analysen. For *skal* DHerne nedbryde sine geologiske lag for at levere ét klart fingertryk, blive ét væren, ind i tidens Maskiner og potentielt overleve? Analysens fund peger på, at der med fordel kan arbejdes *internt* i DHerne mod at skabe samklang overfor *eksterne* aktører, der ikke kender skoleformens diversitet og potentialer. I en dystopisk verden, hvor alting flyder, kan DH faktisk med dens historie og Cyborgform være netop den skoleform tidens VPer kalder på. Men også i behovet for den kritiske samtale omkring de VP, som bl.a. unge på aktivistisk vis ses konfrontere verden over, nogle i klimasamtalen, nogle som frivillige i krig. En skoleform der i FO-ånd, ligesom det blev gjort i sin tid med almuen, kan styrke VVV for dem som aktuelt er i fåtal, som i fremtiden skal leve med de valg, den ældre generation træffer aktuelt.

Fundene peger endvidere på, at de organisatoriske kræfter omkring DHerne kan bidrage og styrke et FOende skoleområde i knæ. Hvis det skal lade sig gøre, kan der være god ræson i at gennemgå et internt filosofisk arbejde a la Den Sokratiske Dialoggruppe (Hansen, 2000) på ny. En sådan proces kan dog også føre til en definerende af DH som ét hele, og dermed få karakter af det altpåtvingende transparensiggørende sprog og overfladiske iagttagelser, der kvæler det mangfoldige virke som DH er (Larsen, 2022, s.85). DH kan således miste sin evne til at sætte egne autonome mål og eksistere i egen kraft og dermed underkaste sig fremmedes målbestemmelser (Larsen, 2022, s.46). Træder DHerne ind i det, risikerer de at køre med på evidensjagten og tale ind i, hvad der virker p.b.a. store datakørsler og adskillige metastudier (Larsen, 2022, s.46). Omvendt kan processen for DHerne *internt* måske bevirke nye 'vi'- artikulationer. Et skolefællesskab der tør tænke og tale på andre måder end de gældende evidens- og evalueringsrapporter fordrer (Larsen, 2022, s.86). Kan DH finde fodfæste i et samfund, som minoritets aktivist med en mursten i hånden? – eller er det blot utopi? Har DH venner (fx højskolerne, efterskolerne, aftenskolerne) eller er den interne konkurrence i FO om økonomi og deltagerpladser så stor, at DHerne taber? Der er grobund for yderligere forskning, idet nye spørgsmål kontinuerligt genereres. Den instrumentelle uddannelsestænkning der hersker i øjeblikket, kan i et

kritisk perspektiv pege på, at DH nødvendigvis må have en stemme, måske murstenen skal være konstrueret af DHs forståelse af dannelse. Jvf. Larsen er dannelse et modstandsord, beslægtet med oplysning, myndighed, viden, æstetisk sans og samtidskritik (Larsen, 2022, s.76)

Hacking rewind

I Forskningsoversigten mødte vi Simac, Rachel & Harper som peger på, at en forventning om standardiseret social policy som leveringsdygtig ift. fx unge er fejlplaceret. Dette fordi de lærer over længerevarende livsbaner, i multiple og foranderlige miljøer hvor de kan assimilere viden og udvikle 'life skills' (Simac et. al., 2019, s.720). Specialets fund peger mod pointen om at overgå fra kommunal regulering til statslig regulering, men her peger Rogers på, at der også vil være en tendens til at standardisere dem, hvis de fx skulle placeres i Uddannelsesministeriet. Hvis de alternativt placeres under fx Kulturministeriet vil deres uddannelsesrolle måske blive formindsket, og ligeledes, hvis de placeres under Beskæftigelsesministeriet vil deres instrumentelle arbejde blive ophøjet på bekostning af deres sociokulturelle udviklingsrolle (Rogers, 2019, s.523). Ud fra Rogers pointer peger en kritisk forholden til specialets fund - en Hacking rewind, på en uafhængig positionering for DHerne, for at de kan udfylde den nødvendige tværsektorielle rolle. Dette fordrer en anerkendelse fra regeringens side af nonformelle miljøers betydning for samfundet som mere end uddannelse eller socialpædagogiske arbejde. Rogers beskriver:

But NFE (*nonformal environments*) is not just education given in a non-formal manner; it is the freedom to offer learning programmes in any sector in innovative formats to any person in local communities without requiring prior educational experience. (...) Compared with formal education and vocational training, NFE is characterized by "high diversity, little standardization, few comparable results, and outcomes that differ by location and by individual learner". (UNESCO, 2018) (Rogers, 2019, s.523) (min kursivering)

Nonformelle læringsmiljøer som DH er et redskab for hvem regeringer, internationale og nationale NGOer i partnerskaber kan bidrage til fx (social) bæredygtighed, flygtningekrise og klimarelaterede VPer på tværs af sektorer, hvorfor de ikke må bindes til én sektor alene. VP har brug for tværsektorielle 'Plug in' centre med mandskab og ressourcer som betjenende platforme for regerings- og ikkeregørings agenter (Rogers, 2019, s.523). Er DH et sådant fremtidigt uafhængigt 'Plug in' center? Vi kan via specialets fund og forskningsoversigtens samlede billede pege på, at

DK har en institution i DH, som kan noget helt særligt ift. de udfordringer, vi står overfor. Kunne man forestille sig et tværsektorielt ministerium der binder de eksisterende sammen, med DHerne som Cyborg-‘Plug in’ agenter?

Forskere pegede allerede i 2009 på, at uformelle miljøer kan blive fremtidens dominerende uddannelsesmodus. Det at være mindre forpligtet på bestemt teori og mindre institutionaliseret end fx formel uddannelse gør uformelle miljøer i stand til at forandres med verden. Verdens udvikling fordrer nye filosofiske spørgsmål, som er relevante for alle aldre at stille, og postmoderne ideer udfordrer hvad vi ser som uddannelse og hierarkier af viden (Romi & Schmida, 2009, s.266). Måske skal formel uddannelse de-formaliseres og uformel uddannelse re-formaliseres (Romi & Schmida, 2009, s.269)?

DH i opløsning eller porten til empati & solidaritet – vintage filosofi

Specialet vil afslutte i det filosofiske hjørne, hvor det har tilbragt en del tid. Efter pandemien er vores kollektive psyke jvf. den italienske filosof Franco Berardi præget af dybe ubalancer. Gennem hans læsning af bl.a. Deleuze & Guattari undersøger han hvordan århundredets strukturelle forandringer har sat sig igennem i samfundets ubevidste, og bidrager til selvets opløsning (Bønke, 2022). Denne følelse peger han på kan være potentialet for en genopbygning i en tid, hvor kapitalismen har styrket sit greb om de kroppe som arbejder for den og den kollektive psyke. Berardi beskriver det 20. århundrede som ‘Autismens tidsalder’. En tidsalder hvor mennesket har vanskeligt ved at relatere til andre, hvor politik er overladt til markedets dørmænd og demokratiet derpå tømt for kraft og styrke (Bønke, 2022). Mennesket har nået et mætningspunkt og lukker ned. Vi kan ikke fordøje samfundets støj og acceleration og genkende andres følelser (Bønke, 2022). Pandemiens arv er, at afskærmning og distancering er blevet overlevelsestrategier og har gjort os fremmede overfor hinanden. Porten til empati og solidaritet er lukket (Bønke, 2022). Når DH ikke fremtræder som ét væren, er der altså potentiale for genopbygning, hvis de kan komme forbi markedets dørmænd. Som et rhizome der kan blive til en ny plante uden forbindelse til moderplanten. Den forhadte skvalderkål er et rhizome! Hvordan kan DH blive sit eget sprogs nomade? Ved på Kafkask vis at ‘stjæle barnet fra vuggen’ og placere sig i en ny prekær konstruktion (Byrckel, 2015).

Litteraturliste

- Ahrenkiel, A. (2004). *Kontrol og dynamik i pædagogiske processer - Et diskursanalytisk studie af kommunikation i en "usynlig" pædagogisk læringskontekst med daghøjskolen som eksempel*. Roskilde: Roskilde Universitetsforlag og forfatteren. PhD. afhandling
- Andersen, L. R. (2020). *Bildung: Keep Growing*. København: Nordic Bildung.
- Arendt, J. N. (2013). *Effekter af kurser med vejledning og særligt tilrettelagt opkvalificering for ledige - En oversigt over danske og internationale kvantitative studier*. København: KORA.
- Baggesen, S. (1993). Science fiction som allegorisk fortællemodus. I: S. Baggesen, *Natur/Videnskab/fortælling: Om Science fiction som civilisationskritik* (s. 9-39). Odense: Odense Universitetsforlag.
- Bønke, M. (2022). Autismens tidsalder. *Dagbladet Information*, s. 43.
- Brandi, U. & Sprogøe, J. (2019). *Det magiske øjeblik: Kvalitativ analyse skridt for skridt*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Brinkmann, S. (2020). Etik i en kvalitativ verden. I: S. Brinkmann, & L. Tanggaard, *Kvalitative metoder - en grundbog* (s. 581-600). København: Hans Reitzels Forlag.
- Byrckel, T. (2015). Vintage filosofi. *Dagbladet Information*, s. 30.
- Charmaz, K. (2006). Coding in Grounded Theory Practice. I: Charmaz, K., *Constructing Grounded Theory. A Practical Guide Throug Qualitative Analysis* (s. 42-72). Thousand Oaks, California: SAGE Publications.
- Clandinin, D., & Connelly, F. M. (2000). *Narrative Inquiry -Experience and story in qualitative research*. San Francisco: Jossey-Bass Publishers.
- Clandinin, D. & Huber, J. (2010). Narrative Inquiry. *Elsevier*, s. 436-441.
- Czarniawska, B. (2020). Narratologi og feltstudier. I: S. Brinkmann & L. Tanggaard, *Kvalitative metoder En grundbog* (s. 347-375). København: Hans Reitzels Forlag.
- Daghøjskoleforeningen. (u.å.). *Om Daghøjskolerne*. Lokaliseret d. 14. april 2022 på: <https://daghojskoler.dk/om-daghojskolerne>
- Daghøjskoleforeningen. (u.å.). *FVU og OBU*. Lokaliseret d. 14. april 2022 på: <https://daghojskoler.dk/node/210>
- Danmarks Statistik. (2022). *Unge uden for beskæftigelse og uddannelse (NEET)*. Lokaliseret d. 11. april 2022 på: <https://www.dst.dk/da/Statistik/emner/arbejde-og-indkomst/befolkningens-arbejdsmarkedsstatus/unge-uden-for-beskaeftigelse-og-uddannelse-need>

- Deleuze, G. & Guattari, F. (2002). *Anti-Ødipus Kapitalisme og Schizofreni*. Oslo: Spartacus Forlag AS.
- Den danske ordbog - Moderne dansk sprog. *Kakofoni*. Lokaliseret d. 3. maj 2022 på:
<https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=kakofoni>
- Den Frie Ungdomsuddannelse. (23. juni 2009). *Den fri*. Lokaliseret d. 15. april 2022 på:
<https://leksikon.org/art.php?n=5147>
- Despret, V. (2006). Sheep do have opinions. I: L. Bruno & W. Peter, *Making Things Public. Atmospheres of Democracy* (s. 360-370). Cambridge: MIT press. K.
- Devantier, S. (1993). *"På sporet af en succes" En effektanalyse Århus daghøjskole*. Åbyhøj: UNI TRYK Aps.
- Dupont, S. & Ehlers, S. (1994). *Daghøjskolens udvikling*. København: Foreningen af Daghøjskoler i Danmark.
- Elsborg, S. & Pedersen, S. H. (2010). *Mønsterbrydende læringsrum i folkeoplysningen - Et læringsteoretisk blik på de motiverende kvaliteter i det folkeoplysende arbejde*. (2.udg.) Aarhus: Danmarks pædagogiske universitetsskole.
- Elsborg, S. & Pedersen, S. H. (2013). *Folkeoplysning og motivation for livslang læring "Vi søger de virksomme stoffer!"*. København: Dansk Folkeoplysnings Samråd.
- Folketinget. (2008). *B 22 Forslag til folketingsbeslutning om fremme af folkeoplysningens vilkår*. Lokaliseret d. 18. marts 2022 på:
<https://www.ft.dk/samling/20081/beslutningsforslag/b22/beh1/forhandling.htm#speak8?startItem=> (bemærk uden sidetal)
- fora.dk. (u.d.). Landsmødeinvitation. Lokaliseret d. 15. maj 2022 på:
<https://fora.dk/media/524545/landsmoedeinvitation2022.pdf>
- Freire, P. (1978). *De Undertryktes Pædagogik*. (s. 62-102). København: Christian Ejlers Forlag.
- Fuglsang, M., Pedersen, M. & Sørensen, B. M. (2014). Skizoanalysen kartografiske optegnelser. I: N. Å. Andersen, C. B. Laustsen & A. Esmark, *Poststrukturalistiske analysestrategier* (s. 253-281). Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag.
- Halkier, B. (2020). Fokusgrupper. I: T. Brinkmann, *Kvalitative metoder - En grundbog* (s. 167-184). København: Hans Reitzels Forlag.
- Hammer, S. & Høpner, J. (2015). *Meningsskabelse, organisering og ledelse - en introduktion til Weicks univers*. Frederiksberg: Samfundslitteratur.
- Hansen, F. T. (2000). *Den sokratiske dialoggruppe - Et værktøj til værdiafklaring*. København: Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag A/S.

- Haraway, D. (1988). Situated Knowledges: The Science Question in Feminism and the Privilege of Partial Perspective. *Feminist Studies*, 14.(3), s. 575–599.
- Haraway, D. (2020). *Et cyborgmanifest: naturvidenskab, teknologi og socialistiskfeminisme i det sene tyvende århundrede*. København: Mindspace
- Hatch, M. J. & Schultz, M. (2009). *Brug dit brand: Udtryk organisationens identitet igennem corporate branding*. København: Gyldendal Business.
- Hatch, M. J. & Schultz, M. (2001). Are the strategic stars aligned for your corporate brand. *Harvard business review*, 79.(2), s. 128-134.
- Folketingets Uddannelsesudvalg. (2002). *Høringssvar fra 70 aktører*. Lokaliseret d. 12. april 2022 på: http://webarkiv.ft.dk/img20012/udvtilag/lib6/20012_4706.pdf
- Hårbøl, K., Schack, J. & Spang-Hanssen, H. (2009). *Noologi*. Lokaliseret d. 14. marts 2022 på: <https://denstoredanske.lex.dk/noologi>
- Jørgensen, M. (2004). *Et skridt på vejen - Udviklingsperspektiver fra daghøjskolernes praksis*. København: Foreningen af Daghøjskoler i Danmark.
- Jensen, S. Q. (2016). Sociale Kompetencer, Selvarbejde Og Det Sociale Arbejdes Alligevel Omsorgsfulde Praksis. *Dansk sociologi*, 27.(3/4), s. 131-151.
- Jensen, S. Q. (2019). Social skills, New Capitalism, and power in social work. *Nordic Social Work Research*, 9(3), s. 220 - 234.
- Kofoed, J. & Kousholt, D. (2011). Ethiske fordringer og multiple temporaliteter. *Nordiske Udkast*, Temanummer om etik 1-2, forord s. 1-7.
- Korsgaard, O. (2000). Learning and the Changing Concept of Enlightenment: Danish Adult Education over Five Centuries. *International review of education*, 46.(3-4), s. 305–325.
- Krejsler, J. B. (2013). Jagten på den kompetente elev til det globale videnssamfund - om transnational videnspolitik lærerprofessionalitet og skoleudvikling. I: J. Bruun, & J. Lieberkind, *Unge globalisering og politisk dannelse* (s. 177-195). København: Upress.
- Krejsler, J. B. (2019). *At analysere med Gilles Deleuze - En rejse i nomadebegreber, tilblivelser og kontrolsamfund*. Frederiksberg: Nyt fra Samfundsvidenskaberne.
- Kristensen, J. (2004). Daghøjskolernes vilje til kompetenceudvikling gennem læring. I: M. Jørgensen, *Et skridt på vejen - Udviklingsperspektiver på daghøjskolernes praksis* (s. 47-54). København: Foreningen af Daghøjskoler i Danmark.
- Kristensen, S. (2020). Kvalitative analyseredskaber. I: S. Brinkmann & L. Tanggaard, *Kvalitative metoder - En grundbog* (s. 601-620). København : Hans Reitzels Forlag.

- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). *Interview - Introduktion til et håndværk*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Larsen, M. H. & Schultz, M. (1998). *Den udtryksfulde virksomhed - Vejen til større gennemslagskraft er brolagt med ny organisationslogik og holistisk kommunikation*. Klampenborg: Bergsøe A/S.
- Larsen, S. N. (2022). *Evalueringsfeber og Evidensjagt - kritiske essays til forsvar for fagligheden*. Frederiksberg: Samfundslitteratur.
- Larsen, S. N., & Pedersen, I. K. (2011). *Sociologisk leksikon*. København: Hans Reitzel Forlag
- Larson, A. & Cort, P. (2019). The marginalisation of popular education: 50 years of Danish adult education policy. I: L. Tett, & M. Hamilton, *Resisting neoliberalism in education - local, national and transnational perspectives* (s. 181-192). Bristol: Policy Press.
- Lauveng, A. (2017). *Growing as a person The possibility of personal development for adults in treatment and education*. Oslo: University of Oslo. PhD afhandling
- Løgstrup, K. E. (2011). *Den etiske fordring: Religionshistoriske hovedværker i uddrag*. Aarhus: Systime.
- Le Guin, U. K. (2021). *Om ikke at læse science fiction*. København: Virkelig.
- Lloyd, A. & Pass, N. (2016). *Samtalesaloner: Små skub, der får folk til at falde i snak*. København: Borgerlyst.
- Merrill, B. & West, L. (2009). *Using Biographical Methods in Social Research*. London: SAGE.
- Meyers Fremmedordbog, Historisk fremmedordbog. *Morphosis*
Lokaliseret d. 29. april 2022 på:
<https://meyersfremmedordbog.dk/ordbog?aselect=Morphosis&query=morphe>
- Mosbech, H. (2021). *Er du okay? Vi står midt i en udbrændtheds-epidemi. Her er bud på en løsning Mens corona har taget overskrifterne, har en anden epidemi taget fart. Hvordan overvinder vi den?* Lokaliseret d. 12. januar 2022 på:
<https://www.zetland.dk/historie/s8RVjELW-a8dQKjjz-3bb52>
- Netterstrøm, I. (1998). *At udvikle sig – i det moderne. En analyse af læreprocesser i daghøjskolen*. Roskilde Universitet. PhD Afhandling
- Nielsen, S. W. (2021). *Entrepreneurstaten - Hvorfor vælgernes ønsker forsvinder op i den blå luft - og hvordan vi fikser det*. København: Gads Forlag.
- Ordbogen.com. *Forståelse*. Lokaliseret d. 13. april 2022 på:
<https://www.ordbogen.com/da/search#/pol-current-dada/forst%C3%A5else>
- Ordbogen.com. *Relevant*. Lokaliseret d. 13. april 2022 på:

<https://www.ordbogen.com/da/search#/pol-current-dada/relevant>

Ordbogen.com. *Cyborg*. Lokaliseret d. 29. april 2022 på:

<https://www.ordbogen.com/da/search#/pol-current-dada/cyborg>

Ordbogen.com. *Hacking*. Lokaliseret d. 29. april 2022 på:

<https://www.ordbogen.com/da/search#/pol-current-dada/Hacking>

Prieur, A., Jensen, S. Q. & Nielsen, V. B. (2019). Lacking social skills: A social investment state's concern for marginalized citizens' ways of being. *Critical Social Policy*, 40.(4) s. 608-626.

Rasmussen, P., Larson, A. & Cort, P. (2019). The Vocational Turn of Adult Education in Denmark: an analysis of adult education policy from the late 1990s. *International Journal of Lifelong Education*, 38(3) s. 254-267

Reformkommissionen. (2021). *Erkendt, Forsøgt løst, Uløst*. Esbjerg: Rosendahls A/S.

Rogers, A. (2019). Second-generation non-formal education and the sustainable development goals: operationalising the SDGs through community learning centres. *International Journal of Lifelong Education*, 38(5), s. 515-526.

Romi, S., & Schmida, M. (2009). Non-formal education: a major educational force in the postmodern era. *Cambridge Journal of Education*, 39(2), s. 257-273.

Rosa, H. (2020). Kontrollerbarhed som institutionel nødvendighed: Grundkonfliktens strukturelle dimension. I: Rosa, H., *Det ukontrollerbare* (s. 75-87). København: Eksistensen.

Schultz, M. & Hatch, M. J. (1997). A European View on Corporate Identity: An Interview with Wally Olins. *Journal of Management Inquiry*, 6(4) s. 330-339.

Sharma, S. (2013). Critical Time. *Communication and Critical/Cultural Studies*, 10(2-3) s. 312-318.

Sharma, S. (2014). *In the meantime - Temporality and Cultural Politics*. London: Duke University Press.

Simac, J., Rachel, M. & Harper, C. (2019). Does non-formal education have lasting effects? *Compare: A Journal of Comparative and International Education*, 51(5) s. 706-724.

Sinnerbrink, R. (2006). Nomadology or Ideology? Zizek's Critique of Deleuze. *PARRHESIA - A Journal of Critical Philosophy*, s. 62-87. Lokaliseret d. 15. Maj 2022 på:
https://www.parrhesiajournal.org/parrhesia01/parrhesia01_sinnerbrink.pdf

Skovgaard-Petersen, V. (1992). *Politikeren bag programmerne - Samtale med fhv. kulturminister Ole Vig Jensen (f. 1936)*. Lokaliseret d. 3. April 2022 på: <https://uddannelseshistorie.dk/wp-content/uploads/2020/08/a-1992-samtale.pdf>

- Skov-Jakobsen, P. (2022). *Biskop: Unge har brug for et dannelsesfag, så de kan tage fat på livet*. Lokaliseret d. 24. april 2022 på: <https://www.altinget.dk/artikel/biskop-unge-har-brug-for-et-dannelsesfag-saa-de-kan-tage-fat-paa-livet>
- Socialstyrelsen. (2022). *Nordic co-operation on young people's mental health: A Cross-Nordic Mapping of Associative Factors to the Increase of Mental Distress Among Youth*. Odense: Socialstyrelsen. Lokaliseret d. 18. april 2022 på: <https://socialstyrelsen.dk/udgivelser/nordic-co-operation-on-young-people2019s-mental-health>
- Staunæs, D. & Bramming, P. (2011). Øyeblikksbilleder og kyborghet: autofotografering og bildebasert forskning. I: K. Fangen, & A. M. Sællerberg, *Mange Ulike metoder* (s. 101-115). Oslo: Gyldendal.
- Stormhøj, C. (2006). *Poststrukturalismer: Videnskabsteori, analysestrategi, kritik*. Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur.
- Sundhedsstyrelsen. (2022). *Danskernes sundhed Den Nationale Sundhedsprofil 2021 – centrale udfordringer*. København: Sundhedsstyrelsen. Lokaliseret d. 22. april 2022 på: https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2022/Sundhedsprofil/Sundhedsprofilen-kort.ashx?sc_lang=da&hash=F5316DCC2A5FAED78CE8A864F590344B
- Suvin, D. (2021). *Om science fiction-genrens poetik*. København: Virkelig.
- Tanggard, L. & Brinkmann, S. (2020). Formidling af kvalitativ forskning. I: S. Brinkmann & L. Tanggaard, *Kvalitative metoder: En grundbog* (s. 671-692). København: Hans Reitzels Forlag.
- Tessier, S. (2012). From field notes, to transcripts, to tape recordings: evolution or combination? *International Journal of Qualitative Methods*, 11(4), s. 436-460.
- Undervisningsministeret. (2001). *De almene voksenuddannelsers udvikling og områdets status efter voksenuddannelsesreformen*. Lokaliseret d. 13. april 2022 på: <https://static.uvm.dk/Publikationer/2001/avu/3.htm>
- Undervisningsministeret. (2019). *Slutevaluering af Kombineret Ungdomsuddannelse*. København: EPINION.
- Videncenter for Folkeoplysning. (u.å.). *Daghøjskoler*. Lokaliseret d. 11. april 2022 på: <https://www.vifo.dk/om-folkeoplysning/daghoejskoler/>
- Bilberg, L. (2021) *Højskolerne vil være for alle og satser derfor på større mangfoldighed* Lokaliseret d. 21. maj 2022 på: https://vifo.dk/nyheder/nyheder/2021/0608_hoejskolerne-vil-vaere-for-alle-og-satser-derfor-paa-stoerre-mangfoldighed/
- Wahlgren, B. (2009). *Transfer mellem uddannelse og arbejde*. København: National Center for Kompetenceudvikling.

Bilagsliste

Bilag 1: Individuelle interviews

Bilag 2: Samtalesaloner

Bilag 3: Samtykkeerklæring et eksempel

Bilag 4: Interviewguides

Bilag 5: Kodeskema

Bilag 6: Forkortelser

Bilag 7: Invitation til salon et eksempel